KE ALAKAI

Joseph Smith

From a lithograph published in New York

KE ALAKAI;

OIA HOI,

HE BUKE E HOAKAKA MAI ANA I NA

KUMU MANAOIO

O

KA EKALESIA O IESU KRISTO O KA POE HOANO O NA LA HOPE NEI.

UNUHIIA E IOSEPA H. DINA.

PAIIA MA KA
JUVENILE INSTRUCTOR OFFICE.
Kulanakauhale o Lokopaakai, Utah,
Amerika Hui Puia.
1882.

OLELO HOAKAKA.

Ua kupu mai ka manao e unuhi i keia buke i ka wa i noho ai au i pelesidena maluna o na Kula Sabati ma ko Hawaii Pae Aina, no ka mea, ua ikeia ka hemahema o na kula i na buke kupono ole, oia hoi, na buke i hoakaka pokole mai ana i na kumu manaoio o ka Ekalesia o Kristo. He oiaio, ua nui na buke i paiia e na ekalesia o ko ke ao nei i kukuluia ma o ka naauao la o kanaka e alakai hewa ana, a nolaila aole maikai ia mau buke, aka, ua manaoia o Ke Alakai he buke kupono ia e hoopau aku i keia hemahema. Ua hoomakaia ka unuhi ana ma ka makahiki 1879 i ka wa e kaahele ana au i na mokupuni, a pela i unuhiia ma na manawa kaawale a hiki i kuu wa i hookuuia e hoi mai i Mauna Pohaku nei kahi a'u i hele aku ai. Ia manawa ua koe na mokuna ekolu i ka unuhi oleia. Hooikaika nae au mahope iho o ka hoi ana mai a hiki i ka pau ana.

Ua noiia ka Hui Kula Sabati o Mauna Pohaku nei ma o ko lakou pelesidena nui la o Geogi Q. Pukuniahi, e kokua mai i na kala e pono ai no ka pai ana i ua buke nei. A lulu koke mai la na keiki o na kula apau i elima keneta pakahi; a piha na kala $650.00 a na ke Akua e hoopomaikai ia lakou no ko lakou kokua ana mai.

Ua hookomoia, no hoi, ke kii o ke Kaula o Iosepa Samita, i ike ai oukou i ka helehelena o ka mea ma ona la i kukulu hou ai ke Akua i kona Ekalesia ma ka honua nei ma ko kakou mau la.

O *Ka Buke o na Berita ame na Kauoha* ame *Ka Buke Momi Waiwai Nui*, he mau buke ia i piha i na hoike ana a ke Akua ia Iosepa Samita ma keia mau la hope nei, no ke kukulu hou ana i ka Ekalesia o ke Akua ma keia mau la hope a no ke alakai ana i na hoahanau iloko o ka pono apau.

E lilo ana Ke Alakai i kokua nui no na Luna ke heluhelu lakou me ka hoopaanaau ana i na mea oloko, no ka mea, ua haiia na hana apau e pili ana i ko lakou mau oihana i hiki ai ia lakou ke lawelawe me ka hawawa ole i na oihana laa i waiho ia maluna iho o lakou e ke Akua, ma o kana mau kauwa la, o na Alakai.

Ke pule aku nei au i ke Akua e hoopomaikai ia oukou apau a e haawi i kona Uhane ia oukou i hiki ai ia oukou ke heluhelu me ka hoomaopopo, i lilo ai keia buke i mea e Alakai maoli ia oukou iloko o ka pono apau.

Me ke aloha nui,

J. H. Dina.

NA MEA OLOKO.

KE ALAKAI.

MOKUNA I.

NO KA INOA—HANAU ANA—HOOPOMAIKAI ANA—BAPETIZO ANA, A PELA AKU.

1 Ninau. Owai kou inoa?

Haina. O ———.

2. N. Owai ka mea nana i haawi i kela inoa ia oe?

H. O ko'u makuakane ame ko'u makuahine, a ua hoopaaia maluna iho o'u i ka wa i hoopomaikaiia'i au e na lunakahiko o ka Ekalesia.

3. N. Ma ka wa hea i hanauia'i oe?

H. Ma ka la ——— o ——— makahiki o ko kakou Haku ———

4. N. Mahea kahi i hanauia'i?

H. Ma ka taona o —— mokupuni o ———.

5. N. Ma ka wa hea i hoopomaikaiia'i oe?

H. Ma ka la —— o ——— makahiki o ko kakou Haku ———.

6. N. Ma ka Lala hea o ka Ekalesia kahi i hoopomai kai ia'i?

H. Ma ka Lala o ——— mokupuni o ——.

7. N. Owai anei ka mea nana oe i hoopomakai?

H. O ———.

8. N. Ua bapetizoia anei oe?

H. —————.

9. N. Ma ka manawa hea i bapetizoia ai oe?

H. Ma ka la ——— o ——— makahiki o ko kakou Haku ————

10. N. Owai anei ka mea nana oe i bapetizo?

H. O ————

11. N. Ma ka Lala hea o ka Ekalesia kahi i bapetizoia'i oe?

H. Ma ka Lala o ——— mokupuni o ——.

12. N. Ma ka wa hea i hoopaaia'i oe i lala o ka Ekalesia, ma o ke kau ana la o na lima no ka Haawina o ka Uhane Hemolele?

H. Ma ka la ——— o ——— makahiki o ko kakou Haku —————

13. N. Owai anei ka mea nana oe i hoopaa?

H. O —————

14. N. Heaha na hana e pono ai oe ke hana imua o ke Akua?

H. E aloha aku iaia me kuu naau apau a e malama i kana mau kauoha

15. N. No ke aha la he mau mea keia e pono ai?

H. No ka mea, mamuli o kona mana ame kona lokomaikai ke ola nei au a ke malamaia nei au i kela ame keia la.

16. N. He mea pono anei ia oe e hoolohe i kou mau makua a e aloha nui aku ia laua?

H. Ae. He mau mea no kela e pono ai.

17. N. No ke aha anei keia he mau mea e pono ai?

H. No ka mea ua kauoha mai ke Akua i na keiki apau e hoolohe i ko lakou mau makua; a eia kekahi, ma o laua la ua hanauia'i au, ua hanai laua a ua malama hoi i'au ma ko'u wa kamalii, a

ke aloha mau mai nei laua ia'u, me ka haawi ana mai ia'u i ka ai, ka aahu ame kahi e noho ai. Ke malama nei laua ia'u ma ko'u wa mai, a ke kuhi kuhi nei laua ia'u i kela la i keia la iloko o ka pono, i lilo ai au i makua naauao a i mea maikai iloko o ke apuni o ke Akua.

18. N.—Heaha na pomaikai e loaa i na keiki hoolohe i ko lakou mau makua?

H. He ola loihi ma ka honua nei, me ka oluolu mau ame ka hoopomaikai o ke Akua, a he ola mau loa ma kela ao aku.

19. N. Heaha ka hoopai i kau ia maluna iho o na keiki hoolohe ole?

H. He ola pokole, me ka oluolu ole o ke Akua a he kaumaha ma kela ao aku.

20. N. Ua oluolu anei ke Akua i na keiki paakiki, a hoolohe ole i ko lakou mau makua?

H. Aole loa no.

21. N. He mea anei e pono ai oe ke aloha aku i na kanaka apau?

H. Ae, he mea pono no ia.

22. N. No ke aha anei keia he mau mea e pono ai?

H. No ka mea, kekahi o na kauoha a ke Akua no ia, a ua makemake, no hoi, na kanaka apau e oluolu ae maluhia; aole nae e hiki ke oluolu ina e noho lakou me ka mokuahana ame ke aloha ole, nolaila he mea e pono ai lakou ke noho me ke aloha ame ka hana loko maikai aku kekahi i kekahi.

MOKUNA II.

KA IKE E PILI ANA I KE AKUA.

1 N. Pehea anei i loaa'i ia oe a i na kanaka apau ka ike e pili ana i ke Akua?

H. Akahi—ma ka moolelo kahiko; alua—maka noonoo; akolu—ma ka hoike ana.

2. N. Pehea la i ike ai kanaka *ma o ka moolelo kahiko la*, aia he Akua ma ka lani?

H. Hai aku la na makua i ka lakou mau keiki aia he Akua ma ka lani; a hai aku la no hoi lakou i ka lakou mau keiki a pela aku ia hanauna aku ia hanauna aku no na haneri ame na tausani makahiki, a peia i ike ai kanaka ma o ka moolelo kahiko la aia he Akua ma ka lani.

3. N. Pehea anei i ike ai kanaka *ma o ka noonoo la* aia he Akua ma ka lani?

H. Nana ae la lakou mao a maanei a ike aku la i ka la, ka mahina ame na hoku e lana ana iloko o ka lewa; ka la e hoomalamalama a e hoopume hana i ke ao, a o ka mahina e hoomalamalama i ka po; ike aku la lakou i ka wa wela ame ka wa anuanu i kela ame keia makahiki; nana ae la no hoi lakou i ka ua e haule mai ana maluna o ka honua i mea e ulu ai na mea kanu apau. Ike iho la lakou i ka ulu ana mai o na laau ame ka nahelehele, me ka hoohua ana mai o kela mea keia mea ma kona wa iho no; a ke ike nei lakou ua mau keia mau mea, aole hiki i ka mana o kanaka ke

hookahuli aole hoi e hoopau i kekahi o keia mau mea. Nolaila ua hoomaopopo lakou aia kekahi mea mana loa nana i hana i keia mau mea apau. Peia i ike ai kanaka ma o ka noonoo la aia he Akua ma ka lani.

4. N. Pehea hoi i maopopo ai i kanaka *ma o ka hoike ana la* aia he Akua?

H. Ua hoike mai la ke Akua iaia iho i kanaka i kekahi manawa. Ua hoouna mai la oia i kona mau anela i kekahi poe; ua kamailio hoi oia me kekahi poe mai loko mai o ke ao; hoike mai la, hoi, oia iaia iho ma na hihio a ma na moe uhane. Nolaila ma o keia mau mea nei i ike ai kanaka ma o ka hoike ana la aia he Akua ma ka lani.

5. N. Owai anei o keia mau ike ekolu ka oi, a pehea hoi e loaa i i ke kanaka ka ike kanalua ole, aia he Akua?

H. O ka *hoike ana* ka oi; ua ano pohihihi a kanalua ka ike i loaaia mai ai ma ka moolelo kahiko a ma ka noonoo. Ma o ka hoike ana la wale no mai ke Akua mai i hiki ai ke loaa ka ike maoli.

MOKUNA III.

NA HOIKE ANA A KE AKUA I KANAKA.

1. N. Ua nui anei na hoike ana a ke Akua i kanaka?

H. Ae, Ua nui no.

2. N.—Mahea e loaa ia kakou ka moolelo?

H.—Ma ka Baibala, ka Buke a Moramona, ka Buke o na Berita ame na Kauoha, ka buke "Momi Waiwai Nui," a ma kekahi mau buke e ae o Ka Ekalesia o Iesu Kristo o Ka Poe Hoano o na La Hope nei.

3. N.—Ma kahi hea o ke Kauoha Kahiko i olelo ia'i no ko ke Akua hoike ana mai iaia iho i kanaka?

H.—Hoike mai la oia iaia iho ia Abarehama a kamailio pu laua kekahi i kekahi e like me ke kamailio ana o kekahi kanaka me kekahi. Kin. XVIII. 1—5.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ikea ae la o Iehova e ia ma na laau oka o Mamere: a noho iho la ia ma ka puka o ka halelewa, i ka manawa i wela mai ai ka la.

2. Alawa ae la kona mau maka iluna, ike ae la aia hoi, ku mai la na kanaka ekolu imua ona: a i kona ike ana aku, holo aku la ia mai ka puka o ka halelewa aku e halawai me lakou, a kulou iho la ia ma ka honua.

3. I aku la ia, E kuu haku, ina i loaa ia'u ke alohaia imua o kou mau maka, ke noi aku nei au ia oe, mai hele wale aku oe mai kau kauwa aku.

4. Ke noi aku nei au, i laweia mai kekahi wai iki e holoi i ko oukou mau wawae, a e hoomaha iho oukou malalo o ka laau.

5. E lawe mai no hoi au i wahi berena, a e hooluolu iho i ko oukou naau; a mahope iho oukou e hele aku ai. I mai la lakou, Me kau i olelo mai ai, pela oe e hana'i.

4. N.—Ua kakauia anei ma ke Kauoha Kahiko no ko ke Akua hoike ana mai iaia iho i na mea he nui i ka manawa hookahi?

H.—Ae. Hoike mai la oia iaia iho ia Mose ame na Luna kahiko he kanahiku a oi o ka poe Iseraela. Puk. XXIV. 9. 10.

E hai mai oe i ka pauku.

"Alaila, pii aku la o Mose ame Aarona ame Nadaba, ame Abihu ame na luna kahiko o ka Iseraela he kanahiku a ike aku la lakou i ke Akua o ka Iseraela."

5. N.—Ke hoomanao nei anei oe i kekahi hoike ana e ae i kakauia ma ke Kauoha Kahiko?

H.—Ae. Ua hoike ke Akua iaia iho ia Isaia. Is. VI. 1. 5.

E hai mai oe i ka pauku.

"I ka makahiki i make ai ke alii, o Uzia, ike aku la au i ka Haku, e noho ana ma ka noho alii kiekie, i hapaiia, a piha ka luakini i kona hua lole.

5. Alaila, olelo iho la au, Auwe au! ua make au, no ka mea, he kanaka lehelehe haumia au, a ke noho nei au iwaena o ka lahuikanaka lehelehe haumia, no ka mea, ua ike ko'u mau maka i ke alii, ia Iehova o na lehulehu."

6. N.—He moolelo anei ma ke Kauoha Hou no ko ke Akua hoouna ana mai i anela i kekahi mea?

H.—Ae. Hoouna mai la oia i kona anela ia Zakaria ka makua kane o Ioane Bapetizo. Luka I. 5, 11, 12.

E hai mai oe i ka pauku.

5. I ke au ia Herode ke'lii o Iudaia, e noho ana kekahi kahuna, o Zakaria kona inoa.

11. Alaila ikeia aku la ka anela o ka Haku, e ku ana ma ka aoao akau o ke kuahu mea ala.

12. A ike aku o Zakaria ia ia, pihoihoi iho la ia, a kau mai la ka makau ia ia.

7. N.—Ua hoohamama anei ke Akua i ka lani i kekahi mea i oleloia ma ke Kauoha Hou?

H.—Ae. Hoohamama ae la ke Akua i ka lani ia Setepano ka mea i pepehi ia. Oih. VII. 55, 56.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka, ua pihi no ia i ka Uhane Hemolele, a haka pono aku la ia i ka lani, a ike aku la i ka nani o ke Akua, a me Iesu e ku ana ma ka lima akau o ke Akua."

"I mai la ia, Aia hoi, ke ike aku nei au i ka lani e hamama ana, a me ke Keiki a ke kanaka e ku ana ma ka lima akau o ke Akua.

8. N.—O Setepano wale no anei ka mea i olelo ia ma ke Kauoha Hou iaia i hoohamama ia'i ka lani?

H.—Aole. Ua hoohamama ia ae la ka lani ia Ioane iaia i noho ai ma ka mokupuni o Patemose. Hoike. XX. 11, 12.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ike aku la au i ka nohoalii keokeo nui, a me ka mea e noho ana iluna iho, holo aku la ka honua a me ka lani mai kona alo aku, aole loaa hou kahi no laua."

"A ike aku la au i ka poe make, i ka poe uuku a me ka poe nui, e ku ana imua ona."

9. N.—He moolelo anei ma ka Buke a Moramona no ko ke Akua hoike ana mai iaia iho i kanaka?

H.—Ae. Hoike mai la ke Akua iaia iho i ke kaikaina o Iareda. Etera. I. 8.

E hai mai oe i ka pauku.

"A i mai la ka Haku ia ia, E manaoio ana anei oe i na olelo a'u e olelo aku ai? A pane aku la oia, Ae, e ka Haku, ua ike au e olelo ana oe i ka oiaio, no ka mea, he Akua oi o ka oiaio, a ua hiki ole ke wahahee mai. A ia ia i olelo aku ai i keia mau olelo, aia hoi, hoike mai la ka Haku ia ia iho ia ia, a i mai la No kou ike ana i keia mau mea, ua hoolaia mai oe mai ka haule ana mai; nolaila, ua lawe hou ia mai oe iloko imua o ko'u alo; nolaila, ke hoike aku nei au ia'u iho ia oe."

10. N.—O ke kaikaina o Iareda wale no anei ka mea i oleloia ma ka Buke a Moramona i loaa ka hoike ana mai ke Akua mai?

H.—Aole. Haawi o ke Akua ia Lehi i kekahi hoike ana. I Nepai. I. 4, 5.

E hai mai oe i ka pauku.

"Eia kekahi, hoi aku la ia i kona hale iho ma Ierusalema; a moe iho la oia maluna o kona wahi moe; ua uluhia me ka uhane a me na mea ana i ike ai; a i kona uluhia ana pela me ka uhane, ua laweia'ku ia ma ka hihio, a ike aku la oia i na lani ua weheia, a manao iho la oia ua ike oia i ke Akua e noho ana maluna iho o kona noho alii, i hoopuniia me na anela he lehulehu hiki ole ke heluia, e hoolea ana a e hiilani ana i ko lakou Akua."

"Eia kekahi, ua ike aku la oia i kekahi mea e puka mai ana maiwaena mai o ka lani, a ike aku la ia ua oi aku kona alohilohi mamua o ko ka la ma ke awakea; a ike aku la no hoi oia he umikumamalua mau mea e ae e hahai ana ia ia, a ua oi aku ko lakou lilelile mamua o ko na hoku ma ka aouli;—a iho mai la lakou ilalo, a hele aku la maluna o ka ili o ka honua; a hele mai la o ka mea mua, a ku iho la i mua o ko'u makuakane, a haawi mai la ia ia i buke, a kauoha mai la ia ia e heluhelu."

11. N.—Ua kakauia anei ma ka Buke a Moramona no ko ke Akua haawi ana mai i kekahi hoike ana i na mea he nui i ka manawa hookahi?

H.—Ae. Hoike mai la ke Akua ia Iesu Kristo i kekahi poe lehulehu o ka poe Nepai. Nepai, V. 3, 4.

E hai mai oe i ka pauku.

"A eia kekahi, me lakou i hoomaopopo ai, leha hou ae la lakou i ko lakou mau maka i ka lani: a, aia hoi, ike aku la lakou i kekahi kanaka e iho mai ana mailoko mai o ka lani; a ua hoaahuia oia i ka aahu keokeo, iho iho la ia a ku iho la mawaena konu o lakou, a alawa ae la na maka o na kanaka a pau ia ia, a aa ole lakou e oaka ae i na waha o lakou, aole hoi kekahi i kekahi, a ike ole iho la i ke ano o ia mea, no ka mea, manao iho la lakou he anela ia i ikea e lakou."

"A eia kekahi, hohola mai la ia i kona lima, a olelo mai la i na kanaka i ka i ana: Aia hoi, owau no o Iesu Kristo, ka mea a ka poe kaula i hoike aku ai e hele mai iloko o ke ao nei: a, aia hoi, owau no ka malamalama a me ke ola o ke ao nei; a ua nu iho la au noloko o kela apu awaawa a ka Makua i haawi

mai ai ia'u, a ua hoonani aku i ka Makua ma ka lawe ana maluna iho o'u i na hala o ko ke ao nei, a ma ia mea wau i ae aku ai i ka makemake o ka Makua ma na mea a pau, mai kinohi mai.

12. N.—Aia anei he moolelo iloko o kekahi buke e ae o Ka Poe Hoano o na La Hope no ko ke Akua hoike ana mai iaia iho i kekahi mea iloko o ko kakou mau la?

H.—Ae. Hoike mai la ke Akua iaia iho ame Kana Keiki o Iesu Kristo ia Iosepa Samita (Joseph Smith) iaia i pule aku ai iloko o ka ululaau, ma ka M. H. 1820. Ma ka moolelo o Iosepa Samita.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ike aku la au i kia malamalama maluna ae o kuu poo, ua oi aku ka olinolino mamua o ko ka la. Iho palanehe iho la ia a kau iho la maluna iho o'u, Ike koke aku la au ua hoopakeleia au mailoko ae o ka mana o ka enemi nana au i hoopaa. A kauia ka malamalama maluna iho o'u ike aku la au i na mea elua maluna ae o'u e ku ana iloko o ka lewa; aole hiki ke haiia ka nui o ko laua nani me ko laua olinolino. I mai la kekahi ia'u me ke kuhikuhi ana aku i kekahi. 'O ka'u Keiki punahele keia e hoolohe iaia.' "

13. N.—Ua hiki anei ia oe ke hai mai i kekahi hoike ana e ae i haawi ia mai ma keia mau la?

H Ae. O ka hoike ana a Ioane Bapetizo ia Iosepa Samita laua me Oliva Kaudare (Oliver Cowdery). Moolelo o Iosepa Samita.

E hai mai oe i ka olelo.

"Ia maua e pule ana a e kahea aku ana i ka inoa o ka Haku, iho mai la kekahi elele mai ka lani mai iloko o ke ao malamalama; kau iho la oia i kona mau lima maluna iho o maua a hoolilo ia maua i ka i ana: Maluna o olua ko'u mau hoakauwa ma ka inoa o ka Mesia ke haawi aku nei au i ka Oihana Kahuna o Aarona, iaia na ki o ka lawelawe ana o na anela, a o ka Euanelio o ka mihi, ao ka bapetizo ana ma ka wai nui no

ke kalaia ana o na hala, a aole e lawe ia aku mai ka honua aku a hiki i ka wa e mohai hou aku na keiki kane a Levi i mohai i ka Haku ma ka pono."

"O keia elele i hele mai ia maua i keia manawa a waiho i keia oihana maluna iho o maua hai mai la ia i kona inoa ia maua oia o Ioane ka mea hookahi i kapaia o Ioane Bapetizo ma ke Kauoha Hou."

14. N.—O keia wale no anei na hoike ana i haawi ia mai iloko o ko kakou mau la?

H.—Aole. Ua nui na hoike ana i haawi ia mai iloko o keia mau la hope, a ua pai ia kekahi hapa iloko o ka Buke o na Berita ame na Kauoha; iloko o kekahi ua olelo ia ua hoohamama ke Akua i ka lani ia Iosepa Samita laua me Sidane Rigedona (Sidney Rigdon) Buke o na Berita ame na Kauoha LXXVI. 19—23.

E hai mai oe i ka pauku.

"Hoopa mai la ka Haku i na maka o ko maua hoomaopopo ana a ua wehe ia lakou, a kau mai la ka malamalama nani o ka Haku a puni, a ike ae la maua i ka nani o ke Keike ma ka lima akau o ka Makua, a ua loaa ia maua kona nani; a ua ike akula maua i na anela ame na mea i hoolaa ia imua o kona noho alii e hoomana ana i ke Akua ame ke Keiki Hipa, ka poe e hoomana iaia ia ao aku a mau loa aku. A ano, mahope iho o na hoike ana he nui loa i haawi ia mai nona, eia ka hoike ana hope loa a maua e haawi aku nei nona, ke ola nei no ia, no ka mea ua ike ae la maua iaia ma ka lima akau o ke Akua, a ua lohe maua i ka leo e hooia mai ana o ia no ka Hanaukahi o ka Makua."

MOKUNA IV.

NO NA AKUA.

1. N.—Ua nui anei na Akua?

H.—Ae. I Kor. VIII. 5.

E hai mai oe i ka pauku.

"He mea no nae i kapaia, he Akua, ma ka lani paha, ma ka honua paha. (no ka mea, ua nui na'kua, a ua nui na haku:)

2. N.—Ehia na Akua o kakou?

H.—I hookahi wale no, ka Makua o na kanaka apau, ka mea nana i hana i ka lani ame ka honua. I Kor. VIII. 6. Mat. IV. 10.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka, ia kakou, hookahi no Akua, o ka Makua, a nana mai na mea a pau, a ia ia hoi kakou nei: hookahi no Haku, o Iesu Kristo, ma'ona la na mea a pau, a ma ona la hoi kakou.

"Alaila, olelo mai la Iesu iaia e hele pela oe, e Satana, no ka mea ua palapala ia, e hoomana aku oe i ka Haku i kou Akua, a e malama aku oe iaia wale no."

3. N.—Ua kapa ia anei o Iesu Kristo he Akua?

H.—Ae. Ua kapa pinepine ia pela. Ioane I. 14. I Tim. III. 16. Buke a Moramona, Mosia. VIII. 5.

E hai mai oe i ka pauku.

"Lilo mai la ka Logou i kanaka, a noho iho la me kakou i kona nani, i ka nani o ka Hiwahiwa a ke Akua, ua piha i ka lokomaikai a me ka oiaio."

"Ua akaka no he mea nui ka mea pohihihi o ka manao i ke Akua: ua hoikeia mai ke Akua ma ke kino."

"Ano, i aku la o Abinadi ia lakou, ke makemake nei au e hoomaopopo oukou, e iho mai ke Akua, oia iho, ilalo mawaena o na keiki a kanaka, a e hoola i kona poe kanaka; a no kona noho ana ma ka io, e kapaia auanei oia ke Keiki a ke Akua:"

4. N.—Ua kapaia anei ka Uhane Hemolele ka Uhane o ke Akua?

H.—Ae. A ua lokahi no ia me ke Akua. I Kor. ii. 11. I Ioane v. 7. Ka Buke o na Berita ame na Kauoha. Na hai olelo no ka manaoio. v. 1, 2.

E hai mai oe i ka pauku.

"Owai ke kanaka ike i na mea o ke kanaka, o ka uhane o ke kanaka wale no, o ka mea iloko ona? pela no aole i ike ke kanaka i na mea o ke Akua, o ka Uhane o ke Akua wale no."

"Ekolu mea nana e hoike mai iloko o ka lani, o ka Makua. o ka Logou, a me ka Uhane Hemolele; o keia mau kolu, hookahi no ia."

"Ke Kahi-kolu oia ka Makua ke Keiki ame ka Uhane Hemolele. * * * I hookahi no keia mau mea ekolu. o lakou ekolu no ka papa kiekie, luaole, ka papa hoomalu a mana loa maluna o na mea apau, ua hanaia'i na mea apau e lakou i hanaia, a o lakou no ke Kahi-kolu a ua hookahi lakou."

5. N.—Ua hookahi anei lakou ma ke kino?

H.—Aole, ua okoa no ke kino.

6. N;—Ina ua okoa ko lakou mau kino no ke aha la i kapaia'i lakou i hookahi?

H.—No ka mea, ua lokahi ko lakou mau manao, ua like ko lakou makemake, aole kue iki lakou kekahi i kekahi, oia ke kumu i kapaia'i lakou i hookahi.

7. N.—Ua hiki anei ia oe ke hai mai i kekahi mau pauku ma ka Palapala Hemolele e hoike mai ana aole i hookahi ke kino o Iesu me ko ke Akua?

H.—Ae. Pule aku la o Iesu i kona Makua e hoolilo i kona mau haumana i hookahi e like me kona hookahi me ka Makua, ua makemake oia e hooliloia kona mau haumana i hookahi ma ka manao, aole e lilo i ko lakou mau kino i kino hookahi.

Ioane xvii. 21, 22, 23. I Kor. xii. 12, 13. Oih. iv. 32.

E hai mai oe i ka pauku.

"I lilo ai lakou a pau i hookahi, e like me oe, e ka Makua, iloko o'u owau hoi iloko ou, i hookahi hoi lakou iloko o kaua: i manaoio ai ko ke ao nei, o oe ka i hoouna mai ia'u."

"A ua haawi aku au ia lakou i ka nani au i haawi mai ai ia'u, i lilo ai i hookahi, e like me ko kaua hookahi ana:"

"Owau iloko o lakou, a o oe iloko o'u, i hemolele ai ko lakou hookahi ana."

"E like me ke kino, hookahi no ia, a he nui kona mau lala, a o na lala a pau, no ke kino hookahi lakou, e like me lakou he nui loa, hookahi no kino; pela no o Kristo."

"Na ka Uhane hookahi kakou a pau, i bapetizoia mai iloko o ke kino hookahi, o na Iudaio, a me na Helene, o ka poe i hoopaaia, a me ka poe paa ole; ua hooinuia mai kakou a pau iloko o ka Uhane hookahi."

"A o ka poe o lakou i manao oiaio aku, hookahi o lakou naau, hookahi hoi manao, aole hoi i olelo kekahi, nona wale no kekahi waiwai ana i malama'i, no ka mea, hui pu ia ko lakou mea a pau."

8. N.—Owai ke Keiki Hipa?

H.—O Iesu Kristo no. Ioane i. 29.

E hai mai oe i ka pauku.

"A ia la ae, ike ae la o Ioane ia Iesu e hele mai ana io na la, i mai la, E nana i ke Keikihipa a ke Akua. nana e lawe aku i ka hala o ke ao nei."

9. N.—Owai anei ka Makua o Iesu Kristo?

H.—O ke Akua no. Mat. iii. 16, 17.

E hai mai oe i ka pauku.

"A bapetizoia o Iesu, alaila pii koke mai la ia mai ka wai mai. * * * Aia hoi he leo mai ka lani mai e i mai ana: O Ka'u Keiki punahele keia ka mea a'u i olioli loa ai."

MOKUNA V.

KE KINO O KE AKUA ME KO KE AKUA ANO.

1. N.—Pehea la ke ano o ke kino o ke Akua?

H.—Ua like no ia me ke kino o kanaka ke nana'ku.

2- N.—Ma kahi hea la i loaa'i ia oe ka ike no keia mea?

H.—Maloko o ka Palapala Hemolele. Ua olelo ia malaila ua hana ke Akua i ke kanaka ma kona ano iho no. Kin. i. 26, 27.

E hai mai oe i ka pauku.

"I iho la ke Akua, E hana kakou i ke kanaka e ku ia kakou ma ka like ana me kakou iho. * * Hana iho la ke Akua i ke kanaka ma kona ano iho no, ma ke ano o ke Akua oia i hana'i iaia; hana mai la ia i kane a i wahine."

3. N.—He mea e ae anei kou e hooia ana ua like ke kino o ke Akua me ko ke kanaka?

H.—Ae. Ua like ke kino o Iesu Kristo me ko ke kanaka a ua like loa, no hoi, oia me ke Akua. Heb. I. 3.

E hai mai oe i ka pauku.

"Oia ka olinolino o kona nani, a me ka like loa o kona ano maoli, e hoomau ana i na mea apau ma kana olelo mana iho a hoolilo iho la iaia iho i mea e mae mae ai ko kakou hewa noho iho la ia ma ka lima akau o ka Moi maluna lilo."

4 N.—Aole, anei i olelo ia o ke Akua he Uhane ia?

H.—Ae. Pela mai la ka Palapala Hemolele. Ioa. iv. 24.

E hai mai oe i ka pauku.

"He Uhane ke Akua. a o ka poe hoomana iaia, he pono no lakou e hoomana aku iaia me ka uhane a me ka oiaio."

5. N.—Ina pela, pehea e like ai ke Akua me ke kanaka?

H.—Me nei: He uhane ko ke kanaka a ua hoaahuia nae me ke kino, a pela hoi ke Akua,

6. N.—Ina pela he kino anei ko ke Akua?

H.—Ae. A ua like ia me ke kino o kanaka ke nana'ku. Kin. xxxii. 24, 28, 30. Puk. xxiv. 9, 10, 11.

E hai mai oe i ka pauku.

"O Iakoba wale no i koe a hakoko mai la kekahi kanaka me ia a wehe ae la ke alaula o ke ao * * A i mai la kela: Aole e hea hou ia kou inoa, o Iakoba aka o Iseraela no ka mea, he ikaika kou imua o ke Akua, a e lanakila hoi oe maluna o na kanaka. * * Kapa iho la o Iakoba i ka inoa o ia wahi o Peniela; no ka mea, ua ike iho nei au i ke Akua he maka no he maka, a ua malama ia kuu ola."

"Alaila pii ae la o Mose ame Aarona ame Nadaba ame Abihu, ame na lunakahiko o ko Iseraela ike aku la lakou i ke Akua o ka Iseraela, a malalo iho o kona mau wawae he mea me he sapeiro ka aiai e like hoi me ke kino o na lani ke kalae. Aole oia i kau mai i kona lima maluna o na luna o na mamo o ka Iseraela a ike no lakou i ke Akua a ai no a inu no hoi"

7. N.—Ua hanohano a nani loa anei ke kino o ke Akua?

H.—Ae. Ua nani pelena ole. Puk. xxiv. 17, Hab. III. 3.

E hai mai oe i ka pauku.

"I na maka o na mamo a Iseraela i ka nana ana i ka nani o Iehova ua like ia me ke ahi e ai ana ma ke poo o ka mauna."

"O ke Akua ka i hele mai mai Temana mai, a o ka mea Hemolele mai ka mauna o Parana mai. Sila. Uhi mai kona nani i ka lani a ua piha ka honua i kona hoolea."

8. N.—Aia anei ke Akua ma na wahi apau?

H.—Ae. Ier. xxiii. 23, 24. I Alii viii. 27.

E hai mai oe i ka pauku.

He Akua kokoke nei au wahi a Iehova aole hoi he Akua ma kahi loihi aku? * * Aole anei au i hoopiha i ka lani ame ka honua? wahi a Iehova."

"Aole e hiki i na lani ame na lani o na lani ke apo ia oe."

9. N.—Ina he kino ko ke Akua pehea la i hiki ai iaia ke noho ma na wahi apau i ka manawa hookahi?

H.—Aole oia ma na wahi apau me kona kino, ma kona Uhane ame kona mana nae aia oia ma na wahi apau. Hal. cxxxix. 7, 8.

E hai mai oe i ka pauku.

"Mahea la wau e hele ai mai kou uhane aku. Mahea la e pee aku ai mai kou alo aku.

"Ina pii aku au i ka lani malaila no oe. Ina e halii au i kahimoe ma ka malu o ka make, aia no oe."

10. N.—Ua ike anei ke Akua i na mea apau?

H.—Ae. Aole pakele kekahi mea i kona maka. Hal. xxxiii. 13, 14. Ier. xxiii. 24. Momi Waiwai Nui, aoao 5.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ke nana mai nei o Iehova mai luna mai o ka lani ke ike mai nei no ia i na keiki apau a kanaka. Mai kona wahi i noho ai ke nana mai nei oia i ka poe apau e noho ana ma ka honua."

"E huna anei kekahi iaia iho ma na wahi malu, i ike ole aku ai au iaia? wahi a Iehova."

"Nolaila hoi ua hiki no ia'u ke ho-o aku i ko'u mau lima a hoopaa aku la i na mea apau a'u i hana ai a ua hiki i kuu maka ke hou aku ia lakou, no hoi."

11. N.—Ua maopopo anei i ke Akua na mea apau e pili ana i na mea ana i hana'i?

H.—Ae. Ua maopopo no iaia na mea apau. Oih, xv. 18. Berita ame na Kauoha, lxxxviii. 41. Momi Waiwai Nui aoao 8, 10.

E hai mai oe i ka pauku.

"Mai kinohi mai ua ike ia no e ke Akua, kana hana ana apau."

"Ua ike oia i na mea apau."

"Aole he Akua e ae, a eia pu me a'u na mea apau, no ka mea ua ike au ia lakou apau, * * * Ua heluia na mea apau ia'u, no ka mea, no'u no lakou. a ua ike au ia lakou."

12. N.—He Akua mana loa anei o ke Akua?

H.—Ae. He mea mana loa ke Akua, aole hiki ia kakou ke hoomaopopo i ka nui o kona mana. Dan. ii. 20. Is. xiv. 27.

E hai mai oe i ka pauku.

"E hoomaikaiia ka inoa o ke Akua ia ao aku ia ao aku, no ka mea, nona ka naauao a me ka mana."

"No ka mea, ua paa ka manao o Iehova o na kaua. Owai la hoi ka mea hiki ke hoole? Ua oia mai kona lima. Owai la ka mea e hoihoi aku ia"

13. N.—He oiaio, pololei a hemolele anei ko kakou Akua?

H.—Ae. Aole hiki iaia ke hoopunipuni, aole hoi e hana i kekahi mea pono ole. Hoik, xv. 3.

E hai mai oe i ka pauku.

"He pono a he oiaio kou mau aoao, e ke Alii o na lahui kanaka."

14. N.—Ua piha anei ke Akua i ke aloha?

H.—Ae. Ua piha oia i ke aloha ame ka lokomaikai. Hal. lxxxix. 14. Neh. ix. 17.

E hai mai oe i ka pauku.

"E hele ae no imua o kou maka ka lokomaikai ame ka oiaio."

Aka o oe ke Akua e kala ana i na hala, he oluolu ame ka lokomaikai, he ahonui ame ke aloha nui."

15. N.—Ua lauwili a luli anei ke ano o ke Akua i kekahi manawa?

H.—Aole. Oia mau no kona ano . Mal. iii. 6. Iak. i. 17.

E hai mai oe i ka pauku.

"No ka mea, owau no Iehova, aole au e lauwili."
No ka Makua mai o ka malamalama, aole ona ano hou, aole loa ia e luli iki."

16. N.—E hai pokole mai oe i na mea nui iloko o keia mokuna?

H.—He mea hanohano, ihiihi a nani loa o ke Akua; ua like kona kino, ke nana'ku, me ko ke kanaka; ma na wahi apau no ia; ua ike a hoomaopopo ia i na mea apau; ua piha oia i ka naauao, mana, oiaio, pono, hemolele, ame ke aloha, a he Akua lauwili ole i na manawa apau.

MOKUNA VI.

KA PILIKANA O KANAKA I KE AKUA—NA UHANE KANAKA—EKOLU MAHELE NUI ILOKO O KO LAKOU OLA,—KA HOOMAKAUKAUIA ANA O LAKOU NO KE AUPUNI O KE AKUA.

1. N.—Heaha ka pilikana o kanaka i ke Akua?

H.—He mau keiki ponoi lakou apau nana. Is. lxiv. 8. Ep. iv. 6.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ano la, o oe, e Iehova, ko makou Makua, o makou no ka lepo, o oe ko makou potera, a o makou no apau ka hana a kou lima."

"Hookahi hoi Akua, ka Makua o na mea apau, oia maluna o na mea apau, ma na mea apau a iloko hoi o kakou apau."

2. N.—Pehea la i lilo ai ke Akua i makua no kanaka, oiai, he makuakane ko kela ame keia mea ma ka honua nei?

H.—O ke Akua, oia ka makua o na uhane o kanaka, a o na makua ma ka honua nei oia na makua o ke kino. Heb. xii. 9. Kek. xii. 7.

E hai mai oe i ka pauku.

"A o ko kakou mau makuakane, no ko kakou kino ua hahau mai ia kakou, a ua hoomaikai aku ko kakou hoolohe ana i ka makua o ko kakou mau uhane i ola kakou."

"Alaila, e hoi ka lepo i ka honua e like me ia mamua a o ka uhane e hoi ia i ke Akua nana ia i haawi mai."

3. N.—Ua ola anei na uhane o kanaka mamua o ko lakou komo ana iloko o na kino ma ka honua nei?

H.—Ae. Ua ola no lakou ma kela ao. Ier. i. 4, 5. Ioa. vi. 62.

E hai mai oe i ka pauku.

"Alaila, hiki mai la ka olelo a Iehova ia'u, i mai la. Mamua aku o ka'u hana ana ia oe iloko o ka opu, ike aku no au ia oe, a mamua aku o kou puka ana mawaho mai o ka opu, hoolaa aku au ia oe, a hoolilo no au ia oe i kaula no na lahui-kanaka."

"Pehea la hoi, ina e ike oukou i ke keiki a ke kanaka, e pii hou aku i kona wahi mamua?

4. N.—No ke kumu hea la i hoounaia mai ai na uhane e komo iloko o na kino ma ka honua nei?

H.—I aoia'i, a i hoopololeiia'i lakou, i loaa'i ia lakou ka ike piha, me ka mana ame ka hoonani mau loa ia; i lilo ai lakou i mau mea e hooma huahua ai i ke aupuni ame ka nani o ke Akua.

5. N.—Ehia anei na mahele nui iloko o ke ola o na uhane kanaka, ka poe e lilo ana i mau Akua?

H.—Ekolu mahele nui.

6. N.—Heaha ka mahele mua o ko lakou ola?

H.—Ua hanauia na uhane ma kela ao he mau keiki kane a he mau kaikamahine no ke

Akua, a ua like ko lakou ano, ke nana'ku, me ke kino o kanaka.

7. N.—He aha ka mahele alua?

H.—Ua hoouna ia na uhane e noho ma kekahi honua, e lawe maluna iho o lakou i na kino kanaka, i mea e mahuahua 'ai ko lakou ike e pili ana i ka pono ame ka hewa, ka hauoli ame ke kaumaha, i piha ai lakou i ka ike e pili ana i ka oluolu ka pomaikai ame ka popilikia no hoi, i hiki ai ia lakou ke hoomaopopo i ko lakou pomaikai ke loaa ia lakou ke ola mau loa.

8. N.—E hoakaka mai oe i ka mahele ekolu?

H.—Mahope o ko lakou waiho ana i ko lakou mau kino iloko o ka lua kupapau, i ka make, e loaa ia lakou i mau kino hou, aole mana hou ka make maluna iho o lakou. A o na uhane apau i hooko i ka makemake o ko lakou Makua iloko o ka mahele akahi ame ka mahele alua o ko lakou ola, e hookiekie ia ae lakou i mau Alii a i mau Kahuna, a e loaa ia lakou ka mana ke aupuni ka mahaloia ame ka nani e like me ko ke Akua, iloko o na aupuni seletiela no ka wa pau ole.

9. N.—Ua hoomaopopo anei na uhane ma kela ao i ke ano o ka noho ana ma ka honua nei mamua o ko lakou hiki ana mai?

H.—Ae, ua ano maopopo no ia lakou. Momi Waiwai Nui, aoao 24.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ua hoike mai la ka Haku ia'u ia Abarehama, i na uhane i hanauia mamua o ka hanaia ana o ka honua, a aia mawaena o lakou apau kekahi poe maikai a kiekie he nui; a ua ike ke Akua i keia poe uhane he maikai, a ua ku oia mawaena o lakou me ka olelo ana aku, E hoolilo

au i keia poe he mau luna hoomalu no'u, no ka mea, ua ku oia mawaena o lakou, ka poe uhane, a ua ike oia, ua maikai. A olelo mai la oia ia'u, E Abarehama e, ooe no kekahi o lakou, ua kohoia oe mamua o kou hanauia ana. A ku kekahi mea mawaena o lakou a ua like ia me ke Akua, olelo aku la ia i ka poe me ia, E iho kakou ilalo, no ka mea he wahi kaawale malaila, a e lawe kakou i keia mau mea a e hana kakou i honua kahi e noho ai keia poe; a e hoao kakou ia lakou ma keia mea a e ike kakou ina paha e hana lakou i na mea apau a ka Haku ko lakou Akua e kauoha aku ai ia lakou; a o ka poe hana pono iloko o ka mahele mua o ko lakou ola e hoomahuahuaia lakou; a o ka poe hana pono ole iloko o ka mahele mua o ko lakou ola, aole e loaa ka nani ma ke aupuni hookahi me ka poe i hana pono iloko o ka mahele mua o ko lakou ola: a o ka poe hana pono iloko o ka mahele alua o ko lakou ola, e hoomahuahua ia ka nani maluna iho o ko lakou mau poo ia manawa aku a mau loa aku."

10. N.—A ike na uhane e hele mai ana lakou e komo iloko o na kino ma ka honua nei, ua hauoli paha lakou ua kaumaha paha?

H.—Ua hauoli nui lakou, me ka mele pu ana i na himeni a me ka hooho nui o ka leo no ka olioli. Ioba, xxxviii. 4, 6, 7.

E hai mai oe i ke pauku.

"Mahea oe i kuu hookumu ana i ka honua? e hai mai ina ua ike oe i ka naauao. * * * Na wai la i hoonoho i kona pohaku kihi; i ka wa i mele pu ai na hoku ao, a hooho olioli ae, hoi na keiki apau a ke Akua?"

11. N.—Ia kakou e noonoo ai no keia mau mea nani a oiaio, ua pono anei ia kakou ke kaumaha ke hauoli paha, no ko kakou noho ana ma ka honua nei, kahi e loaa'i ka pololi ame ka make wai, ke kaumaha, eha ame ka make?

H.—He pono no ia kakou ke hauoli a e hiilani aku i ke Akua me ko kakou naau apau, me ka

mahalo ana aku i kona inoa kiekie no kona ae ana mai ia kakou e hele mai ma ka honua nei i ike ai kakou i ka pono ame ka hewa, a ma o ko kakou malama ana la i kana mau kauoha e lilo ai kakou i mau Akua a he mau keiki na ke Akua.

MOKUNA VII.

KE KUKA ANA MA KA LANI.—KE KIPI ANA O SATANA—KA HANA ANA ME KA HOOPONOPONO ANA I KA HONUA.

1. N.—Heaha ka mea i hanaia'i i ka wa i hanau ia'i na uhane no keia honua?

H.—Ua kukuluia kekahi mau halawai nui ma ka lani; a ua hooholoia e kukulu i keia honua kahi e noho ai ua poe uhane la ia lakou e komo ai iloko o na kino. A ua hooholoia, no hoi. e hana ia na hana apau e pili ana i ka honua iloko o na la ehiku, oia hoi na manawa ehiku, a ma ka hiku o ka la e hoolaaia na hana apau ame ka la no hoi. Momi Waiwai Nui aoao 25, 27.

E hai mai oe i ka pauku.

"A ku kekahi mea mawaena o lakou a ua like me ke Akua; i aku la ia i kona mau hoa, E iho kakou ilalo, no ka mea, he wahi kaawale malaila, a e lawe kakou i keia mau mea a e hana kakou i honua kahi e noho ai keia poe, a e hoao kakou ia lakou ma keia mea a e ike kakou ina paha e hana lakou i na mea apau a ka Haku ko lakou Akua e kauoha aku ai ia lakou; a o ka poe hana pono iloko o ka mahele mua o ko lakou ola e hoomahuahua ia lakou, a o ka poe hana pono ole iloko o ka mahele mua o ko lakou ola, aole e loaa ka nani iloko o ke aupuni

hookahi me ka poe hana pono iloko o ka mahele mua o ko lakou ola; a o ka poe hana pono iloko o ka mahele alua o ko lakou ola e hoomahuahuaia ka nani maluna iho o ko lakou mau poo ia manawa aku a mau loa aku. A olelo ae la ka Haku, Ia wai la au e hoouna aku ai? A pani mal la kekahi'a ua like ia me ke Keiki a ke kanaka, Eia no wau e hoouna ia'u, a olelo no hoi, kekahi i ka i ana aku, Eia no owau e hoouna ia'u. A olelo aku la ka Haku, E hoouna no au i ka mua. A huhu iho la ka lua a malama ole oia i na kauoha a ke Akua iloko o ka mahele mua o kona ola; a ia la no, hahai kekahi poe he nui mamuli iho ona. Alaila i aku la ka Haku, E iho kakou ilalo."

"A peia e hana aku ai kakou i ka lani ame ka honua, ame ko laua poe lehulehu apau. A olelo aku la na Akua mawaena o lakou iho, ma ka hiku o ka manawa e hoopau kakou i ka kakou mau hana a kakou i kuka ai, a e hoomaha kakou i ka hiku o ka manawa i na hana apau a kakou i kuka ai: a ua manao na Akua i ka hiku o ka manawa, no ka mea, i ka hiku o ka manawa e hoomaha lakou i na hana apau a lakou (na Akua) i kuka ai mawaena o lakou iho e hana, a e hoolaaia; a pela lakou i hooholo ai i ka wa a lakou i kuka ai mawaena o lakou iho e hana i ka lani ame ka honua."

2. N.—Owai anei kela mea i huhu a malama ole i na kauoha a ke Akua iloko o ka mahele mua o kona ola, no kona koho ole ia ana?

H.—O Hokuloa he keiki o ke kakahiaka. Berita ame na Kauoha lxxvi. 25, 26, 27. Is. xix. 12.

E hai mai oe i ka pauku.

"A o keia ka maua i ike aku ai, a i hoike aku hoi: O kekahi anela o ke Akua i ku me ka mana imua o ke Akua, ka mea i kipi a kue i ke Keiki Hanau-kahi, ka mea i aloha nui ia e ka Makua, ka mea hoi i noho ma ka poli o ka Makua—ua kipaku ia aku oia ilalo mai ke alo ae o ke Akua ame ke Keiki, a ua kapaia, o Satana, no ka mea, ua uwe ka lani iaia. Oia ka Hokuloa he keiki o ke kakahiaka; a ua ike aku la maua aia hoi, ua haule ia, ua haule, he keiki o ke kakahiaka,"

"Auwe kou haule ana mai ka lani mai e ka Hokuloa. ke keiki o ke kakahiaka; ua kuaia oe ilalo i ka honua. o oe ka mea i hooauhee i ko na aina."

3. N.—Heaha ka Hokuloa mea i makemake ai e hana ina ua kohoia oia a hoouna ia hoi i ka honua?

H.—Ua makemake oia e hoola i na kanaka apau, ka poe hana pono ame ka poe hana hewa, me ka nana ole i ka lakou mau hana ina ua haawi ke Akua iaia i kona nani. Momi Waiwai Nui, aoao 13.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ua olelo owau ka Haku ke Akua ia Mose i ka i ana, O kela Satana ka mea au i kauoha aku ai ma ka inoa o kuu Hanau-kahi, mai kinohi mai no ia, a ua hele mai oia imua o'u me ka olelo ana mai, E nana ia'u, e houna aku ia'u, a e lilo au i kau keiki, a e hoola no au i na kanaka apau i lilo ole ai kekahi uhane, e hana io no au ia mea, nolaila e haawi mai ia'u i kou mana."

4. N.—Ua hooholo anei ka aha kuka i ka manao o Hokuloa?

H.—Aole, Ua hooleia kona manao, a huhu koke o Hokuloa ame kekahi hapa o ko ka lani poe, a ua kipaku ia lakou ilalo a lilo lakou i ka Diabolo ame kona mau anela. momi Waiwai Nui, aoao 13. Berita ame Na Kauoha xxix. 36, 37.

E hai mai oe i ka pauku.

"Nolaila no ko Satana kipi ana ia'u, a no kona imi ana hoi e hoopau i ke kuleana o kanaka e hana e like me kona makemake, ka mea a'u ka Haku ke Akua i haawi aku ai iaia, a makemake ana hoi ia'u e haawi aku iaia i ko'u mana, ma o ka mana la o ko'u Hanau-kahi, nolaila kauoha aku la au e kipaku ia aku oia ilalo, a ua lilo oia i Satana, he oiaio, oia ka Diabolo ka makua o na wahahee apau."

"He oiaio o Satana no mamua o Adamu (oia hoi mamua o ko Adamu noho ana iloko o ka mahinaai) no ka mea ua kipi

oia ia'u i ka i ana: E haawi mai ia'u i kou nani, oia hoi ko'u mana; a hoohuli ae la no hoi oia i hapa kolu o na lehulehu o ka lani mai o'u aku, no ko lakou kuleana e hana aku e like me ko lakou makemake iho, a ua kipakuia aku lakou ilalo; a peia i hiki mai ai ka Diabolo ame kona mau anela."

5 N.—Heaha ka hana a ka aha kuka i hana ai mahope o ke kipi ana o Hokuloa ame kona mau hoa?

H.—Hooholo aku la lakou e hana i ka honua e like me ka makemake o ke Akua. Momi Waiwai Nui, aoao 25.

E hai mai oe i ka pauku.

"Alaila olelo aku la ka Haku, E iho kakou ilalo; a iho iho la lakou ma kinohi, a kukulu a hana hoi lakou (na Akua) i ka lani ame ka honua, a o ka honua mahope o kona hana ia ana ua neoneo a ua olohelohe hoi, no ka mea, o ka honua wale no ka lakou mea i hana aku ai. A uhi ka pouli i ka ili o ka wai, a hoopunana iho la ka Uhane o na Akua maluna o na moana wai."

6. N.—Ua hanaia anei ka honua mai loko mai o ka ole?

H.—Aole. Aole hiki ke hana ia kekahi mea mai loko mai o ka ole. Momi Waiwai Nui, aoao 25. Berita me na Kauoha xciii. 33.

E hai mai oe i ka pauku.

"E iho kakou ilalo no ka mea he wahi kaawale malaila, a e lawe kakou i keia mau mea a e hana kakou i honua kahi e noho ai keia poe."

"Aole kinohi aole hoi hopena na mea me lakou i hanaia ai ka honua."

7. N.—Mahope o ka hanaia ana o ka honua he aha ka mea i hana ia ma ka la mua?

H.—Ua hana ia ae la ka malamalama a ua hookaawale ia ae la ia mai ka pouli ae. Momi Waiwai Nui, aoao 25.

E hai mai oe i ka pauku.

"A i aku la lakou (na Akua) i malamalama, a malamalama ae la. * * * A ua ike aku la lakou (na Akua) i ka malamalama, no ka mea, ua olinolino ia, a hookaawale ae la lakou i ka malamalama mai ka pouli ae. A kapa aku la na Akua i ka malamalama he Ao; a kapa, no hoi, lakou i ka pouli he Po, a aia hoi, kapa aku la lakou i ka manawa mai ka ahiahi a kakahi aka, ka Po. A kapa, no hoi, lakou i ka manawa mai ke kakahiaha a ahiahi ka La, a o keia no ka mua, oia hoi ka hoomaka ana o ka wa a lakou i kapa aku ai he ao a he po."

8. N.—Heaha ka hana a na Akua i hana ai ma ka lua o ka la?

H.—Ua hana lakou i ke aouli a mehele no hoi lakou mawaena o na wai. Momi Waiwai Nui. aoao 25.

E hai mai oe i ka pauku.

"I aku la no hoi na Akua, I aouli mawaena o na wai, a e hookaawale no ia i na wai mai na wai ae. A kauoha aku la na Akua i aouli i mea e kaawale ai na wai malalo iho o ke aouli mai na wai maluna ae o ke aouli, a pela io no e like me ko lakou kauoha ana aku. A kapa aku la na Akua i ke aouli he lani. * * * A o ka lua no keia o ko lakou kapa ana aku i ka po ame ke ao."

9. N.—Heaha na hana a na Akua ma ke kolu o ka la?

H.—Hoohuipu ae la lakou i na moanawai ma kahi hookahi a hoomakaukau iho la lakou i ka honua e hooulu mai i na mea apau. Momi Waiwai Nui. aoao 25.

E hai mai oe i ka pauku.

"A kauoha aku la na Akua, i ka i ana, E hui pu na wai malalo iho o ka lani ma kahi hookahi, a e puka mai ka aina maloo; a pela io no, e like me ko lakou kauoha ana aku, a ike iho la na Akua i ka aina ua maloo. A kapa iho la lakou i ka hui pu ana o na wai na wai nui. A ike aku la na Akua ua hookoia ko lakou makemake. I iho la na Akua, E hoomakaukau kakou i ka honua e hooulu mai i ka mauu, ame ka

laalaau e hoohua mai ana i kona ano iho, ka laau hua e hoohua mai ana i ka hua mamuli o kona ano iho iloko ona kona ano ano i mea e hookupu hou mai ai i kona ano iho maluna o ka honua, a ua hookoia no e like me ko lakou kauoha ana aku. A hoomakaukau iho la na Akua i ka honua e hooulu mai i ka mauu mai kona anoano mai, a o ka laalaau hoi e kupu mai, mai kona anoano mai e hoohua mai ana i kona anoano mamuli o kona ano iho, a o ka honua e hooulu mai i ka laau mai kona anoano mai e hoohua mai ana i ka hua iloko ona ka anoano e hookupu hou mai i kona ano iho wale no; a ike aku la na Akua, ua hookoia ko lakou makemake. * * * A o ke kolu no keia o ka manawa."

10. N.—Heaha na hana a na Akua i hana'i i ka ha o ka la?

H.—Ua hana lakou i na malamalama ma ka lani e hoomalamalama i ka po ame ke ao. Momi Waiwai Nui. aoao 26.

E hai mai oe i ka pauku.

"A ua hana na Akua i na malamalama iloko o ke aouli o ka lani i mau mea e mahele ai mawaena o ke ao ame ka po, a hoonoho ia lakou no na hoailona a no na kau, a no na la, a no na makahiki. A ua hoonoho ia lakou iloko o ke aouli o ka lani e hoomalamalama i ka honua, a pela io no. A hana ae la na Akua i na malamalama nui i elua, o ka malamalama nui e alii ai maluna o ke ao, a o ka malamalama uuku iho e alii ai maluna o ka po; a ua kau pu ia na hoku me ka malamalama uuku, ua kau na Akua ia lakou iloko o ke aouli o ka lani, e malamalama ai ka honua, a e noho alii maluna o ke ao ame ka po, a e hookaawale i ka malamalama ame ka pouli. A kiai aku la na Akua i keia mau hana a lakou i kauoha aku ai a hookoia. * * * A o ka ha no keia o ka manawa."

11. N.—Heaha na hana i hanaia'i e na Akua ma ka lima o ka la?

H.—Ua hoomakaukau lakou i na wai, a pela aku, e hoohua mai i na ia, na manu, ame na mea kolo apau. Momi Waiwai Nui. aoao 26.

E hai mai oe i ka pauku.

"I iho la na Akua, E hoomakaukau kakou i na wai e hoohua nui mai i na mea ola apau e holo ana, ame na manu o ka lewa, i lele ai lakou iloko o ke aouli akea o ka lani. A ua hoomakaukau na Akua i na wai e hoohua mai ai lakou i na kohola nui, ame na mea ola apau e holo ana; a e hoohua nui mai no na wai i keia mau mea mamuli o ko lakou ano iho, ame na manu eheu apau ma ko lakou ano iho. A ike aku la na Akua e hooko ia ana na mea apau a lakou i kauoha aku ai, a ua mai kai hoi ko lakou manao. * * * A o ka lima no keia o ka manawa."

12. N.—Heaha na hana a na Akua i hanaai i ka ono o ka la?

H.—Hoomakaukau iho la lakou i ka honua e hoohua mai i ka pipi, me na holoholona o kela ame keia ano, ame na mea kolo apau. Momi Waiwai Nui. aoao 26.

E hai mai oe i ka pauku.

"A ua hoomakaukau na Akua i ka honua e hoohua mai i na mea ola ma ko lakou ano iho, ka pipi ame na mea kolo, na holoholona hoi a ka honua ma ko lakou ano iho, a pela io no e like me ka lakou olelo. A ua hoomakaukau na Akua i ka honua e hoohua mai i na holoholona ma ko lakou ano iho, ame ka pipi ma ko lakou ano iho, ame na mea apau e kolo ana ma ka honua ma ko lakou ano iho; a ua ike na Akua e hooko keia mau mea i ko lakou makemake. * * * A ua helu lakou i ka ono o ka manawa."

13. N.—Heaha na hana a na Akua i ka hiku o ka la?

H.—Kanu iho la na Akua i ka mahina ai o Edena i na laau o kela ame keia ano, ame na mea ulu apau. Aia no hoi malaila ka laau o ke ola, ame ka laau i ikea'i ka pono ame ka hewa. Waiho iho la lakou ia Adamu laua me Ewa iloko o ua mahina ai la, a ua waiho ia no hoi, na holoholona

ma ka honua, a hoopau iho la na Akua i ka lakou mau hana me ka hoolaa ana i na mea apau a lakou i hana ai. Momi Waiwai Nui, 27, 28.

E hai mai oe i ka pauku.

"A olelo ae la na Akua mawaena o lakou iho, Ma ka hiku o ka la e hoopau kakou i na hana a kakou i kuka ai a e hoomaha kakou i ka hiku o ka manawa i na hana apau a kakou i kuka ai; a hooholo aku la na Akua i ka hiku o ka manawa, no ka mea, ma ka hiku o ka manawa e hoomaha lakou i na hana apau a lakou (na Akua) i kuka ai e hana, a hoolaaia. * * * A kanu iho la na Akua i mahina ai ma ka hikina ma Edena, a malaila lakou i hoonoho ai i ke kanaka, no ka mea, ua hookomo lakou i kona uhane iloko o ke kino a lakou i hana ai. A hooulu ae la na Akua i na laau apau mailoko mai o ka honua, i na mea oluolu no ka maka, ono hoi ke ai; a o ka laau o ke ola hoi mawaena o ka mahina ai, a me ka laau i ikea'i ka pono ame ka hewa. * * * I iho la na Akua, E hana kakou i kokoolua no ke kanaka. no ka mea, aole pono ke noho hookahi ia, nolaila e hana kakou i kokoolua nona * * * A no Adamu ua loaa i kokoolua nona."

14. N.—Heaha ka mana i haawi ia ia Adamu laua me Ewa?

H.—Ua haawiia ia laua ka mana maluna o na mea apau ma ka honua. Momi Waiwai Nui, aoao 27.

E hai mai oe i ka pauku.

"I iho la na Akua, E kauoha kakou ia laua e hoohua a e hoolaha a e hoopihi i ka honua, a e lanakila hoi maluna iho ona, a e noho alii maluna o na ia o ke kai, ame na manu o ka lewa, a maluna iho o na mea ola apau e holo ana ma ka honua."

15. N.—Heaha na kauoha i haawiia aku ai ia Adamu laua me Ewa?

H.—Ua kauoha ia laua e hoohua a e hoolaha a e hoopiha i ka honua, a e ai ole i ko ka laau i ikea'i ka pono ame ka hewa, no ka mea, ina e ai

laua i ko kela laau e lilo no laua i ka make, aole nae mana ko ka make maluna iho o laua i ka wa i waihoia'i laua iloko o ka mahina ai, ua hookuu ia nae laua e malama a e malama ole paha i na kauoha a na Akua e like me ko laua makemake. Momi Waiwai Nui, aoao 12, 27.

E hai mai oe i ka pauku.

"A hoopomaikai aku la wau ke Akua ia laua, a olelo aku la au ke Akua ia laua, E hoohua a e hoolaha a e hoopiha i ka honua a e lanakila maluna ona."

"A kauoha aku la na Akua i ke kanaka, i ka i ana aku, E ai wale oe i ko na laau apau o ka mahina ai, aka o ko ka laau i ikea'i ka pono ame ka hewa mai ai iho oe, no ka mea iloko o ka manawa au i ai ai ia mea e make io no oe."

16. N.—Owai ka mea i haawi aku ai i na holoholona i ko lakou mau inoa?

H.—O Adamu no. Momi Waiwai Nui, aoao 28.

E hai mai oe i ka pauku.

"A o ka inoa a Adamu i kapa aku ai i na mea ola apau pela no ko lakou mau inoa. A haawi aku la o Adamu i na inoa i na pipi, i na manu o ka lewa, a i na holoholona apau o ke kula."

MOKUNA VIII.

KA HAULE ANA O ADAMU LAUA ME EWA.

1. N.—Heaha ka mea i hanaia'i mahope iho o ka hoonohoia ana o Adamu laua me Ewa iloko o ka mahina ai o Edena?

H.—Komo ae la o Satana iloko o ke kino o ka nahesa a hoowalewale iho la ia Ewa e ai i ko ka

laau i ikea ai ka pono ame ka hewa, i ka i ana aku, Aole makemake ke Akua ia laua e ai i ko kela laau o lilo laua i mau mea e like me ke Akua. Buke a Moramona 2 Nepai i. 8. Momi Waiwai Nui, aoao 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"Nolaila, i ae la oia ia Ewa, oiaio o kela nahesa kahiko, oia ka diabolo, oia hoi ka makuakane o na mea wahahee apau. Noloila i ae la, E ai i ka hua i papaia'i, aole olua e make, aka e like auanei olua me ke Akua i ka ike i ka pono ame ka hewa."

"Oiaio, ua olelo mai la anei ke Akua aole pono ia olua ke ai i ko na laau apau o ka mahina ai (a ua olelo mai la oia ma ka waha o ka nahesa) A i aku la ka wahine i ka nahesa, Ua hiki no ia maua ke ai i ko na laau apau o ka mahina ai, aka, o ka hua o ka laau au e ike nei mawaena konu o ka mahina ai ua olelo mai la ke Akua, Mai ai olua ia mea, aole hoi e hoopa aku ia mea o make olua. I aku la ka nahesa i ka wahine, Aole loa olua e make, no ka mea ua ike ke Akua i ka la a olua e ai ai ia mea e hookaakaa ia ko olua mau maka a e like olua me na Akua e hoomaopopo ana i ka pono ame ka hewa."

2. N.—Ua ai anei o Ewa i ka hua?

H.—Ae. A haawi aku la no hoi oia i kekahi ia Adamu a ai no ia. Momi Waiwai Nui, aoao 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"A ike aku la ka wahine i ka laau, he mea ono ke ai, a he mea oluolu hoi i ka maka, a he laau i makemake ia e hoonaauao ai iaia, lalau ae la ia i kona hua a ai iho la, a haawi aku la, hoi, i kana kane me ia a ai hoi ia."

3. N.—Heaha ka mea i hana koke ia ai ia laua mahope iho o ko laua ai ana i ka hua o ka laau?

H.—Ua hookaakaaia ko laua mau maka, a ua hilahila laua e halawai pu me ka Haku, a nolaila, pee ae la laua mai kona alo ae. Momi Waiwai Nui, aoao 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"A ua hookaakaaia na maka o laua elua, a ike iho la laua ua olohelohe laua. A lohe ae la laua i ka leo o ka Haku ke Akua, ia laua e holoholo ana iloko o ka mahina ai i ka wa malu o ka la, a pee aku la o Adamu ame kana wahine mai ke alo aku o ka Haku ke Akua mawaena o na laau o ka mahina ai."

4. N.—Heaha ka ka Haku i hana'i?

H.—Kahea aku la ia ia Adamu a nianiele iaia ame Ewa, a ae aku la laua i ka hewa a laua i hana ai. Momi Waiwai Nui, aoao 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"A kahea aku la ka Haku ke Akua ia Adamu a olelo aku la iaia, Mahea oe e hele nei? A pani mai la ia, Ua lohe aku la au i kou leo mawaena o ka mahina ai nei a makau iho la au, no ka mea, ua ike au ua olohelohe au, a huna au ia'u iho. A i aku la ka Haku ke Akua ia Adamu, Nawai i hai ia oe ua olohelohe oe? ua ai anei oe i ko ka laau ka mea a'u i olelo aku ai ia oe mai ai iho oe ina pela e make oe? A i aku la ke kanaka, Na ka wahine, ka mea au i haawi mai ai ia'u, me ke kauoha ana mai e noho pu ia me a'u, nana no i haawi mai ia'u i ka hua o ka laau a ai iho la au. A olelo aku la ka Haku ke Akua i ka wahine, Heaha keia mea au i hana ai? I aku la ka wahine, Na ka nahesa i hoopuni mai ia'u, a ai iho au."

5. N.—Alaila, pehea ka olelo a ke Akua ia Ewa?

H.—Olelo aku la ke Akua iaia e hoomahuahua ia kona eha ame kona hanau ana, a e haku no kana kane maluna iho ona. Momi Waiwai Nui, aoao 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"A eia kekahi, i aku la ka Haku i ka wahine, E hoonui no au i kou eha ame kou hapai ana, me ka eha hoi oe e hanau mai ai i na keiki a o kou makemake aku aia no ia i kau kane, a e alii aku no ia maluna iho ou."

6. N.—Pehea hoi ka olelo a ka Haku ia Adamu?

H.—Ua olelo aku la ka Haku e hooinoia ka aina na Adamu, me ka hou o kona lae e ai ai oia i

ka ai me ke kaumaha. Momi Waiwai Nui, aoao 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"I mai la ka Haku ke Akua ia Adamu, No kou hoolohe, ana i ka leo o kau wahine a ua ai hoi oe i ka hua o ka laau au i kauoha aku ai ia oe i ka i ana ae, Mai ai iho oe ia mea, e hooino ia ka aina nou, me ke kaumaha oe e ai ai i kana i na la apau o kou ola ana; e hookupu mai, no hoi ia, i na kakalaioa ame na puakala nau. A e ai no oe i na laalaau o ka waena a ma ka hou o kou maka e ai ai oe i ka ai."

7. N.—Ua kauia anei ka hoopai o ka make maluna iho o Adamu laua me Ewa?

H.—Ae, ka make ana o ka uhane ame ke kino. Buke a Moramona. Alama, xix, 11.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ano, ke ike nei kakou ma keia mea, ua hookiia mai ko kakou mau kupuna mua, ma ko ke kino a ma ko ka uhane, no hoi, mai ke alo aku o ka Haku."

8. N.—Heaha la ka make o ka uhane?

H.—Ka hookukeia ana aku mai ke alo aku o ka Haku, Berita ame na Kauoha. xxix. 41.

E hai mai oe i ka pauku.

"Nolaila, ua kauoha aku la au ka Haku ke Akua, e kipakuia aku oia mai ka mahina ai o Edena aku, mai kuu alo aku no kana hana hewa ana, ka mea e make ai oia ma ka uhane oia ka make mua, oia hoi ka make e like me ka make hope, oia ka make uhane ka mea e kau ia maluna iho o ka poe hewa i ka wa a'u e olelo aku ai—E hele aku oukou ka poe i hoohewaia."

9. N.—Heaha la ke ano o ka make ana o ke kino?

H.—Ka hoi hou ana o ke kino i ka lepo. Momi Waiwai Nui, aoao 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"E hoi no oe i ka lepo, no ka mea, e make io no oe, no ka mea, mailaila oe i lawe ia mai ai. He lepo no oe manua a e hoi hou aku oe i ka lepo."

10. N.—Ua kau anei ka make maluna iho o na kanaka apau?

H.—Ae. Aole hiki i kekahi ke pakele. Buke a Moramona, Alama, xix, 11. Roma v, 12.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ua hooili mai ka haule ana i ka make uhane maluna iho o na kanaka apau."

"No ia mea, me ka puka ana mai o ka hewa iloko o ke ao nei ma ke kanaka hookahi, a ma ka hewa mai ka make, pela hoi e kau mai ai ka make maluna o na kanaka apau no ka mea ua pau lakou i ka hana hewa."

11. N.—Heaha ka ke Akua i hana'i mahope iho o kona kipaku ana'ku ia Adamu laua me Ewa mai-loko ae o ka mahina ai o Edena?

H.—Ua hoonoho oia i anela ma ka mahina ai o Edena me ka pahi kaua wakawaka e huli ana mao a maanei e malama i ka laau o ke ola, o ai o Adamu laua me Ewa i kona hua. Buke a Moramona, Alama, xix, 10.

E hai mai oe i ka pauku.

"A hoonoho iho la oia ma ka hikina o ka mahinaai o Edena, o Kerubima ame kekahi pahi wakawaka e ka ana io ia nei e malamaia'i ka laau o ke ola. Ano ke ike nei kakou ua lilo ke kanaka e like me ke Akua e ike ana i ka pono ame ka hewa; a o kikoo aku oia i kona lima a lalau hoi i ko ka laau o ke ola, a e ai iho a e ola mau loa hoonoho iho la ka Haku ke Akua i Kerubima ame ka pahi wakawaka i ole ai oia e ai i ka hua."

12. N.—Ina ua ai o Adamu laua me Ewa i ka hua o ka laau o ke ola ua hookoia anei ka make-make o ke Akua?

H.—Aole, no ka mea, he mea no ia e noho mau loa ai laua malalo iho o ka mana o Satana iloko o ke kaumaha ame ka hewa ka mea i laweia mai ai iloko o ke ao nei ma o ko laua hana hewa ana la. Buke a Moramona Alama, xix. 10.

E hai mai oe i ka pauku.

"No ka mea, ina ua o koke aku o Adamu i kona lima, a ai iho la i ko ka laau o ke ola, ina ua ola mau loa oia, e like me ka olelo a ke Akua, * * * he oiaio, a ina ua ko ole no hoi ka olelo a ke Akua."

13. N.—He mea pono anei ka Adamu ai ana i ka hua i kapuia?

H.—Ae. No ka mea, ina ua ai ole oia ia mea aole oia i hoomaopopo i ka pono ame ka hewa, aole hoi i loaa na keiki ma ka honua nei, aole no hoi i hiki iaia ke noho pu me kana wahine e like me ke kauoha a ke Akua iaia mahope iho o ka ka wahine ai ana i ka hua. Momi Waiwai Nui, aoao 1. Buke a Moramona, 2 Nepai i. 8.

E hai mai oe i ka pauku.

"No ka haule ana o Adamu ke ola nei kakou."

"Ano, aia hoi, ina aole o Adamu i hana i ka hala ina aole oia i haule; aka, ina no ua noho oia ma ka mahina ai o Edena, a ina no ua oia mau iho la na mea apau i hana ia'i ma ko lakou ano mua, mahope mai o ko lakou hanaia'na ina no ua waihoia mai la lakou a mau loa aku. Aole hoi hopena. Aole hoi laua e hanau i na keiki; nolaila ua noho laua i ka noho hala ole ana, aole hauoli no ka mea, aole o laua i ike i ka poino; aole e hana ana i ka pono no ka mea aole o laua i ike i ka hewa, aka hoi, ua hana ia mai la na mea apau ma ka naauao o ka mea nana i ike i na mea apau loa. Haule iho la o Adamu i loaa na kanaka: a ke ola nei na kanaka, i loaa ia lakou ka olioli."

14. N.—Ua kaumaha paha ua hauoli paha o Adamu ame Ewa no ka laua ai ana i ka hua i kapuia a no ko laua loaa ana i ka ike e pili ana i ka pono ame ka hewa?

H.—Ua hauoli laua a hiilani aku i ke Akua. Momi Waiwai Nui, aoao 15.

E hai mai oe i ka pauku.

"A ia la hoomaikai aku la o Adamu i ke Akua, a ua hoopiha ia, a hoomaka e wanana e pili ana i na ohana apau o ka

honua. E hoomaikaiia ka inoa o ke Akua no ko'u lawehala ana, no ka mea, iloko o keia ola ana e olioli no au; a ma ko'u io e ike hou au i ke Akua. A lohe ae la o Ewa, kana wahine i keia mau mea apau a hauoli hoi, i ka i ana ae: Ina aole kaua i lawehala aole a kaua hua, aole hoi e hoomaopopo i ka pono ame ka hewa, ame ka hauoli o ko kaua hoolapanaiia ana ame ke ola mau loa, ka mea a ke Akua e haawi aku ai i ka poe hoolohe apau. A hoomaikai aku la o Adamu laua me Ewa i ka inoa o ke Akua; a hoakaka aku la laua i na mea apau i ka laua mau keikikane ame ka laua mau kaikamahine."

15. N.—Ua pono anei ia kakou ke manao he popilikia nui ka lawehala ana o Adamu laua me Ewa. a ua oi loa aku ka pomaikai o kanaka ina ua haule ole laua?

H.—Aole pono kela manao no ka mea kekahi no ia o na hana nui a kupanaha a ke Akua a o kekahi mea hoi ana i kauoha aku ai no ka hoolaia ana o kanaka. No ka mea, aole hiki ia kakou ke hoomaopopo i ka nani ame ka maikai o ka pono, ke ike ole kakou i ka inoino a me ke kaumaha o ka pono ole.

MOKUNA IX.

KA HOOLAPANAI ANA.

1. N.—He mana anei ko Adamu laua me Ewa e hoola'i ia laua iho mai ka make ae, ka mea i kauia maluna iho o laua no ko laua lawehala ana?

H.—Aole o laua mana iki e hoola ai.

2. N.—No ke aha la i hiki ole ai ia laua ke hoopakele ia laua iho mai loko ae o ka haule ana?

H.—No ka mea, ua uhai laua i ke kanawai paa o ke Akua, a nolaila aole hiki ia laua ke pakele i ka hoopai, aole no hoi hiki ia laua ke hoola ia laua iho.

3. N.—Heaha ka mea i hanaia'i e hoola ia laua ame ka laua mau mamo apau?

H.—Hoouna mai la ke Akua i kana Keiki Hanau-kahi ka mea hewa ole e make no na hewa o ko ke ao nei, i hoolapanai, a i mea hoi e ola ai kanaka mai loko ae o ka make i kauia maluna iho o lakou ma o ka haule ana la o Adamu laua me Ewa. Rom. v. 8, 10. I Tim. i. 15.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka ua hookaka mai ke Akua i kona aloha ia kakou, no ka mea, i ka wa e hewa ana kakou, make iho la o Kristo no kakou. No ka mea ina i ko kakou wa e enemi ana i hoolauleaia'i kakou i ke Akua ma ka make ana o kana Keiki.

"Eia hoi ka olelo oiaio, e pono e malama nui ia mai, ua hele mai la o Kristo Iesu i ke ao nei e hoola i ka poe hewa.

4. N.—Ua hiki anei ke hoolaia kánaka ma o ka inoa la o kekahi mea e ae, a ma kekahi ala e ae, ma o Iesu Kristo la wale no paha?

H.—Ma o Iesu Kristo la wale no. Oih. iv. 12. Buke a Moramona I Nepai iii. 3. Mosia i. 15.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aole loa he ola iloko o ka mea e ae; no ka mea, aole inoa e ae i haawiia mai malalo iho o ka lani, iwaena o na kanaka i mea e ola ai kakou.

"Nolaila, o ko ke ao nei apau ua lilo a ua haule no hoi, a e mau loa aku no lakou pela, ke ole lakou e hilinai aku maluna o ua mea hoola nei.

"Aole e haawiia mai kekahi inoa e ae, aole hoi kekahi ala e ae, aole hoi mea ma o na la e hiki ai ke ola i na keiki a kanaka mailoko a ma o ka inoa la wale no o Kristo, ka Haku Mana Kiekie loa.

5. N.—He kuleana anei ko kanaka i ke ola mau loa, ma o ka make ana la o Kristo?

H.—Ae. He kuleana no, e hoolaia mailoko ae o ka make i kauia maluna iho o lakou ma o ka lawehala ana la o Adamu laua me Ewa. I Kor. xv. 22. Rom. v. 18.

E hai mai oe i ka pauku.

E like me ka make ana o na kanaka apau ma o Adamu la, pela no e hoolaia mai ai na kanaka apau ma o Kristo la.

"No ia hoi, me ke kau ana o ka hoa hewa maluna o na kanaka apau ma ka hala o ka mea hookahi; pela i hiki mai ai ka hoapono maluna o na kanaka apau e ola, ma ka pono o ka mea hookahi.

6. N.—Aole anei e kala ke koko o Iesu i kela hewa i keia hewa a kanaka e hana'i?

H.—Ae. Ina e mihi io lakou me ka manao paa e hana pono ma ia hope aku. Rom. ii. 6–10. I Ioane i. 7.

E hai mai oe i ka pauku.

"Nana no e uku mai i kela kanaka i keia kanaka e like me kana hana ana, i ka poe e imi ana i ka nani, ame ka mahalo, ame ka make ole, ma ka hooikaika mau ana i ka hana maikai, i ke ola mau loa; o ka poino, a me ka ehaeha maluna o ka uhane o kela kanaka o keia kanaka e hana ana i ka hewa; o ka Iudaio mua, a o ka Helene hoi; aka, o ka nani, ame ka mahalo, ame ka pomaikai no na mea apau e hana ana i ka pono, no ka Iudaio mua a no ka Helene hoi.

"Aka, ina i hele kakou ma ka malamalama e like me ia e noho la ma ka malamalama, alaila ua aloha pu kakou i kekahi i kekahi; a na ke koko o Iesu Kristo o Kana Keiki e huikala mai ia kakou i ko kakou hewa apau.

7. N.—Ua hewa anei na kanaka apau imua o ke Akua?

H.—Ae. Ua hana na kanaka apau i kekahi mau mea pono ole imua o ke Akua. Rom. iii. 23. I Ioane i. 8.

E hai mai oe i ka pauku.

"No ka mea, ua lawehala na mea apau, ua nele hoi i ka nani o ke Akua.

"Ina e olelo kakou aole o kakou hewa, ua kuhihewa kakou, aole he oiaio iloko o kakou.

8. N.—Ua hewa anei na keiki liilii imua o ke Akua?

H.—Aole o lakou hewa, no ka mea, aole lakou i hoomaopopo i ka pono ame ka hewa; ua hoolaia lakou ma o ke koko la o Iesu Kristo wale no. Berita ame na Kauoha xxix. 46, 47. Buke a Moramona, Mosia i. 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka nae, ke i aku nei au ia oukou, Ua hoolaia na keiki liilii mai ka hookumu ana o ka honua ma o ko'u Hanau-Kahi la. Nolaila aole hiki ia lakou ke hana hewa, no ka mea aole i haawiia ia Satana ka mana e hoowalewale i na keiki liilii, a hiki i ka wa e hoomaopopo lakou mawaena o ka pono ame ka hewa.

"He mea e pono ole ai ke kanawai o Mose, ke ole ma o ke kalahala ana la o kona koko; a ina paha he mea e hiki ai i na keiki uuku ke hanahewa, aole e hiki ia lakou ke hoolaia; aka ke i aku nei au ia oe ua pomaikai lakou; no ka mea, i like me ma o Adamu la a ma ke ano maoli lakou i haule ai, pela no e kalahala ai ke koko o Kristo no ko lakou mau hewa.

9. N.—Heaha ka inoa o na rula ame na kanawai a ke Akua i waiho mai ai ma ka honua nei e hoola ai i kanaka?

H.—O ka Euanelio o Iesu Kristo.

10. N.—Ua hoololiia anei na rula ame na kanawai o ka Euanelio i kekahi manawa?

H.—Aole. Ua mau no ke ano o ka euanelio, a e kau no ka inaina o ke Akua maluna iho o na mea apau e hoao ana e hoololi a e hoopau paha i kekahi o na rula ame na kanawai i haawiia mai

no ka hoola ana i na keiki a kanaka. Gal. i. 8, 9. Ioane 9, 10, 11.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ina paha o makou a he anela paha mai ka lani mai, e hai aku i ka euanelio i ku e i ka makou i hai aku ai ia oukou, e hoomainoinoia oia. Me ka makou i olelo ai mamua, pela hoi au e olelo hou aku nei: ai hai aku kekahi ia oukou i ka olelo ku e i ka mea a oukou i loaa'i, e hoomainoinoia oia.

"O ka mea i hana hewa, aole hoi i noho ma ka olelo a ka Mesia, aole no ke Akua ia. * * * Ina e hele kekahi io oukou la aole i halihali i ua olelo la mai hookipa oukou iaia iloko o ka hale, aole hoi e i aku iaia, Aloha; no ka mea, o ka mea e i ae iaia Aloha; he hoa lawehana ia ma kana hana ino ana.

11. N.—Ia kakou e noonoo, no ka nui o ko Iesu aloha ia kakou, a no kona haawi ana i kona ola i mea e ola ai kanaka pehea la kakou e pono ai?

H.—He pono no ia kakou ke aloha nui aku iaia, a e malama i na kanawai ame na kauoha apau ana i haawi mai ai no ko kakou pomaikai i loaa mau ai ia kakou kona uhane e noho pu me kakou.

MOKUNA X.

KA MANAOIO AME KA MIHI.

1. N.—Heaha ka rula mua o ka Euanelio?

H.—O ka Manaoio no ka rula mua.

2. N.—Ia wai kakou e manaoio ai?

H.—I ke Akua a i kana Keiki Hanau-kahi o Iesu Kristo. Buke a Moramona, Mosia ii. 2, 3, Ioa. iii. 16.

E hai mai oe i ka pauku.

"E manaoio i ke Akua; manaoio ke ola la oia, a ua hana mai oia i na mea apau ma ka lani a ma ka honua, no hoi; e manaoio nona ka naauao apau, ame ka mana apau ma ka lani a ma ka honua no hoi; a manaoio hoi, aole ke kanaka i hoomaopopo i na mea apau i hiki ai ka Haku ke hoomaopopo. A eia hou: E manaoio he mea e pono ai ke mihi i ko oukou mau hewa a e haalele aku ia mau mea a e hoohaahaa ia oukou iho imua o ke Akua; a e noi aku me ka oiaio o ka naau nana e kala mai i ka oukou."

"No ka mea ua aloha nui mai ke Akua i ko ke ao nei, nolaila ua haawi mai oia i kana Keiki hiwahiwa i ole e make ka mea manaoio iaia, aka i loaa iaia ke ola mau loa."

3. N.—Ua hiki anei ke hoola ia kekahi mea me ka manaoio ole?

H.—Aole hiki. E manaoio na kanaka apau e pono ai. Heb. xi. 6, Mar. xvi. 16.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka, he mea hiki ole ke hooluolu i ke Akua me ka manaoio ole. No ka mea, o ka mea e hele ana i ke Akua, e pono e manaoio oia, he mea io no ia, a he mea hoi e uku mai ana i ka poe e imi ikaika iaia.

"O ka mea manaoio ole mai e hoohewaia oia."

4. N.—He mea mana anei ka manaoio?

H.—Ae, he mea mana nui no ka manaoio; ke kumu no ia o ka manaoio. Mar. xi. 22-24.

E hai mai oe i ka pauku.

"E manaoio aku oukou i ke Akua. No ka mea he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oukou, o ka mea e olelo mai i keia mauna e hoonee aku, a e lele i ke kai, aole hoi e kanalua kona naau, aka ua manaoio no, e hanaia keia mau mea ana e olelo ai; e loaa io no iaia ka mea ana e olelo ai. No ia mea la, ke olelo aku nei au ia oukou, o na mea apau a oukou e noi aku ai ma ka oukou pule ana, e manaoio oukou i ka loaa'na, alaila e loaa io aku no ia oukou ia."

5. N.—E hai mai oe i kekahi mau hana i hanaia'i ma o ka manaoio la?

H.—Ma ka manaoio i lawe olaia'ku ai o Enoka me ka ike ole i ka make; ma ka manaoio i hele ai ka poe Iseraela, malalo iho o Mose, mawaena o ke Kai Ula, me he hele ana la ma ka aina maloo, ka mea a ko Aigupita i hoao'i a make iho la iloko o ke kai; ma ka manaoio i hioloai ka pa o Ieriko i ka puhi ana o ka pu kiwi hipa ame ka hooho ana o na kanaka; ma ka manaoio i ike ai ke kaikaina o Iareda i ka Haku; a ma ka manaoio i ike aku ai o Nepai e huli ana kona mau mamo mai ka oiaio ae; a ua ike no hoi oia, e puka mai ana ka Euanelio ame ka moolelo o ko lakou mau kupuna mawaena o lakou ma na la hope.

6. N.—Ina he mea mana loa ka manaoio aole anei e hiki ia kakou ke hoolaia ma ka manaoio wale no e like me ka manao o kekahi poe?

H.—Aole no i hiki; he mea ole ka manaoio me ka hana ole. Iak. ii. 14, 20, 26, Buke a Moramona, Mosia ii. 3.

E hai mai oe i na pauku.

"E na hoahanau o'u, heaha ka pono, ke olelo kekahi, he manaoio kona, aole nae ana hana? E hiki anei ka manaoio ke hoola iaia? * * * E ke kanaka lapuwale, ke makemake anei oe e ike aku, ua make ka manaoio ke ole kana hana ana? * * * Oiaio no, o ke kino uhane ole ua make no ia, pela hoi ka manaoio hana ole, ua make no ia."

"Ano, ina e manaoio oukou i keia mau mea apau, e makaala oukou a e hana ia mau mea."

7. N.—Heaka ka rula alua o ka Euanelio?

H.—O ka mihi no ka rula alua.

8. N.—He mihi anei ka uwe ana, me ka hoano e ana i ka helehelena?

H.—Aole, ua hiki i ke kanaka ke hana ia mau mea apau me ka mihi ole.

9. N.—Ina e hai aku kakou i ko kakou mau hewa imua o ke Akua, a imua hoi o ko kakou mau hoahanau, me ka nonoi ana aku e kala mai, aole nae i paa ko kakou manao e waiho a e haalele ia mau hewa, he mihi maoli anei kela?

H.—Aole ia he mihi maoli.

10. N.—E kala anei ke Akua i ka mea e mihi ana pela?

H.—Aole ke Akua e kala.

11. N.—A pehea la ka mihi pololei?

H.—Eia no ka mihi pololei: ka haalele ana i ka hewa me ka manao paa e hana pono ma ia hope aku. Isa. lv. 7.

E hai mai oe i ka pauku.

"E haalele ke kanaka hewa i kona aoao; ame ke kanaka lawehala, i kona mau manao, a e hoi mai hoi oia io Iehova la, a e lokomaikai no oia iaia, a i ko kakou Akua hoi no ka mea, e kala nui loa auanei oia."

12. N.—He mea pono anei i na kanaka apau ke mihi?

H.—Ae, he mea no ia e pono ai. Luka xiii. 3, xxiv. 47.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka, i mihi ole oukou, e pau pu hoi oukou a pau i ka make."

"A e haiia'ku hoi ka mihi ame ke kala ana i na hala ma kona inoa, mawaena o na lahui kanaka a pau, e hoomaka ana ma Ierusalema."

MOKUNA XI.

KA BAPETIZO ANA.

1. N.—Heaha ka rula ekolu o ka Euanelio?
H.—Ka bapetizo ana iloko o ka wai.
2. N.—Pehea ke ano pololei o ka bapetizo ana?
H.—Penei ka pololei: e iho pu no iloko o ka wai, ka mea e bapetizoia ana me ka mea nona ka mana e bapetizo aku, a bapetizo ka mea nona ka mana i ka mea i makemake e bapetizoia, me ka hoomoe ana iaia iloko o ka wai a nalowale. Buke a Moramona, Nepai v. 8, Berita ame na Kauoha xx. 72-74.

E hai mai oe i ka pauku.

"A i mai la oia ia lakou, ma keia ano oukou e bapetizo aku ai; aole hoi na hoopaapaa mawaena o oukou, he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oukou o ka mea e mihi ana i kona mau hewa ma o ka oukou mau olelo la, a makemake mai e bapetizoia ma kuu inoa, ma keia ano oukou e bapetizo aku ai ia lakou, aia hoi, e iho ilalo no oukou, a e ku iloko o ka wai, a ma kuu inoa oukou e bapetizo aku ai ia lakou. Ano hoi, eia na olelo a oukou e olelo aku ai, e hea ana ia lakou ma ka inoa, i ka i ana: Ua loaa ia'u ka mana i haawiia mai e Iesu Kristo, ke bapetizo aku nei au ia oe iloko o ka inoa o ka Makua a o ke Keiki a o ka Uhane Hemolele, Amene, Alaila e hookomo iho oukou ia lakou iloko o ka wai, a e puka hou mai mailoko mai o ka wai. A mamuli o keia ano oukou e bapetizo aku ai ma ko'u inoa, no ka mea hoi, he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oukou, o ka Makua, ame ke Keiki, ame ka Uhane Hemolele, hookahi no lakou; owau no iloko o ka Makua a o ka Makua iloko o'u, a o ka Makua ame a'u nei ua hookahi maua. A e like me ka'u i kauoha aku ai ia oukou pela oukou e bapetizo aku ai."

"Penei e lawelawe ia'i ka bapetizo ana i na mea apau e mihi—O ka mea i kaheaia e ke Akua, a i loaa hoi ka mana mai Iesu Kristo mai e bapetizo, e iho pu no ia iloko o ka wai me ka mea i hele mai e bapetizoia, a e olelo aku no ia, me ke kahea ana iaia ma kona inoa. Ua loaa ia'u ka mana i haawiia mai e Iesu Kristo, ke bapetizo aku nei au ia oe iloko o ka inoa o ka Makua, a o ke Keiki, a o ka Uhane Hemolele, Amene, Alaila, e hookomo no oia iaia iloko o ka wai, a e puka hou mai mailoko ae o ka wai."

3. N.—Aole anei i kapaia ka bapetizo ana, he kanu ana?

H.—Ae, kapa mai la o Paulo pela. Rom. vi. 4, 5, Kol. ii. 12.

E hai mai oe i na pauku.

"Nolaila ua kanu pu ia kakou me ia ma ka bapetizo ia iloko a kona make; a me Kristo hoi i hoalaia'i mawaena mai o ka poe make ma ka nani o ka Makua, pela kakou e pono ai ke hele ma ke ala hou. A ina ua hui pu kakou me ia ma ka make e like me kona, alaila hoi e hui io kakou ma ke alahou ana."

"I kanu puia me ia i ka bapetizo ana."

4. N.—Aole anei i manao kekahi poe o ke kapipi ma ka lae ame ka ninini ana i ka wai maluna o ke kanaka, he bapetizo pololei ia?

H.—Ae, pela ka manao o kekahi poe, aka, ua kuhihewa lakou, a he waiwai ole ko lakou bapetizo ana, no ka mea, aole e ae ke Akua ia mea.

5. N.—Heaha ka waiwai o ka bapetizo ana?

H.—He mea no ia e kala ai na hala. Oih. ii. 38, Buke a Moramona, Nepai v. 9.

E hai mai oe i na pauku.

"E mihi, a e bapetizo ia oukou apau iloko o ka inoa o Iesu Kristo i kalaia mai na hala, a e loaa ia oukou ka haawina o ka Uhane Hemolele."

"Pomaikai ka poe nana e manaoio auanei i ka oukou mau olelo, a iho ilalo iloko o na hohonu o ka haahaa, a e bapetizo

ia, no ka mea, e hoolaunaia'ku auanei lakou me ke ahi a me ka Uhane Hemolele. A e loaa auanei ke kalaia ana o ko lakou mau hala.''

6. N.—O ka hookomo wale ana iloko o ka wai he mea anei ia e kala ai na hala?

H.—Aole. He mea ole ka hookomo wale ana. Aole kela e kala i na hala.

7. N.—Ina pela pehea la e kalaia'i na hala ma o ka bapetizo ana la?

H.—Ina e mihi oiaio ke kanaka i kona mau hewa me ka manao paa e hana pono, a bapetizo ia oia e ka mea nona ka mana e bapetizo aku, alaila e kala ia kona mau hewa.

8. N.—Ina e manaoio ke kanaka a mihi hoi aole nae e bapetizo ia ua hiki anei iaia ke hoolaia?

H.—Ina ua lohe oia i ka Euanelio, a ina ua hiki hoi iaia ke maopopo mawaena o ka pono ame ka hewa, aole no e hiki ke hoolaia oia me ka bapetizo ole ia. Buke a Moramona, Nepai v. 8, 9, Berita ame na Kauoha lxxxiv. 74.

E hai mai oe i na pauku.

''A o ka mea i manaoio ole mai ia'u, a i bapetizo ole ia'ku e hoohewa ia auanei oia. * * * A ke i hou aku nei au ia oukou e mihi oukou e pono ai, a e bapetizo ia'ku ma ko'u inoa, a e lilo me he keiki uuku la, a i ole ia, aole loa e hiki ia oukou ke loaa ke aupuni o ke Akua. Oiaio, he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oukou, o keia no ko'u ao ana, a o ka mea e kukulu ana maluna o keia mea, e kukulu ana oia maluna iho o ko'u pohaku, a e lanakili ole na ipuka o ka po maluna o lakou.''

"Oiaio, he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oukou, o lakou ka poe e manaoio ole i ka oukou olelo a bapetizo oleia iloko o ka wai ma ko'u inoa no ke kala ana i ko lakou mau hala, i loaa'i ia lakou ka Uhane Hemolele, e hoohewaia a e komo ole lakou iloko o ke aupani o ko'u Makua kahi i noho ai ko'u Makua ame a'u.

9. N.—Owai na mea ku pono e bapetizo ia?

H.—O na mea pono apau i hiki i na makahiki o ka hoomaopopo ana mawaena o ko pono ame ka hewa. Berita ame na Kauoha, xx. 71. xviii. 42.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aole e lawe ia kekahi mea iloko o ka Ekalesia o Kristo ke ole ia i hiki i na makahiki o ka hoomaopopo ana imua o ke Akua, a hiki hoi ke mihi.

"No ka mea, e mihi na kanaka apau, a e bapetizoia, aole hoi, na kane wale no, aka, o na wahine ame na keiki i hiki i na makahiki o ka hoomaopopo ana.

10. N.—Aole anei pono ke bapetizoia na keiki liilii?

H.—Aole no i pono. Aole hewa na keiki uuku imua o ke Akua, nolaila aole kumu e bapetizoia'i. Buke a Moramona, Moroni viii. 2,

E hai mai oe i ka pauku.

"Aia hoi, hele mai la au iloko o ke ao nei aole e hea aku i ka poe pono, aka, i ka poe hewa i ka mihi; aole no ka poe ola ke kahuna lapaau, aka, no ka poe mai no; nolaila, ua ola na keiki uuku, no ka mea, ua hiki oleia lakou ke hana hewa; no ia mea, ua laweia'ku ka poino o Adamu mai o lakou ae iloko o'u, i ole ai ia he mana maluna o lakou; a ua hoopauia'ku ke kanawai o ka okipoepoe ana iloko o'u. A mamuli o keia ano i hoike mai ai ka Uhane Hemolele i ka olelo a ke Akua ia'u; nolaila, e ka'u keiki alohaia, ua ike au he hoomaewaewa kohu loa no ia imua o ke Akua, ke bapetizo aku oukou i na keiki uuku. Aia hoi, ke i aku nei au ia oe, o keia kau e ao aku ai, o ka mihi a me ka bapetizo ana i ka poe ku i ka hookolokoloia a hiki hoi ke hana hewa; he oiaio, e ao aku i na makua e mihi lakou a e bapetizoia e pono ai, a e hoohaahaa ia lakou iho me ka lakou poe keiki uuku, a e hoolaia auanei lakou a pau me ka lakou poe keiki uuku; aohe e pono ka mihi o ka lakou poe keiki, aohe hoi ka bapetizoia'na.

11. N.—Aole anei e ao kekahi poe aole e hoolaia na keiki uuku ke bapetizo ole ia lakou?

H— Ae, pela ke ao ana o kekahi poe. Aka ua hewa loa ia a i mea hoopailua imua o ke Akua. Buke a Moramona, Moroni viii. 2, 3.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aia hoi, o ka bapetizo ana, ea, i ka mihi no ia i ka hooko ana i na kauoha i ke kalaia'na o na hala. Aka, ua ola na keiki uuku iloko o Kristo, mai ka hookumuia'na mai o ke ao nei; ina aole pela, he Akua lawe kapaikahi ke Akua, a he Akua lolilua no hoi, a he mea manao nui i ko na kanaka helehelena; no ka mea, ehia la ka nui o na keiki uuku i make me ka bapetizo ole ia. Nolaila, ina'ua hiki ole i na keiki uuku ke hoolaia me ka bapetizo ole ia, alaila ua hele aku ua poe nei i ke gehena pau ole. Aia hoi, ke i aku nei au ia oe, o ka mea e manao ana he mea e pono ai e bapetizoia na keiki uuku, aia no ia ma ke au o ka awaawa, a ma na mea paa o ka hewa. aole ona manaoio, manaolana, aohe no hoi he aloha; nolaila, ina paha e hookiia'ku oia oiai oia ma ia manao, e iho aku no oia ilalo i Gehena. No ka mea, he weliweli no ka hewa e manao e hoola ana ke Akua i kekahi keiki no ka bapetizo ana, a e make ana kekahi no kona bapetizo ole ia'na. Auwe ka mea nana e hookapae ae i na aoao o ka Haku mamuli o keia ano, no ka mea, e make auanei lakou, ke mihi ole lakou. Aia hoi, ke olelo aku nei au me ka wiwo ole, me ka mana mai ke Akua mai. * * *

"Ua hiki ole i na keiki uuku ke mihi; nolaila, he hewa weliweli e hoole i na lokomaikai maemae o ke Akua ia lakou, no ka mea, ua ola lakou a pau iloko ona no kona lokomaikai. A o ka mea e olelo ana, e bapetizo na keiki uuku e pono ai, ke hoole la oia i na lokomaikai o Kristo, a e hoolilo ana i kona kalahala ana a me ka mana o kona hoolapanai ana, i mea ole. Auwe ka poe e like me ia, no ka mea, e kokoke ana lakou i ka make, i gehena, a i ka eha pau ole. Ke olelo wiwo ole aku nei au ia mea, ua kauoha mai la ke Akua ia'u.

12. N.—Ma ka makahiki hea la e kupono ai na keiki e bapetizo ia?

H.—I ka wa e maopopo ai ia lakou mawaena o ka pono ame ka hewa oia hoi i ka piha ana o ko

lakou mau makahiki ewalu. Berita ame na Kauoha lxviii. 25--28.

E hai mai oe i ka pauku.

"A eia kekahi, ina he mau keiki ka na makua iloko o Ziona, a iloko o kona mau apana i kukuluia, a ao ole nae ia lakou e hoomaopopo i ka mihi, ka manaoio iloko o Kristo ke Keiki a ke Akua ola, a o ka bapetizo ana ame ka haawina o ka Uhane Hemolele, ma ke kau ana o na lima, i ka wa i piha ai na makahiki ewalu, e kau no ka hewa maluna iho o ke poo o na makua: no ka mea, he kanawai keia i na mea apau e noho ana ma Ziona, a ma na apana apau ona i kukuluia: a e bapetizoia ka lakou mau keiki no ke kalaia ana o ko lakou mau hala i ka piha ana o na makahiki awalu, a e loaa ke kauia'na o na lima; a e ao aku hoi lakou i ka lakou mau keiki e pule, a e hele me ka pololei imua o ke Akua.

13. N.—Heaha ka inoa i kapaia'i ka bapetizo ana i kekahi manawa?

H.—O ke kanawai o ke komo ana, a o ka puka o ke aupuni o ke Akua.

14. N.—No ke kumu hea la i kapaia'i ka bapetizo ana pela?

H.—No ka mea, ma o ka hewa la i lilo ai kanaka i malihini i ke Akua, aka ma ke komo ana iloko o ka puka o ka bapetizo ana e lilo hou ai lakou i mau keiki nana, a i mau lala o kona aupuni.

MOKUNA XII.

KA UHANE HEMOLELE.

1. N.—Heaha ke kuleana o ke kanaka e loaa mahope iho o kona bapetizoia ana?

H.—Ka haawina o ka Uhane Hemolele.

2. N.—Kapa iho la o Iesu i ka Uhane Hemolele he aha?

H.—O ke Kokua.

3. N.—No ke kumu hea la i haawiia mai ai ka Uhane Hemolele?

H.—I mea e hooluolu i ka manao a e hoopau i ke kaumaha; i mea hoi e hoomalamalama ai i ka naau, e ikaika ai ka hoomanao ana, a i mea no hoi e alakai ai iloko o ka oiaio apau. Ioa. xiv. 26.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka, o ke Kokua, o ka Uhane Hemolele, ka mea a ka Makua e hoouna mai ai ma ko'u inoa nana oukou e ao mai i na mea apau, a e hoike mai ia oukou i na mea apau a'u i olelo aku ai ia oukou."

4. N.—Heaha na hoailona o ka Uhane Hemolele?

H.—Eia no kekahi: o na hihio, na moe uhane, na wanana, ka olelo ana i na olelo ano e, ka hoomaopopo ana i na olelo e, ka ike ana i na uhane ame na anela, ka ike, ka naauao, ka manaoio ikaika, ka hoola ana ame na mea kupanaha, a pela aku. 1. Kor. xii. 8-11, Buke a Moramona, Moroni x. 1.

E hai mai oe i na pauku.

"No ka mea, ua haawiia mai i kekahi e ka Uhane, ka olelo akamai; a i kekahi ka olelo hoonaauao, na ka Uhane hookahi no. A i kekahi, ka manaoio, na ka Uhane hookahi no; a i kakahi, ka oihana hoola, na ka Uhane hookahi no. A i kekahi, ka hana i na hana mana; a i kekahi, ka wanana; a i kekahi, ka ike maopopo i na uhane; a i kehahi, ka olelo e; a i kekahi ka hoomaopopo i na olelo e. Na kela Uhane hookahi i hana ia mau mea a pau, me ka haawi aku i kela kanaka i keia kanaka, e like me kona makemake."

"A ke ao ikaika hou aku nei au ia oukou, e ko'u poe hoahanau, i ole ai oukou e hoole aku i na haawina o ke Akua, no ke mea, ua nui ia mau mea; a ke hele mai nei ia mau mea mai ia Akua hookahi mai. A ua nui na ano o ka lawelaweia ana o keia mau haawina; aka, o ke Akua hookahi nana e hana nei i na mea a pau; a ua haawiia mai ia mau mea ma na hoikeana o ka Uhane o ke Akua i na kanaka, e pono ai lakou. No ka mea, aia, ua haawiia mai i kekahi e ka Uhane o ke Akua, i ao aku ai oia i ka olelo o ka naauao; a i kekahi, i ao aku ai oia i ka olelo o ka ike ma ka uhane hookahi no; a i kekahi, ka manaoio nui loa; a i kekahi, na haawina o ka hoola ana ma ka uhane hookahi no. A i kekahi hoi, i hana aku ai oia i na hana mana nui; a i kekahi hoi, i wanana aku ai oia no na mea a pau; a i kekahi hoi, ka ike ana i na anela a me na uhane lawelawe; a i kekahi hoi, na ano a pau o na olelo; a i kekahi hoi, ka hamaopopo ana i na olelo a me kela ano keia ano o na olelo."

5. N.—Pili mau anei keia mau hoailona i ka Ekalesia o ke Akua?

H.—Ae. I na manawa apau i kukulu ai ke Akua i kona Ekalesia maluna o ka honua pili no na hoailona o ka Uhane i na mea apau i manaoio mai a i malama i na kauoha a ke Akua. Oih. ii. 38, 39, Buke a Moramona, Moroni vii. 4, x. 1.

E hai mai oe i na pauku.

"E mihi, a e bapetizoia oukou a pau iloko o ka inoa o Iesu Kristo, i kalaia mai na hala, a e loaa ia oukou ka haawina o ka Uhane Hemolele. No ka mea, no oukou ka olelo hoolana, a no ka oukou poe keiki, a no ka poe i kahi mamao aku, a no na mea a pau a ka Haku, a ko kakou Akua e hea mai ai."

"Ua oki ae la anei ka la o na hana mana? a ua oki ae la anei na anela i ikeia e na keiki a kanaka? a ua aua aku anei oia i ka mana o ka Uhane Hemolele, mai o lakou ae? a e hana anei oia pela, oiai e mau ana ka manawa, a e ku ka honua, a e noho ana kekahi kanaka maluna iho o ka ili ona e hoolaia'i? Aia hoi, ke i aku nei au ia oukou, aole."

"A ke ake nei au e ao ikaika aku ia oukou, e kuu poe hoahanau alohaia, e hoomanao oukou oia like no ia, i ka la

inehinei, i keia la, a no ka wa pau ole, a, aole loa e hoopauia aku keia mau haawina a pau a'u i olelo aku ai, no ko ka uhane ia mau mea a mau loa aku, oiai e ku ana ke ao nei, aka mamuli o ka hoomaloka o na keiki a kanaka wale no e pau ai."

6. N.—Aole anei ao kekahi poe ua hoopauia na haawina o ka Uhane, a aole lakou e pono hou ai i keia mau la?

H.—Ae, aka he mau kumu wahahee lakou a e hoaia ka huhu o ke Akua ia lakou, no ka mea ma kahi i loaa ole ia'i keia mau haawina malaila no e alii ai ka hoomaloka, ka pouli, ka pioloke ke kue ana ame ka inoino. Mika ii. 6, 7, Buke a Moramona Nepai xiii, 6, Moramona iv, 6. Moroni x. 2.

E hai mai oe i na pauku.

'Mai hai aku i ka wanana! aole lakou e wanana ia lakou, aole e lawe i ka hilahila. E ka mea i kapaia o ka hale o Iakoba, ua nawaliwali anei ka uhane o Iehova? O keia anei kana mau hana? aole anei he maikai ka'u mau olelo i ka mea e hele pono ana?"

"Auwe ka mea e keehi ana ma na hana ana a ka Haku; he oiaio, auwe ka mea nana e hoole ia Kristo a me kana mau hana; he oiaio, auwe ka mea nana e hoole i na hoike ana a ka Haku, a olelo ae, E hana hou ole ana ka Haku ma o ka hoike ana la, aole hoi ma o ka wanana la, aole hoi ma o na haawina la, aole hoi ma o na olelo la, aole ma o na hoola ana la, aole hoi ma o ka mana o ka Uhane Hemolele la; he oiaio, auwe ka mea nana e olelo ma ia la, i mea e loaa'i ka waiwai, Aole e hiki ke hanaia kekahi hana mana e Iesu Kristo; no ka mea, o ka mea e hana ana i keia, e lilo auanei ia e like me ke keiki o ka make, ka mea aole nona ke aloha, e like me ka olelo a Kristo."

"A eia hou ka'u e olelo aku nei ia oukou, ka poe e hoole ana i na hoikeana a ke Akua, a olelo ae, Ua hoopauia ae la ia mau mea, aole no na hoikeana, aole no hoi na wanana, aole hoi na haawina, aole hoi hoola ana, aole hoi olelo ana me na

olelo e, a me na hoomaopopo ana i na olelo e. Aia hoi, ke i aku nei au ia oukou, o ka mea e hoole ana i keia mau mea, ua ike ole oia i ka euanelio o Kristo; he oiaio, ua heluhelu ole oia i na palapala hemolele; ina pela, ua hoomaopopo ole oia ia mau mea. No ka mea, aole anei kakou heluhelu, oia like no o ke Akua, inehinei, a i keia la no, a no ka wa pau ole; a iloko ona aole he ano lauwili, aole loa hoi he luli iki. Ano, ina ua noonoo wale oukou ia oukou iho he akua e lauwili ana, a iloko ona he luli iki, alaila, ua noonoo wale oukou ia oukou iho he akua, aole oia he Akua o na hana mana. Aka hoi, e hoike aku no au ia oukou he Akua o na hana mana, oia no ke Akua o Aberahama, a o ke Akua o Isaaka, a o ke Akua o Iakoba; a oia no ke Akua hookahi nana i hana mai i na lani a me ka honua, a me ko lakou mau mea a pau i piha'i."

Ano, ke olelo aku nei au i ko na welau a pau o ka honua, ina e hiki mai ka la e hoopauia'e ka mana a me na haawina o ke Akua mawaena o oukou, e hanaia auanei ia mea no ka hoomaloka. A auwe na keiki a kanaka, ina pela ia auanei; no ka mea, aole kekahi mea e hana ana i ka pono mawaena o oukou, aole loa hookahi. No ka mea, ina e hana ana kekahi i ka pono mawaena o oukou, e hana no oia ma ka mana a me na haawina o ke Akua. A auwe ka poe nana e hoopau ae i keia mau mea a make, no ka mea, e make ana lakou iloko o ko lakou mau hewa, a ua hiki ole ia lakou ke hoolaia ma ke aupuni o ke Akua; a ke olelo aku nei au ia mea mamuli o na olelo a Kristo, aole o'u wahahee.

7. N.—Aole anei i olelo mai o Paulo e pau keia mau haawina?

H.—Ae. Aole nae a hiki i ka wa e hemolele ai ka poe a ke Akua. I Kor. xiii. 8, 9, 10.

E hai mai oe i na pauku.

"He mea pau ole ke aloha. Ina he wanana e pau ia; ina he olelo e, e pau ia; ina he akamai, e hoopauia hoi oia.

"No ka mea, ua ike pohihihi kakou, a ua wanana pohihihi aku.

"Aka, i ka wa e hiki mai ai ka hemolele, alaila, e pau ka mea pohihihi i ka liloia."

8. N.—Heaha la ke kumu i pili ole ai keia mau haawina o ka Uhane Hemolele i kela ame keia ekalesia o ko ke ao nei?

H.—No ko lakou manaoio ole i ka Ekalesia o ke Akua. Buke a Moramona, Moramona, iv. 7.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ano, e ka poe a pau i noonoo wale ai ia oukou iho he akua i hiki ole ke hana i na hana mana, ke ninau nei au ia oukou, ua hala aku anei keia mau mea a pau, a'u i olelo ai? Ua hiki mai anei ka hopena i keia manawa? Aia hoi, ke i aku nei au ia oukou, aole; a aole i hooki ke Akua e noho Akua o na hana mana. Aia hoi, aole anei he kupanaha ma ko kakou mau maka, na mea a ke Akua i hana'i? He oiaio, a owai la ka mea i hiki ke hoomaopopo i na hana kupanaha a ke Akua? Owai la ka mea e olelo ae, Aole he hana mana, i hanaia'i ka lani a me ka honua ma kana olelo; a ma ka mana o kana olelo, ua hanaia ke kanaka o ka lepo o ka honua; a ma ka mana o kana olelo. ua hanaia na hana mana? A owai la ka mea e olelo ae, Aole o Iesu Kristo i hana i na hana mana ikaika he nui wale? A ua nui na hana mana ikaika i hanaia'i e na lima o ka poe aposetolo. A ina ua hanaia na hana mana mamua, alaila, no keaha la ke Akua i hooki ai i ka noho ana i Akua o na hana mana, a aole nae oia e loli ike. Aia hoi, ke i aku nei au ia oukou aole oia e loli ana; ina pela e pau kona noho Akua ana; aka, aole loa e pau kona noho Akua ana, a he Akua no hoi ia o na hana mana. A o ke kumu o kona hoopau ana e hana i na hana mana mawaena o na keiki a kanaka, no ka emi ana ia o lakou iloko o ka hoomaloka, a haalele ae i ke ala pololei, a ike ole i ke Akua ka mea e pono ai lakou ke paulele aku. Aia hoi, ke i aku nei au ia oukou, o ka mea e manaoio ana ia Kristo, me ke kanalua ole, o kela mea keia mea ana e noi aku ai i ka Makua ma ka inoa o Kristo e haawiia mai ia ia ia; a aia no keia olelo hoolana i na mea a pau, a hiki aku i ko na welau o ka honua. No ka mea hoi, penei wahi a Iesu Kristo i kana mau haumana e kali ana; he oiaio, a i kana poe haumana a pau no hoi, ma ka hoolohe ana o ka lehulehu, E hele aku oukou i na

aina a pau, a e hai aku i ka euanelio i na kanaka a pau; a o ka mea e manaoio mai a bapetizoia, e hoolaia oia, aka, o ka mea manaoio ole mai, e hoohewaia oia. A eia no na ouli e pili pu aku i ka poe e manaoio mai ia'u, ma ko'u inoa lakou e mahiki aku ai i na daimonio; e olelo no hoi lakou me na olelo e; e kaikai no lakou i na nahesa. a ina e inu lakou i ka mea make, aole lakou e poino ia mea; e kau no lakou i ko lakou mau lima maluna iho o ka poe mai, a e ola no lakou; a o ka mea e manaoio mai i ko'u inoa, me ke kanalua ole, ia ia au e hooiaio aku ai i ka'u mau olelo a pau, a hiki aku i na welau o ka honua. Ano hoi, owai la ka mea e hiki ke ku e i na hana a ka Haku? Owai la ka mea hiki ke hoole aku i kana mau olelo? Owai la ka mea e ea ku e aku i ka mana loa o ka Haku? Owai la ka mea e hoowahawaha i na hana a ka Haku? Owai la ka mea e hoowahawaha i na keiki a Kristo? Aia hoi, e ka poe e hoowahawaha ana i na hana a ka Haku, no ka mea, e kahaha no oukou a make.

9. N.—Pehea la i haawiia'i ka Uhane Hemolele i ke kanaka?

H.—Ma o ke kau ana la o na lima o na kauwa a ke Akua, ka poe no lakou ka mana e lawelawe ma ia mea. Oih. viii. 17. Buke a Moramona, Moroni ii. 1. Berita ame na Kauoha, xxxix. 23.

E hai mai oe i na pauku.

"Alaila, kau iho la laua i na lima maluna iho o lakou, A loaa iho la ia lakou ka Uhane Hemolele.

"O na olelo a Kristo ana i olelo mai ai i kana poe haumana; i ka poe Umikumamalua ana i wae mai ai, me ia i kau iho ai i kona mau lima maluna o lakou. A hea ae la oia ia lakou ma ka inoa, i ka i ana, E hea aku oukou i ka Makua ma ko'u inoa, ma ka pule ikaika; a mahope iho o ka oukou hana ana i keia, e loaa ia oukou ka mana e haawi aku i ka Uhane Hemolele, i ka mea maluna iho ona oukou e kau iho ai i ko oukou mau lima; a ma ko'u inoa e haawi aku ai oukou ia mea, no ka mea, pela ka hana a ka'u aposetolo.

"A eia kekahi, e kau iho oukou i ko oukou mua lima maluna iho o ka poe apau a oukou e bapetizo aku ai i ka wai, a e loaa ia lakou ka haawina o ka Uhane Hemolele."

10. N.—Aole anei i loaa i kekahi poe ka Uhane Hemolele me ke kau ole o na lima?

H.—Ae, o Koranelio ka luna haneri kekahi ame kona hale apau. Oih. x. 44.

E hai mai oe i ka pauku.

"I ka Petero hai ana mai i keia mau olelo, haule mai ka Uhane Hemolele maluna o ka poe apau i lohe ia olelo."

11. N.—Pehea ka pono e hana ai ka poe apau mahope o ko lakou loaa ana ka Uhane Hemolele i launa pu mau ai ia me lakou?

H.—He pono no ia lakou e noho me ka naau haahaa, me ka pule mau, a e hoao e malama i na kanawai apau a ke Akua; a e ola hoi ma na mea apau e puka mai mai ka waha mai o ka Haku.

MOKUNA XIII.

KA AHAAINA A KA HAKU.

1. N.—Heaha ka Ahaaina a ka Haku?

H.—O ka ai ana i ka berena ame ka inu ana i ka waina.

2. N.—Owai anei ka mea i kukulu mua i ka ahaaina a ka Haku?

H.—O ka Haku o Iesu Kristo.

3. N.—No ke aha la i kukuluia'i keia Aha aina?

H.—I mea e hoomanao mau ia'i kona eha ame kona make ana. I. Kor. xi. 23-26.

E hai mai oe i ka pauku.

"No ka mea, ua loaa ia'u na ka Haku mai, ka mea a'u i haawi aku ai na oukou. O ka haku o Iesu, i ka po ana i kumakaiaia'i, lalau aku la ia i ka berena: a pau ka hoalohaloha ana, wawahi, iho la ia, i aku la, E lawe oukou, e ai; eia no ko'u kino i wawahiia no oukou. E hana oukou i keia me ka hoomanao mai ia'u. Pela no hoi ke kiaha, mahope o ka ai ana, i aku la, O keia kiaha, o ke kauoha hou ia iloko o ko'u koko. E hana oukou i keia, i ko oukou wa e inu ai, me ka hoomanao mai ia'u. No ka mea, i na wa a pau loa a oukou e ai ai i keia berena, a e inu hoi i keia kiaha, e hai aku ana oukou i ka make o ka Haku, a hiki hou mai ia."

4. N.—Ua hiki anei i kela mea i keia mea ke lawelawe i ka Ahaaina a ka Haku?

H.—Aole, o na mea wale no i loaa ka mana ka poe hiki.

5. N.—Mawaena o ka poe hea la i kukulu ai o Iesu i ka Ahaaina a ka Haku?

H.—Mawaena o kana mau haumana ma Ierusalema mamua a kona make ana, a mawaena o ka poe Nepai mahope iho o kona alahou ana. Mat. xxvi. 26-29. Buke a Moramona, Nepai viii. 6, 7.

E hai mai oe i na pauku.

"I ka lakou ai ana, lalau iho la o Iesu i ka berena, hooalohaloha aku la ia, wawahi iho la, a haawi mai la na ka poe haumana, i mai la, E lawe oukou, e ai, o ko'u kino keia. Lalau iho la hoi oia i ke kiaha, hooalohaloha aku la, haawi mai la ia lakou, i mai la, E inu oukou a pau i keia; no ka mea, o ko'u koko keia no ke kauoha hou, i kookaheia no na mea he nui loa, i mea e kalaia'i na hala. Ke olelo aku nei au ia oukou, aole au e inu hou i ko ka huawaina a hiki aku i ka la e inu pu ai au me oukou he waina hou iloko o ke aupuni o ko'u Makua."

"A kauoha mai la o Iesu i kana poe humana na lakou e lawe aku i wahi berena a waina io na la. A oiai lakou e hele aku

ana i wahi berena a waina, kauoha mai la oia i na kanaka e noho lakou ilalo ma ka honua. A i ka wa i hiki ai ka poe haumana me ka berena a me ka waina, lalau iho la oia i ka berena, a wawahi ae la a hoopomaikai ae la ia; a haawi mai la i na haumana, a kauoha mai la na lakou e ai. A ia lakou i ai ai, a ua maona, kauoha mai la oia ia lakou e haawi aku i na kanaka. A i ka wa a na kanaka i ai ai a maona, olelo mai la ia i ka poe humana, Aia hoi, e hooliloia auanei kekahi mea mawaena o oukou, a e haawi aku no au iaia i ka mana nana e wawahi i ka berena, a e hoopomaikai aku ia, a e haawi aku i ka poe kanaka a ko'u ekalesia, i ka poe a pau e manaoio a e bapetizoia ma ko'u inoa. A o keia ka oukou e malama mau ai, oia, me a'u i hana'i, oia, me a'u i wawahi ai i ka berena, a hoopomaikai ai ia, a haawi ai ia mea ia oukou. A e hana oukou i keia me ka hoomanao mai i ko'u kino, a'u i hoike aku ai ia oukou. A he mea hoike auanei ia i ka Makua, e hoomanao mau ana oukou ia'u. A ina e hoomanao mau mai oukou ia'u, e loaa no ia oukou ko'u Uhane e noho pu me oukou.

"A eia kekahi, iaia i olelo mai ai i keia mau olelo, kauoha mai la oia i kana poe haumana na lakou e lawe i ka waina o ke kiaha, a e inu ia mea, a na lakou hoi e haawi aku i na kanaka, e hiki ia lakou ke inu ia mea. A eia kekahi, hana iho la lakou pela, a inu iho la ia mea, a ua hoopihaia; a haawi aku la lakou i na kanaka, a inu iho la lakou, a ua hoopihaia lakou. A i ka wa a ka poe haumana i hana aku ai i keia, olelo mai la o Iesu ia lakou, Pomaikai oukou no keia mea a oukou i hana'i, no ka mea, o keia no ka hookoia ana o ka'u mau kauoha, a e hoike ana keia mea i ka Makua, e ae ana oukou e hana i ka mea a'u i kauoha aku ai ia oukou. A e hana mau oukou i keia i ka poe i mihi a i bapetizoia ma ko'u inoa; a e hana oukou i keia me ka hoomanao i ko'u koko, a'u i hookahe aku ai no oukou, i hoike aku ai oukou i ka Makua, e hoomanao mau ana oukou ia'u. A ina e hoomanao mau mai oukou ia'u, e loaa ia oukou ko'u Uhane e noho pu me oukou. A ke haawi aku nei au ia oukou i kauoha na oukou e hana i keia mau mea. A ina e hana mau oukou i keia mau mea, pomaikai oukou, no ka mea, ua kukuluia oukou maluna o ko'u pohaku.

6. N.—He kuleana anei ko na lala apau o ka Ekalesia o Kristo e ai i ka Ahaaina a ka Haku?

H.—Ae, he kuleana no, koe wale no ka poe hewa. I. Kor. xi. 27-30, Buke a Moramona, Nepai viii. 9, Berita ame na Kauoha xlvi. 4.

E hai mai oe i na pauku.

"Nolaila, o ka mea ai i keia berena, a e inu i ko ke kiaha o ka Haku, me ka pono ole, ua hewa ia i ke kino a me ke koko o ka Haku.

"E noonoo ke kanaka ia ia iho, a pela ia e ai ai i ka berena, a pela hoi ia e inu ai i ko ke kiaha.

"No ka mea, o ke kanaka nana e ai, a e inu hoi me ka pono ole, ua ai no ia a ua inu i ka hoahewaia nona iho, no kona hoomaopopo ole ana i ke kino o ka Haku.

"Nolaila, ua nui loa ka poe o oukou i nawaliwali, a i maimai, a ua nui no ka poe i moe."

"Ano, eia kekahi, ia Iesu i olelo mai ai i keia mau olelo, huli hou mai la ia i kona mau maka i kana poe haumana ana i wae mai ai, a olelo mai la ia lakou. Aia hoi, oiaio, he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oukou, ke haawi aku nei au ia oukou i kekahi kauoha hou, alaila he pono no'u ke hele aku i ko'u Makua i hooko aku ai au i na kauoha e ae, ana i haawi mai ai ia'u. Ano hoi, eia ke kauoha a'u e haawi aku nei ia oukou, Mai ae aku oukou me ka ike i kekahi mea, e ai i kuu io, a me kuu koko me ka pono ole, i ka wa a oukou e lawelawe aku ai ia mea, no ka mea, o ka mea e ai ana a e inu ana i kuu io a me kuu koko me ka pono ole, e ai ana a e inu ana oia i ka hoohewaia i kona uhane iho; nolaila, ina ua ike oukou ua pono ole kekahi kanaka e ai a e inu i kuu io a i kuu koko, e papa aku oukou ia ia; aole nae oukou e hoolei aku ia ia mai o oukou aku, aka na oukou e lawelawe aku ia ia, a e pule aku nona i ka Makua, ma ko'u inoa, a ina paha e mihi oia, a bapetizoia ma ko'u inoa, alaila na oukou e hookipa ia ia, a e lawelawe aku ia ia i kuu io a me kuu koko; aka ina e mihi ole oia, aole loa ia e helu pu ia mawaena o ko'u poe kanaka, i anai ole ai oia i ko'u poe kanaka, no ka mea, aia hoi, ua ike au i ka'u poe hipa, a ua heluia lakou; aole nae oukou e hoolei ia ia ma-

waho o ko oukou mau halehalawai, aole hoi ko oukou mau wahi e hoomana'i, no ka mea, na oukou e hoomau e lawelawe aku i ka poe me neia; no ka mea, aole oukou i ike anoai e hoi mai lakou a e mihi, a e hele mai io'u nei me ka manao ikaika o ka naau, a na'u auanei e hoola aku ia lakou, a e lilo oukou i poe e lawe mai ai i ke ola io lakou la. Nolaila, e malama i keia mau olelo a'u i kauoha aku ai ia oukou, i komo ole mai ai oukou malalo iho o ka hoohewaia ana, no ka mea, auwe ka mea a ka Makua e hoohewa aku ai.

"Ke kauohaia nei hoi oukou apau e kipaku ole aku i kekahi mea o ka Ekalesia mai loko ae o ko oukou mau halawai ahaaina a ka Haku; eia nae, ina ua hana hewa kekahi, e ai ole ia a hoopau oia i kona hewa."

7. N.—Pehea e lawelaweia'i ka berena?

H.—Wawahi ka mea nona ka mana i ka berena a hoopomaikai oia, alaila haawi aku la i ka Ekalesia i akoakoa malaila. Berita ame na Kauoha, xx. 76, 77.

E hai mai oe i ka pauku.

"He pono no ke halawai pinepine ka Ekalesia e ai i ka berena a e inu hoi i ka waina, me ka hoomanao ana i ka Haku o Iesu, a e lawelawe no ka Lunakahiko, i ole, ke Kahuna Aarona ia mea; a penei oia e lawelawe aku ai ia mea; e kukuli iho oia me ka Ekalesia, a e kahea aku i ka Makua me ka pule haahaa i ka i ana aku: E ke Akua, ka Makua Mau Loa, ke noi aku nei makou ia oe, ma ka inoa o kau keiki o Iesu Kristo, e hoopomaikai a e hoolaa mai i keia berena i na uhane o ka poe a pau e ai ana ia mea, i ai ai lakou ma ka hoomanao i ke kino o kau Keiki, a e hoike aku ia oe, e ke Akua, ka Makua Mau Loa, e ae ana lakou e lawe maluna iho o lakou i ka inoa o kau Keiki, a e hoomanao mau iaia, a e malama i kana mau kauoha, ana i haawi mai ai ia lakou, i loaa mau ai ia lakou kona Uhane e noho pu me lakou. Amene.

8. N.—Pehea e lawelaweia'i ka waina?

H.—E hoopomaikai ka mea nona ka mana i ka waina alaila e haawi aku i ka Ekalesia. Berita ame na Kauoha xx, 78, 79.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ke ano o ka lawelawe ana i ka waina, E lawe hoi oia i ke kiaha, i ka i ana aku: E ke Akua ka Makua Mau Loa, ke noi aku nei makou ia oe ma ka inoa o kau Keiki o Iesu Kristo, e hoopomaikai a e hoolaa mai i keia waina i na uhane o ka poe apau e inu ana ia mea; i hana ai lakou ia mea ma ka hoomanao i ke koko o kau Keiki i hookaheia'i no lakou, i loaa mau ai ia lakou kona Uhane e noho pu me lakou. Amene.

9. N.—E ai hou anei o Iesu Kristo i ka Ahaaina?

H.—Ae, i ka wa ana e hiki hou mai ai i ka honua. Berita ame na Kauoha, xxvii, 5-7, 9-12, 14.

E hai mai oe i na pauku.

"Nolaila, mai kahaha, no ka mea, e hiki mai ana ka hora e inu hou au i ka hua o ka laau waina me oukou ma ka honua, ame Moroni. * * ame Eliasa (Elias) ame Ioane hoi ke keiki a Zakaria, * * me Elia hoi, * * me Iosepa ame Iakoba, ame Isaaka, ame Abarehama ko oukou mau makua, ma o lakou la i mau ai na mea i olelo mua ia'i. Ame Makiela, oia hoi, o Adamu ka makua o na kanaka apau, ke alii o na mea apau ka Makamua o na la. * * Ame Petero ame Iakoba ame Ioane, * * ame na mea hoi apau a ko'u Makua i haawi mai ai ia'u ma ka honua.

10. N.—Ua lawelawe mauia anei ka berena ame ka waina maoli i ka Ahaaina a ka Haku?

H.—Aole. Ua lawe ia ka wai i kekahi manawa, ke hiki ole ke loaa ka waina i hanaia e ka Ekalesia.

11. N.—Ua oluolu anei ke Akua i ko kakou inu ana i ka wai ina ua hiki ole ke loaa ka waina?

H.—Ae, no ka mea, ma o kekahi hoike ana la mai ke Akua mai i lawelawe muaia'i ka wai ma ka Ahaaina a ka Haku. Berita ame na Kauoha, xxvii, 2—5.

E hai mai oe i ka pauku.

"Nolaila hoi, ke i aku nei au ia oukou, he mea ole ia ka mea a oukou e ai ai a e inu ai hoi, i ka wa a oukou e ai ai i ka Ahaaina a ka Haku, ke hana oukou ia mea me ka maka kaawale i kuu pono, e hoomanao ana i ka Makua i ko'u kino i haawiia'i no oukou, ame ko'u koko i hookaheia'i no ke kala ana i ko oukou mau hala; nolaila ke haawi aku nei au ia oukou i kekahi kauoha, aole oukou e kuai i ka waina, aole hoi i na inu ikaika mai ko oukou mau enemi mai; nolaila e inu ole oukou i kekahi ke hana oleia mawaena o oukou iho, oiaio, iloko o keia ke aupuni o ko'u Makua e kukuluia ana ma ka honua aia hoi, he naauao keia iloko o'u."

12. N.—Heaha na mea i manaoia'i i ke kukulu ana i ka Ahaaina a ka Haku?

H.—Ua kukuluia i mea e hoomanao mau ia'i ka eha ame ka make ana o Iesu Kristo, a i mea hoi e noonoo ai na lala o ka Ekalesia, i ke kumu o ka make ana o ko lakou Hoolapanai; a pela e alakaiia'i lakou e haahaa, a e lokahi, i mahuahua ai kona Uhane iloko o lakou, i lokahi ai lakou me ia.

MOKUNA XIV.

KA EKALESIA O KRISTO.

1. N.—Ma ka inoa hea la i kapaia'ku ai ka poe apau i komo iloko o ka Ekalesia o Iesu Kristo?

H.—Ua kapaia lakou Ka Poe Hoano.

2. N.—Owai ka inoa o ka Ekalesia holo okoa?

H.—Ka Ekalesia o Iesu Kristo o ka Poe Hoano o na La Hope nei.

3. N.—Ehia na Ekalesia o Kristo ma ka honua i ka manawa hookahi?

H.—I hookahi wale no, eia nae, ua nui na apana, aka, e lokahi lakou apau e pono ai malalo iho o ke poo hookahi. Ep. iv. 5.

E hai mai oe i ka pauku.

"Hookahi no Haku, hookahi manaoio, hookahi bapetizo ana."

4. N.—He pono anei ke kapaia ka Ekalesia o ke Akua mamuli o keia ano: Ka Ekalesia Katolita, ka Ekalesia Kalawina, ka Ekalesia Bihopa, a pela aku?

H.—Aole pono, aole ae ke Akua e kapaia kona Ekalesia mamuli o kanaka. I Kor. i. 10--13. iii. 3--7.

E hai mai oe i na pauku.

"Ke noi aku nei au ia oukou, e na hoahanau, ma ka inoa o ko kakou Haku o Iesu Kristo, i olelo oukou a pau i ka mea hookahi, i ole oukou e mokuahana, a i paa oukou me ka naau hookahi, a me ka lokahi o ka manao. E na hoahanau o'u, ua haiia mai ia'u no oukou, na ka poe ohua o Keloe; ua kuee oukou. Ke hai aku nei au i keia, ua olelo ae kela mea keia mea o oukou, No Paulo wau, a no Apolo wau, a no Kepa wau, a no Kristo wau. Ua maheleia anei o Kristo? I kaulia anei o Paulo ma ke kea no oukou? Ua bapetizoia anei oukou iloko o ka inoa o Paulo?

"Ma ko ke kino no oukou a hiki i keia wa; no ka mea, i ka oukou paonioni ana, a me ka paio, a me ka mokuahana, aole anei oukou ma ko ke kino, a hele hoi ma ko ke kanaka? I ka olelo ana a kekahi, No Paulo wau, a o kekahi, No Apolo wau, aole anei oukou ma ko ke kino? Heaha hoi o Paulo? Heaha o Apolo? aole anei o laua na kumu i manaoio aku ai oukou, e like me ka haawi ana mai o ka Haku no kela kanaka no keia kanaka? Na'u no i kanu, a na Apolo no i hookahe i ka wai, aka, na ke Akua no i hooulu. Nolaila, he mea ole ka mea nana i kanu, he mea ole ka mea nana i hookahe i ka wai, aka, he mea io ke Akua ka mea nana i hooulu."

5. N.—He mau ekalesia no Kristo anei na mea i kapaia'i mamuli o kela mau inoa?

H.—Aole, no ka mea, ua kukuluia lakou ma ka naauao o ko ke ao nei ma o na kanaka la i loaa ole ka mana mai ke Akua mai.

6. N.—No ke aha la i haawiia'i keia mau inoa i na ekalesia o kanaka, ka poe i manao no ka Ekalesia o Kristo lakou?

H.—No ka mea, aole i aoia'i ka poe nana lakou i kukulu e ka Haku, aole hoi lakou i hoomaopopo i kona makemake, nolaila ua kapa lakou i ko lakou mau ekalesia mamuli o ka mea nana i kukulu, i ole, mamuli o kekahi kumu manaoio e pili ana i ko lakou mau ekalesia.

7. N.—Ua lokahi anei kela mau ekalesia malalo iho o ke poo hookahi?

H.—Aole, ua mokuahana lakou me ke kue mau kekahi i kekahi.

8. N.—Pehea la ka manao o ke Akua e pili ana i ka poe haalele i ka Ekalesia o Kristo?

H.—Iuda 16--19.

E hai mai oe i ka pauku.

"Oia ka poe ohumu, oluolu ole, e hele ana ma ko lakou kuko iho: haanui iho la ko lakou waha me ka olelo hookano aku, mahalo ae la hoi i ko ke kino no ka ukuia mai. E na hoalauna, e hoomanao oukou i ka olelo i olelo muaia mai ai e ka poe lunaolelo o ko kakou Haku o Iesu Kristo, I ko lakou hai ana mai ia oukou, i ka hope o ka manawa e hiki mai ai ka poe haakei e hele ana ma ko lakou kuko aia iho. Eia ka poe i hookaawale ae ia lakou iho, ma ke kino lakou, aole ma ka Uhane."

9. N.—Ma ka inoa hea la i kapaia aku ai ka poe haalele i ka Ekalesia o Kristo?

H.—Ua kapaia lakou he poe haalele, no ka mea, ua haule lakou mai ka pono ae, a ua haalele lakou i ka oiaio.

10. N.—He poe haalele anei na ekalesia o ko ke ao nei?

H.—Aole lakou i poe haalele, no ka mea, aole no ka Ekalesia o Kristo lakou mamua, nolaila aole hiki ia lakou ke haalele.

11. N.—No ke aha la i kapaia'i keia ka Ekalesia o Iesu Kristo o ka Poe Hoano *o na La Hope nei?*

H.—I mea e huikau oleia'i ia me ka Ekalesia ma ka wa kahiko, no ka mea, o na la hope no keia e noho nei kakou.

12. N.—Pehea i haawiia mai ai keia inoa i ka Ekalesia?

H.—Ma ka hoike ana mai ke Akua mai ma o Kana kauwa la o Iosepa Samita ke kaula. Berita ame na Kauoha, cxv. 1--4.

E hai mai oe i ka pauku.

"Oiaio, penei ka olelo a ka Haku ia oe, i ka'u kauwa o Iosepa Samita opio, * * * a i na luna ame na kanaka apau o ko'u Ekalesia o Iesu Kristo o ka poe Hoano o na La Hope nei e noho kaawale la ma na wahi apau o ka honua, no ka mea, peia no e kapaia aku ai ko'u Ekalesia ma na la hope, oia hoi, KA EKALESIA O IESU KRISTO O KA POE HOANO O NA LA HOPE NEI."

13. N.—Pehea la e hoomaopopoia'i ka Ekalesia o Kristo mawaena o na ekalesia e ae?

H.—Ua nui no na mea like ole, me nei: Kona Oihana Kahuna, ame ke ano o kona kukuluia ana, no kona alakaiia ana e na kaula i loaa na hoike ana mai ke Akua mai, ka pili ana o na haawina ame na hoopomaikai ana o ka Uhane Hemolele i na mea a pau i manaoio mai, kona ano ku i ka naauao ame ka maemae o kona mau aoao apau, ka lokahi ame ke kuikahi o ka uhane, kona houluulu ana i kona mau lala maiwaena ae o ka poe hewa, kona

kukulu ana i na hale halawai ame na luakini i hoolaaia i ke Akua aole i na halepule i hoolaaia i kanaka, kona hoomaauia ana ame kona olelo inoia e na Ekalesia e ae ame na poe kanaka e ae apau malalo iho o ka lani. A eia hoi kekahi, ina e komo ke kanaka iloko o ka Ekalesia o Kristo me ka manaoio ame ka malama ana i na kanawai ame na rula apau, ua hiki no iaia ke loaa ka hoike ana mai ke Akua mai e hooia ana i ka oiaio o kona Ekalesia.

14. N.—He kuleana anei ko kela ame keia kanaka e loaa nona iho ka hoike ana mai ke Akua mai?

H.—Ae, ina pela kona makemake maoli a imi oia ia mea me ka manaoio nui. Ioa. vii. 17. Iak. i. 5, 6, 7.

E hai mai oe i na pauku.

"Ina makemake kekahi e hana i kona makemake, e ike no ia i ka mea a'u e olelo nei, na ke Akua mai ia, aole na'u iho.

"Ina i nele kekahi o oukou i ke akamai, e noi aku oia i ke Akua i ka mea i haawi lokomaikai mai no na mea a pau me ka hoino ole mai, a e haawiia mai no ia nona. Aka, e noi aku oia me ka manaoio, aole me ke kanalua; no ka mea, o ka mea e kanalua ana, ua like no ia me ka ale o ke kai i puhiia e ka makani a kupikipikio. Mai manao ia kanaka, e loaa mai ia ia kekahi mea na ka Haku mai."

MOKUNA XV.

NA KANAWAI UMI.

1. N.—Ua haawi mai anei ke Akua i papa kanawai e hoopololei ai i ka noho ana o kona poe kanaka?

H.—Ae, haawi mai la no oia i na kanawai he umi i kana poe kanaka ma ka wa kahiko.

2. N.—Pehea ka olelo a ke Akua i ka hoomaka ana o ua papa kanawai nei?

H.—Ua olelo oia, Owau no ka Haku ke Akua. Puk. xx. 2.

E hai mai oe i ka pauku.

"Owau no Iehova o kou Akua ka mea nana oe i lawe mai nei, mai ka aina o Aigupita mai, mailoko mai hoi o ka hale hooluhi."

3. N.—Pehea la ke ao ana o ke kanawai mua ia kakou?

H.—E hoomana i ke Akua wale no. Puk. xx. 3.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aole ou akua e ae imua o ko'u alo."

4. N.—Pehea ke ao ana o ke kanawai elua?

H.—Aole e hoomana kii. Puk. xx. 4--6.

E hai mai oe i ka pauku.

"Mai hana oe i ke kii i kalaiia nou, aole ma ka like ana o kekahi mea i ka lani iluna, ame ko ka honua ilalo, a maloko hoi o ka wai malalo o ka honua; mai kulou oe ilalo ia lakou, aole hoi e hoomana ia lakou; no ka mea, owau no Iehova o kou Akua, he Akua lili; e hoopai ana i na makua hala i na keiki,

a hiki aku i ke kuakahi ame ke kualua o ka poe e inaina mai ia'u; a e aloha ana hoi i na tausani o ka poe e aloha mai ia'u, a e malama hoi i ko'u mau kanawai."

5. N.—Pehea ka olelo a ke kanawai ekolu?

H.—Aole e hoopuka wale aku i ka inoa o ke Akua, aole hoi e hoohiki ino aku ma kona inoa. Puk. xx. 7.

E hai mai oe i ka pauku.

"Mai hoohiki wahahee oe i ka inoa o Iehova o kou Akua, no ka mea, aole loa e hoapono o Iehova i ka mea hoohiki wahahee i kona inoa."

6. N.—Pehea ke ao ana o ka ha o ke kanawai?

H.—E malama pono i ka la Sabati. Puk. xx. 8--11.

E hai mai oe i ka pauku.

"E hoomanao i ka la sabati, a e hoano ia. I na la eono e hana'i oe i kau hana a pau; aka, o ka hiku o ka la, he sabati ia no Iehova no kou Akua, aole loa oe e hana ia la, aole oe, aole hoi kou keikikane, aole hoi kou kaikamahine, aole hoi kau kauwakane, aole hoi kau kauwawahine, aole hoi kou holoholona, aole hoi kou kanaka e ma kou wahi: no ka mea, i na la eono i hana'i o Iehova i na lani, a me ka honua, a me ke kai, a me na mea a pau maloko o ia mau mea, a i ka hiku o ka la i hoomaha'i; nolaila hoi i hoomaikai ai o Iehova i ka la sabati, a hoano ai hoi oia ia la."

7. N.—Ina ua kauoha mai ke Akua ma ka wa kahiko e malamaia'i ka hiku o ka la i la hoano a i la hoomaha, no ke aha la e malama nei ko ke ao nei i ka la mua o ka pule oia hoi ka la Sabati?

H.—Eia ke kumu: Ala ae la ka Haku o Iesu Kristo mai ka make mai ma ka la mua o ka pule, a hoike iaia iho i kana mau haumana; a nolaila ke malama nei ka poe Kristiano apau ia la i la Sabati a i la hoomanao no kona Alahouana; eia nae, o ka poe Iudaio, i manaoio ole iloko o Kristo,

ke malama mau nei lakou i ka hiku o ka la, oia hoi, ka Poaono.

8. N.—O ka la hea la e malamaia nei e ka Poe Hoano o na La Hope nei?

H.—O ka la mua o ka pule.

9. N.—Ku anei keia i ka makemake o ke Akua?

H.—Ae, pili no ia i na hoike ana, a ke Akua ia Iosepa Samita. Berita ame na Kauoha, lix. 9--13. lxviii. 29.

E hai mai oe i na pauku.

"A i mea e haumia ole ai oukou me ko ke ao nei, e hele oukou i ka halepule, a e kaumaha ae i ko oukou mau manao maikai i kuu la hoano, no ka mea hoi, he la keia i hookaawaleia'i no oukou e hoomaha i ka oukou mau hana apau, a e hapai i ko oukou mau manao maikai i ka mea Kiekie Loa, aka nae, e hapaiia ko oukou hoomaikai ana ma na la apau a ma na wahi apau, aka, e hoomanao oukou ma keia ko ka Haku la e hapai oukou i ko oukou mau mohai ame ko oukou hoomaikai ana i ka mea Kiekie Loa, me ka hai ana aku i ko oukou mau hewa i ko oukou mau hoahanau a imua o ka Haku, a ma keia la aole oukou e hana i kekahi mea e ae, eia wale no e hoomakaukauia ka oukou ai me ka naau haahaa.

"A e malama no hoi na mea apau e noho ana ma Ziona i ka la Sabati, e hoano ia."

10. N.—Pehea ke ao ana mai o ke kanawai elima ia kakou?

H.—E hoolohe a e hoomaikai i ko kakou mau makua ma ko lakou mau mea pono apau. Puk. xx. 12.

E hai mai oe i ka pauku.

"E hoomaikai oe i kou makuakane, a me kou makuahine; i loihi ai kou mau la maluna o ka aina a Iehova a kou Akua i haawi mai ai ia oe."

11. N.—Pehea ke ao ana mai o na kanawai eono, ehiku, a ewalu?

H.—Aole e pepehi kanaka, aole e moe kolohe, aole hoi e aihue. Puk. xx. 13, 14, 15.

E hai mai oe i na pauku.

"Mai pepehi kanaka oe. Mai moe kolohe oe. Mai aihue oe."

12. N.—Pehea ke ao ana o ke kanawai eiwa?

H.—Aole e hoike wahahee. Puk. xx. 16.

E hai mai oe i ka pauku.

"Mai hoike hoopunipuni oe e hewa ai kou hoalauna."

13. N.—Pehea ke ao ana o ke kanawai umi?

H.—Aole e kuko aku i na mea o hai. Puk. xx. 17.

E hai mai oe i ka pauku.

"Mai kuko oe i ka hale o kou hoalauna, mai kuko i ka wahine o kou hoalauna, aole hoi i kona kauwakane aole hoi i kona kauwawahine, aole hoi i kona bipi, aole hoi i kona hoki, aole hoi i kekahi mea o kou hoalauna."

14. N.—Iloko o na mahele ehia la i mahele aku ai o Iesu i keia mau kanawai?

H.—Iloko o na mehele elua,—e aloha aku i ke Akua me ka naau apau, a e aloha hoi i na hoalauna me kakou ia kakou iho. Mat. xxii. 36-40.

E hai mai oe i na pauku.

"E ke Kumu, heaha ke kauoha nui iloko o ke kanawai? I aku la o Iesu ia ia, E aloha aku ia Iehova i kou Akua me kou naau a pau, a me kou uhane a pau, a me kou manao a pau. O ka mua keia a me ke kauoha nui. Ua like hoi ka lua me ia, E aloha aku oe i kou hoalauna me oe ia oe iho. Maluna o keia mau kauoha elua, ke kau nei ke kanawai a pau a me na kaula."

15. N.—Inahea la i haawiia mai ai keia mau kanawai he umi?

H.—3,300 makahiki i hala.

16. N.—I ka poe hea la i haawiia mai ai?

H.—I na ohana he umikumamalua o na keiki a Iseraela, oia hoi na mamo o na keiki he umikumamalua a Iakoba, ke keiki a Isaaka, ke keiki a Abarehama, ka makua o ka poe haipule.

17. N.—Owai ke Alakai o ka poe Iseraela i ka wa i haawiia mai ai keia mau kanawai?

H.—O Mose no ke Alakai, ka Peresidena, ame ke Kaula nui maluna o lakou.

18. N.—Ma kahi hea la o ka honua i haawiia'i keia mau kanawai i ka poe Iseraela?

H.—Ma ka Mauna o Sinai, ma Arabia, ma Asia.

19. N.—Pehea ke ano o ka haawi ana mai?

H.—Iho mai la ka Haku maluna o ka mauna o Sinai, a hai aku la ia mau kanawai ia Mose ame ka poe Iseraela.

20. N.—Hoike mai la anei ke Akua i kona mana ia manawa?

H.—Ae, iho iho la ia mai ka lani mai iloko o ke ahi ame ka uahi, me ka hekili nui ame ka uila. Haalulu iho la ka honua i ke olai, a loheia ke kani ana o ka pu. Puk. xix. 16, 28. xx. 18, 19.

E hai mai oe i ka pauku.

"A i ke kakahiaka o ke kolu o ka la, he hekili, a he uila, a he ao polohiwa ma ka mauna, a he leo no ka pu e kani ikaika loa ana; haalulu iho la na kanaka a pau ma ko lakou wahi i hoomoana ai. Ma ka mauna a pau o Sinai, he uwahi, no ka mea, ua iho mai o Iehova maluna ona maloko o ke ahi a punohu aku la kona uwahi, me he uwahi umu hao la, haalulu nui iho la ka mauna a pau.

"Ike aku la na kanaka a pau i ke hekili, a me ka uila, a me ke kani ana o ka pu, a me ka mauna e uwahi ana: a ike aku la na kanaka, weliweli iho la; neenee aku la, a ku ma kahi mamao aku. I aku la lakou ia Mose, Nau no makou e olelo

mai, a e hoolohe aku no makou; aka, mai olelo mai ke Akua ia makou, o make auanei makou."

21. N.—Aia a olelo ka poe Iseraela aole lakou i makemake i ke Akua e kamailio me lakou, aka, me Mose, heaha ka mea i hanaia'i?

H.—Kauoha aku la ka Haku ma o Mose la i ka poe Iseraela e hoi iloko o ko lakou mau halelewa, aka, e pii hou ae o Mose i ka Haku e loaa na kanawai ame na kauoha hou. Kan. v. 28, 30, 31.

E hai mai oe i ka pauku.

"A lohe no o Iehova i ka leo o ka oukou olelo a oukou i olelo mai ai ia'u; a i mai la o Iehova ia'u, Ua lohe au i ka leo o ka olelo a keia poe kanaka i olelo mai ai ia oe, a ua pono na mea a pau a lakou i olelo mai ai. E hele oe, e olelo aku ia lakou, E hoi hou aku oukou i ko oukou mau halelewa. Aka, o oe, e ku oe maanei me a'u, a e olelo aku au ia oe i na kauoha a pau, a me na kanawai, a me na olelo kupaa, na mea au e ao aku ai ia lakou e malama lakou ma ka aina a'u i haawi aku ai no lakou."

22. N.—Ma ka olelo wale no anei i haawiia mai ai keia mau kanawai, ia Mose i noho ai ma ka Mauna?

H.—Aole. Kakau iho la ke Akua i ua mau kanawai la maluna o na papa pohaku elua, a haawi iho la ia Mose a nana e ao aku i na kanaka. Kan. v. 22. ix. 10.

E hai mai oe i na pauku.

"A kakau iho la ia ia mau mea ma na papapohaku elua, a haawi mai ia'u.

"A haawi mai o Iehova ia'u i na papapohaku elua, i kakauia e ka lima o ke Akua; a maluna o ia mau mea na huaolelo a pau a Iehova i olelo mai ai ia oukou ma ka mauna, mailoko mai o ke ahi i ka la o ka houluulu."

23. N.—Alaila heaha ka Mose i hana'i?

H.—Iho iho la ia mailuna mai o ka mauna e lawe pu ana i na papa pohaku, eia nae, iaia i noho ai ma ka mauna, hana iho la na kanaka i pipi keiki gula, a hoomana ae la lakou ia mea, a i kona ike ana ia mea, huhu iho la ia a hoonaha aku la i na papa pohaku. Kan. ix. 15--27.

E hai mai oe i na pauku.

"A huli ae au, a iho ilalo mai ka mauna mai, ua wela ka mauna i ke ahi; a ma kuu mau lima na papa elua o ke kanawai. A nana iho la au, aia hoi, ua hana hewa oukou ia Iehova i ko oukou Akua, ua hana oukou i bipikeiki i hooheeheeia no oukou; ua kapae koke oukou mai ke ala aku a Iehova i kauoha mai ai ia oukou. A lawe ae la au i na papa elua a hoolei aku la mai ko'u mau lima aku, a nahaha iho la imua o ko oukou maka."

24. N.—Ua hanaia anei kekahi mau papa pohaku hou?

H.—Ae. Kauoha mai la ke Akua ia Mose, a hana oia i mau papa hou, a lawe oia i ua mau papa la i ke Akua, a kahakaha hou iho la ia i na kanawai maluna iho o laua. Kan. x. 1-5.

E hai mai oe i ka pauku.

"I kela manawa, olelo mai o Iehova ia'u, E kalai oe nou i elua papapohaku e like me na mea mamua, a e pii mai io'u nei ma ka mauna, a e hana oe nou i pahu laau. A e kahakaha iho au maluna o na papa i na huaolelo i kakauia'i ma na papa mamua i naha ia oe, a e waiho oe ia mau mea iloko o ka pahu. A hana aku la au i pahu laau sitima, a kalai iho la au i na papapohaku elua, e like me na mea mamua, a pii aku la i ka mauna me na papa elua ma kuu lima. A kahakaha iho la ia maluna o na papa, e like me ke kahakaha ana mamua, i na kauoha he umi, a Iehova i olelo mai ai ia oukou ma ka mauna mailoko mai o ke ahi, i ka la o ka hoouluulu ana: a haawi mai o Iehova ia mau mea ia'u. A huli ae la au, a iho iho la ilalo mai ka mauna mai, a waiho iho la au i na papa maloko o ka pahu a'u

i hana'i, aia no ilaila oia mau mea, e like me ka Iehova i kauoha mai ai ia'u."

MOKUNA XVI.

KA OLELO NAAUAO.

1. N.—Ua haawi mai anei ke Akua i kekahi hoike ana i keia mau la hope no ka malama ana i ke ola kino o kona poe kanaka?

H.—Ae, ua haawi mai oia i kekahi hoike ana ia Iosepa Samita no ia mea.

2. N.—Pehea ka inoa o ia hoike ana?

H.—Ka Olelo o ka Naauao.

3. N.—Ma ka wa hea i haawiia mai ai keia hoike ana?

H.—Ma ka la 27 o Peberuari, 1833.

4. N.—Ma kahi hea e loaa'i keia hoike ana?

H.—Ma ka Buke o na Berita ame na Kauoha lxxxix.

5. N.—No ke kumu hea la i haawiia mai ai keia hoike ana?

H.—No na manao ino iloko o ka naau o ka poe hewa.

6. N.—Pehea ke ao ana o ka Olelo Hoakaka o keia Olelo Naauao ia kakou?

H.—Me neia ke ao ana: Aole keia he kauoha, aka, he hoike ana e hoakaka mai ana i ka makemake o ke Akua; a he Olelo Naauao, i hiki i ka poe apau ke malama—ka poe ikaika me ka poe

nawaliwali, na makua, na keiki, na kane ame na wahine.

E hai mai oe i ka olelo hoakaka.

"He Olelo Naauao no ka pomaikai o ka Ekalesia, * * * a no ka Poe Hoano e noho ana ma Ziona. E hoounaia me ka oluolu, aole me ke kauoha, aole hoi me ka oluolu ole, aka, ma ka hoike ana a ma ka olelo naauao e hoike aku ana i ka pololei ame ka makemake o ke Akua no ka hoola kino ana i ka poe hoano ma na la hope. Ua haawiia keia me na pomaikai. Ua hiki no hoi ka poe nawaliwali loa o ka poe hoano ke malama, ke hiki ke kapaia lakou he poe hoano."

7. N.—Pehea ke ao ana o ka pauku mua o ka Olelo Naauao ia kakou?

H.—Aole pono ke inu i ka waina aole hoi i na mea ona e ae. Aole nae hewa ke inuia ma ka Ahaaina a ka Haku ina he waina maemae ia a he waina i hanaia e na hoahanau me ka hua o ka laau waina. Aole hoi pono ke inu i na mea wela (e like me ke kope ame ke ti) Aole pono e nau baka aole hoi e puhi. He laau ia no na pipi mai.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aia hoi, he oiaio penei ka olelo a ka Haku ia oukou. No na hewa ame na manaoino iloko o ka naau o ka poe hewa ma na la hope ke hoike aku nei au ia oukou a ke hoomakaukau nei au ia oukou me keia olelo naauao i haawiia ma o ka hoike ana la: ina e inu ke kanaka i ka waina, i ole, i kekahi mea ona e ae mawaena o oukou, he oiaio, aole maikai ia hana aole hoi oluolu imua o ko oukou Makua iloko o ka lani, koe wale no i ka wa i inuia'i ka waina i ko oukou akoakoa ana e lawelawe i ka Ahaaina a ka Haku imua ona. A eia hoi, o ka waina e pono ai no ia mea, oia ka waina maemae o ka hua o ka laau waina, ka waina hoi i hanaia e oukou. A eia no kekahi, o na mea inu ikaika (e like me ka rama) aole no ka opu ia mau mea, aka, no ka hamo ana i ko oukou mau kino. A eia kakahi, aole maikai ka baka no ke kino aole no ka opu, aole

hoi no ke kanaka, aka, he laalaau ia no na eha a no na pipi mai apau, e lawelaweia me ka ike ame ke akamai. A eia kekahi, aole pono na mea inu wela no ke kino aole hoi no ka opu."

8. N.—Pehea ke ao ana o ka pauku elua?

H.—Ua hanaia na laau palupalu ame na hua maikai apau i ai na ke kanaka, na na holoholona a me na manu. Aole pono ke ai nui i ka io holoholona, koe wale no i ka wa anuanu a me ka wa wi.

E hai mai oe i ka pauku.

A eia kekahi, oiaio, ke i aku nei au ia oukou, ua hana ke Akua i na laalaau maikai apau i mea e pomaikai ai ke kanaka, o kela mea ulu o keia mea ulu ma kona wa iho ame kela hua keia hua ma kona wa iho, e lawelaweia a e aiia me ka noonoo ame ka mahalo. Eia kekahi, o ka io o na holoholona ame na manu o ka lewa ua hana no au ka Haku ia mau mea e pomaikai'i ke kanaka, a na oukou e ai me ka mahalo, aole nae pono ke ai a nui, a he mea oluolu no ia ia'u ke ai oukou ia mau mea ma ka hooilo ma ka wa anuanu a ma ka wa wi wale no.

"A eia kekahi, o na hua liilii apau ua hanaia lakou i mau mea e pomaikai'i ke kanaka ame na holoholona i mau mea e ola ai ke kino, aole o ke kanaka wale no, aka, o na holoholona o ka pa ame na manu o ka lani, a no na holoholona hihiu ame na mea e holo ana a e kolo ana paha ma ka honua. A ua hana ke Akua i keia mau mea na ke kanaka ma ka wa wi a ma ka wa pololi wale no."

9. N.—Pehea ka olelo o ka pauku ekolu?

H.—Hoike mai la no ia i na hua ku pono no ka ai a ke kanaka ame na holoholona, a eia hoi kekahi, o ka poe apau e malama pono ana i na mea iloko o keia hoike ana e loaa ia lakou ke ola ma ke kino ame ka naauao nui mai ke Akua mai, e waiho hoi ka anela luku ia lakou ma kona wa e hele aku ai e luku aku i ka poe hewa.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ua maikai na hua liilii apau no ka ai a ke kanaka, pela hoi ka hua o ka laau waina ame ka hua o na mea e hoohua mai i ka hua maluna o ka lepo ame na mea e hoohua mai malalo iho o ka lepo. Aka nae, o ka huita na ke kanaka, ke kurina na ka pipi, ka ota na ka lio, ka rai na na manu ame na puaa, ame na holoholona o ka pa, ka bale na na holoholona hana apau, a na ka hana ana i na mae inu maikai ikaika ole, a pela hoi me na hua liilii e ae.

O ka poe hoano apau e hoomanao ana a e malama ana i keia mau olelo, a e hoolohe a e malama i keia mau kauoha, e loaa ia lakou ke ola iloko o ko lakou mau piko ame ka lolo iloko o ko lakou mau iwi; e loaa hoi ia lakou ka ike ame na waihona o ka naauao i hunaia, a e holo no lakou me ka luhi ole a e hele hoi me ka poniuniu ole, a Owau ka Haku ke olelo aku nei au ia lakou e waiho no ka anela luku ia lakou e like me kona waiho ana i ka poe Iseraela me ka hailuku ole ia lakou. Amene."

10. N.—No ke aha la he mea maikai ole ka waina ame na mea ona e ae no ke kino o kanaka?

H.—He mea no ia e pau ai ka ike ame ka hoomaopopo ana, e ano e loa ai ka opu, a he mea hoi e hoopokole ai i ke ola, a he mea e hoopilikia'i i ke kino apau.

11. N.—Hoonawaliwali anei na mea wela i ka opu?

H.—Ae, ina e inu mau ke kanaka i na mea wela, he mea no ia e hoonawaliwali i kona opu ame ke kino apau?

12. N.—Heaha na mea maikai ole iloko o ka nau baka ana ame ka puhi baka ana?

H.—He mea no ia e hoopilau i ka waha, a he laau make no ia ke ai a nui, a nolaila he mea ia e pokole ai ke ola.

13. N.—Heaha ke kumu he pono ke ai i ka io holoholona i ka wa anuanu a i ka wa wi, aole i ka wa wela a i ka wa nui o ka ai?

H.—O ka io holoholona he mea no ia e wela ai ke koko, a nolaila, aole pono ke ai i ka wa wela, aka, ke ae nei ke Akua i kona poe kanaka e ai ia mea ma ka wa anuanu a ma ka wa wi.

14. N.—Oiai ua lokomaikai mai ke Akua i kona haawi ana mai i keia Olelo Nuauao no ka pomaikai o kona poe kanaka, pehea paha kona manao ina e malama ole kakou ia mau mea?

H.—E manao paha ke Akua ua hoowahawaha kakou i kona ao ana a ua makemake ole kakou i kona kuhikuhi ana.

MOKUNA XVII.

KA OIHANA KAHUNA—KE ANO O KE KUKULUIA ANA O KA EKALESIA.

1. N.—Pehea i hoomaluia'i ka Ekalesia o Kristo?

H- Ma o ka Oihana Kahuna Hemolele la.

2. N.—Ehia la mahele nui iloko o ka Oihana Kahuna?

H.—Elua mahele nui.

3. N.—Owai ka inoa o keia mau mahele elua?

H.—Ua kapaia ka mua ka Oihana Kahuna Melekisadeka, a o ka lua, ka Oihana Kahuna Aarona.

4. N.—No ke aha la i kapaia'i ka mua ka Oihana Kahuna Melekisadeka?

H.—No ka mea he kahuna kiekie nui no o Melekisadeka, a ua kapaia keia oihana mamuli o kona inoa i hoopuka pinepine oleia'i ka inoa o Iehova, no ka mea, mamua ae o ka wa o Melekisadeka ua kapaia keia oihana mamuli o ke keiki a ke Akua. Berita a me na Kauoha cvii. 2-4.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ke kumu i kapaia'i ka mua ka Oihana Kahuna Melekisadeka, no ka mea, he kahuna kiekie Nui o Melekisadeka, Mamua ae o kona wa ua kapaia *Ka Oihana Kahuna Hemolele mamuli o ke ano o ke Keiki a ke Akua;* aka, mamuli o ka manao haahaa ame ke aloha i ka mea Kiekie Loa, a i mea hoi e hoopuka pinepine oleia'i kona inoa, ua kapa lakou, ka ekalesia ma ka wa kahiko, i kela oihana mamuli o Melekisadeka oia hoi, ka Oihana Kahuna Melekisadeka."

5. N.—Heaha na mana ame na kuleana e pili ana i ka oihana kahuna Melekisadeka?

H.—Ke kuleana e noho pelesidena. ame ka mana e loaa na hoike ana mai ka lani mai no ke kuhikuhi ana i ka Ekalesia; no keia oihana hoi na ki o na hoopomaikai uhane o ka Ekalesia. Berita a me na Kauoha cvii. 8, 18, 19.

E hai mai oe i ka pauku.

"I ka Oihana Kahuna Melekisadeka ke kuleana e noho pelesidena, iaia hoi ka mana maluna o na oihana apau o ka Ekalesia ma na kau apau o ka honua e lawelawe ma na mea uhane * * * o ka mana ame ke kuleana o ka mea kiekie oia ka Oihana Kahuna Melekisadeka e paa i na ki o na hoopomaikai uhane apau o ka Ekalesia—o ke kuleana hoi e loaa na mea huna o ke aupuni o ka lani—ke kuleana hoi e weheia'i ka lani ia lakou a e kamailio pu me ka aha ame ka Ekalesia o ka hanau mua a e hauoli i ka launa pu ana me ke Akua ka Makua ame Iesu ka Hoolapanai o ka Berita Hou."

6. N.—Heaha na mana ame na kuleana e pili ana i ka oihana kahuna Aarona?

H.—Na ki o ka hoike ana mai na anela mai a e lawelawe ma na oihana e pili ana i kino. Berita a me na Kauoha cvii. 20.

E hai mai oe i ka pauku.

"O ka mana ame ke kuleana o ka oihana uuku iho, oia hoi ka oihana kahuna Aarona, e paa i na ki o ka hoike ana mai na anela mai a e lawelawe ma na oihana e pili ana i kino i ka huaolelo o ka euanelio—ka bapetizo ana o ka mihi no ke kala ana i na hala e like me na Berita ame na Kauoha."

7. N.—No ke aha la i kapaia'i keia Oihana, ka Oihana Kahuna uuku iho?

H.—No ka mea, he mea ia i pakuiia'i i ka Oihana kahuna Melekisadeka. Berita a me na Kauoha cvii. 14.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ua kapaia keia ka Oihana Kahuna uuku iho, no ka mea, he kokuaia no ka mea nui oia hoi ka Oihana Kahuna Melekisadeka, a he mana no kona e lawelawe ma na oihana o ke kino."

8. N.—No ke aha la i kapaia'i keia oihana ka Oihana Kahuna Aarona?

H.—No ka mea ua hoiliia maluna iho o Aarona ame kona mau hua no ka manawa pau ole. Berita a me na Kauoha cvii. 13.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ua kapaia ka lua o ka oihana ka Oihana Kahuna o Aarona, no ka mea, ua hoiliia maluna iho o Aarona ame kona mau mamo iloko o ko lakou mau hanauna apau."

9. N.—No ke aha la i kapaia'i keia Oihana Kahuna ka Oihana Kahuna o Levi?

H.—No ka mea,ua koho ka Haku i ka ohana a Levi maiwaena ae o ka poe Iseraela e haawiia ia Aarona ame kana mau keiki kane. e lawelawe ma na oihana o ke kino ma ka hale o ka Haku. Nahelu iii. 5-9.

E hai mai oe i ka pauku.

"Olelo mai la o Iehova ia Mose, i mai la, E hooneenee mai i ka Ohana a Levi a kokoke, a e hoonoho ia lakou imua o Aarona ke kahuna i lawelawe lakou nana. Na lakou e malama i kana ame ka ke anaina kanaka apau ma ke alo o ka halelewa o ke anaina, e lawelawe i na mea o ka halelewa. Na lakou e malama i na mea hana apau o ka halelewa o ke anaina ame ka hana a na mamo a Iseraela e hana ai i ka oihana o ka halelewa. E haawi ae oe i na Levi no Aarona a no kana mau keiki; o lakou ka poe o ka Iseraela ua haawiia a lilo loa nona."

10. N.—No ke aha la i koho ai ka Haku i ka ohana a Levi e lawelawe imua ona?

H.—Ua koho oia i ka poe Levi e lawelawe imua ona i mau panihakahaka no na makahiapo o ka poe Iseraela, no ka mea, mamua aku ua koho oia i na makahiapo apau a Iseraela no ia hana. Nahelu iii. 11-13.

E hai mai oe i ka pauku.

"Olelo mai la o Iehova ia Mose i mai la, Owau nei hoi, ua hookaawale ae au i na Levi maiwaena mai o na mamo a Iseraela i pani no na hiapo apau i hanau mua o na mamo a Iseraela, no ia mea nou no na Levi, no ka mea no'u no na makahiapo apau ma ka aina o Aigupita, hoolaa iho la hoi au no'u i na makahiapo ma ka Iseraela, i ka na kanaka ame ka na holoholona no'u no lakou, Owau no o Iehova."

11. N.—Heaha na oihana iloko o ka Oihana Kahuna Melekisadeka?

H.—Aposatolo, Kanahiku, Makua'lii, Kahuna Kiekie ame ka Lunakahiko.

12. N.—Heaha na hana a ka Aposatolo?

H.—He hoike io no'ia no ka inoa o Kristo, na nana e kukulu, e hoonohonoho a e hoomalu i ka Ekalesia, a e lawelawe ma kana mau hana ame kona mau hoopomaikai ana apau.

14. N.—Heaha na hana a ka Makua'lii?

H.—Eia ka hana a ka Makua'lii, e hoopomaikai i na mea makuaole iloko o ka Ekalesia e hoike ana i na mea e hiki mai ana maluna o lakou ame ko lakou mau hanauna. Ua hiki no hoi iaia ke lawelawe ma na oihana e ae o ka Ekalesia. Berita ame na Kauoha, cxxiv. 124.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ke haawi aku nei au ia oukou ia Hailama Samita i Makua'lii no oukou, e paa i na hoopomaikai Sila o ko'u Ekalesia, * * ma o na la i silaia'i oukou a hiki i ka la o ka hoola ana, i haule ole ai oukou ke hiki mai ka hora o ka hoowalewale ana maluna iho o oukou."

14. N.—No ke aha la i hoopomaikai ka makua'lii i na hoahanau?

H.—I ike ai lakou i na hoopomaikai i hiki ke loaa ia lakou, i hooikaikaia'i lakou e manaolana mau a e paio mau aku no ia mau mea a e hoomau aku a hiki i ka hopena i loaa'i ia lakou na hoopomaikai a ka Haku.

15. N.—Heaha na hana a ke Kanahiku?

H.—E Hele ma na wahi apau o ka honua nei e hai aku i ka Euanelio a e lawelawe ma na hana ame na hoopomaikai ana apau e pili ana i ko lakou mau oihana. Berita ame na Kauoha, cvii, 34, 35, 97, 98.

E hai mai oe i ka pauku.

"E lawelawe na Kanahiku ma ka inoa o ka Haku, malalo iho o ke kuhikuhi ana o ka papa umikumamalua, oia hoi ka papa lunakaahele kiekie, ma ke kukulu ana i ka Ekalesia a e hooponopono ana i kana mau hana apau mawaena o na lahuikanaka apau—i ka Genetila mamua alaila i na Iudaio. E hoounaia'ku ka papa umikumamalua me na ki e wehe i ka puka ma ka hoolaha ana i ka Euanelio o Iesu Kristo i na Genetila mamua alaila i na Iudaio * * a he poe kahuna kaahele o

keia papa kanahiku i na Genetila mamua a i na Iudaio hoi. Oiai o na luna e ae o ka ekalesia, aole no ka papa umikumamalua aole hoi no na kanahiku, aole maluna o lakou ka hana e hele mawaena o na lahuikanaka apau, aka, e hele lakou e like me ka ae ana mai o ka lakou mau hana."

16. N.—Heaha na hana a ke Kahuna Kiekie?

H.—Ua hiki no iaia ke lawelawe ma na hana ame na hoopomaikai ana o ka Ekalesia, aka, o kana hana maoli, oia ka noho pelesidena ana i luna hoomalu. Berita ame na Kauoha, cvii. 10. cxxiv. 134, 135.

E hai mai oe i ka pauku.

"He kuleana ko na kahuna kiekie, mamuli o ka Oihana Kahuna Melekisadeka e lawelawe ma ko lakou oihana malalo iho o ke kuhikuhi ana o ka papa pelesidena ma ka lawelawe ana ma na mea uhane, e lawelawe hoi ma na oihana Lunakahiko, Kahuna Aarona, Kumu, Diakona, a Lala."

"A e hookaawaleia lakou i mau pelesidena noho paa, he mau kauwa hoi maluna o na apana Ekalesia ma na aina e, ua hiki hoi ia lakou ke kaahele, ke makemake lakou, aka, e aho no ke hoolilloia lakou i mau pelesidena noho paa, a o keia no ka oihana o ko lakou kaheaia ana wahi a ka Haku ko oukou Akua."

17. N.—Heaha na hana a ka Lunakahiko?

H.—E hai i ka euanelio, a e bapetizo, e hoolilo aku i na Lunakahiko e ae ame na kahuna Aarona, Kumu ame na Diakona no hoi. E lawelawe i ka Ahaaina o ka Haku, e kau i na lima no ka Haawina o ka Uhane Hemolele, e hoopomaikai i na keiki, a e alakai i na halawai. Berita ame na Kauoha, xx. 38--45, 70. cvii. 11, 12.

E hai mai oe i ka pauku.

"O kona kaheaia ana no ia e bapetizo, a e hoolilo i na Lunakahiko, Kahuna Aarona, Kumu, ame na Diakona, e ae. A e lawelawe i ka berena ame ka waina no ka io ame ke koko o Kristo, a e hoopaa i na mea i bapetizoia iloko o ka Ekalesia ma ke kau ana i na lima no ka bapetizo ana i ke ahi ame ka

Uhane Hemolele, e like me ka ka palapala Hemolele, a e ao, e hoakaka, e kauleo, e bapetizo a e kiai maluna o ka Ekalesia, a e hoopaa i ka Ekalesia ma ke kau ana i na lima, me ka haawi ana i ka Uhane Hemolele, a e alakai i na halawai apau, a e alakai na lunakahiko i na halawai e like me ke kuhikuhi ana o ka Uhane Hemolele ia lakou e like me na kauoha ame na hoike ana o ke Akua. * * * O na lala apau o ka Ekalesia o Kristo na lakou na keiki, e lawe lakou ia lakou la i na lunakahiko imua o ka Ekalesia, a na lakou e kau i ko lakou mau lima maluna iho o lakou la ma ka inoa o Iesu Kristo a e hoopomaikai ia lakou ma kona inoa.

"He kuleana ko ka Lunakahiko e lawelawe ma ka hakahaka o ke Kahuna Kiekie, ke ole oia malaila, a e lawelawe ke Kahuna Kiekie ame ka Lunakahiko ma na mea uhane, e like me na berita ame na kauoha o ka Ekalesia. A he kuleana ko lakou e lawelawe ma keia mau oihana apau o ka ekalesia ina aole malaila kekahi mea oihana kiekie ae."

18. N.—Heaha na oihana iloko o ka Oihana Kahuna Aarona?

H.—Ka Bihopa, Kahuna, Kumu a Diakona.

19. N.—Heaha na hana a ka Bihopa?

H.—E noho pelesidena maluna ae o na oihana iloko o ka Oihana Kahuna Aarona a e lawelawe iloko o na oihana apau e pili ana i na oihana o ke kino; e malama i ka waiwai o ka Ekalesia a e noho luna hookolokolo i ka poe hana hewa. Berita ame na Kauoha, cvii. 68, 72, 74.

E hai mai oe i ka pauku.

"O ka oihana o ka Bihopa oia no e lawelawe ma na oihana o ke kino * * a i lunakanawai, hoi, iloko o Iseraela e hana i ka hana a ka Ekalesia, a e nohohookolokolo i ka poe hana hewa, e like me na hoike ana i waihoia imua ona e like me ka na kanawai * * a pela e lilo ai oia i lunakanawai, oia hoi, i lunakanawai haahaa mawaena o na mea e noho ana ma Ziona, a iloko o na apana o Ziona a iloko o kela ame keia lala o ka Ekalesia kahi i hookaawaleia'i oia i keia oihana."

20. N.—Heaha na hana a ke Kahuna?

H.—E hai olelo. e bapetizo, a e lawelawe i ka Ahaaina a ka Haku, a e hele i na hale o na hoahanau a e kauleo ia lakou e malama i na kauoha a ke Akua. Berita ame na Kauoha, xx. 46--52.

E hai mai oe i na pauku.

"Eia ka hana a ke Kahuna, e haiolelo, e ao aku, e hoakaka aku, e kauleo aku, a e bapetizo, e lawelawe i ka Ahaaina a ka Haku, a e hele i ka hale o kela ame keia lala, a e paipai ia lakou e pule ma ke akea a ma kahi malu, a e malama pono i na mea apau e pili ana i ka ohana; ua hiki hoi iaia ke hoolilo aku i na Kahuna, Kumu a Diakona e ae. A nana hoi e alakai i na halawai ina aole lunakahiko malaila, aka, ina he lunakahiko malaila, e haiolelo wale no oia, a e ao, e hoakaka, a e bapetizo, a e hele i ka hale o kela ame keia hoa e paipai ana ia lakou e pule ma ke akea a ma kahi malu, a e malama pono i na mea apau e pili ana i ka ohana. Ma keia mau hana apau ua hiki i ke Kahuna ke kokua i ka lunakahiko ina ia he mea e pono ai."

21. N.—Heaha na hana a ke Kumu ame ka Diakona?

H.—Eia ka hana a ke Kumu, e kiai a e hooikaika i ka Ekalesia a e nana pono i na hoohanau i noho ai lakou me ke aloha ame ka lokahi, a e hana pono i na manawa apau. A o ka hana a ka Diakona oia no e kokua i ke Kumu ma kana mau hana apau a e malama i ka noho oluolu ana o na hoahanau. Berita ame na Kauoha, xx. 53--59,

E hai mai oe i ka pauku.

"O ka hana a ke kumu, e kiai maluna o ka Ekalesia i na manawa apau, a e launa pu a e hooikaika ia lakou a e nana pono i hewa ole mawaena o ka Ekalesia, aole hoi oolea kekahi me kekahi, aole hoi hoopunipuni ana, aole hoi akiaki ana aole hoi olelo ino ana, a e nana pono i halawai pinepine ai ka Ekalesia, a e malama hoi i na lala i ko ai lakou i ka lakou mau hana, a e alakai oia i na halawai ina aole Lunakahiko aole hoi

Kahuna malaila, a e kokua mauia oia iloko o kana mau hana apau iloko o ka Ekalesia e na diakona ina ia he mea e pono ai. Aole nae mana ko ke kumu aole hoi ka diakona e bapetizo a e lawelawe i ka ahaaina a ka Haku, aole hoi e kau lima, na lakou nae e hai, e hoakaka, e paipai, a e ao aku a e koi i na mea apau e hele mai ia Kristo."

22. N.—Pehea i hoiliia'i ka Oihana Kahuna i kanaka?

H.—Ma o ke kau ana la o na lima.

23. N.—Pehea i hooliloia ke kanaka i ka oihana Kahuna?

H.—Hoolilo no ka poe na lakou ka Oihana-kahuna i na mea e ae e like me na haawina ame na kahea ana o ke Akua ia lakou, a e hooliloia lakou ma ka mana o ka Uhane Hemolele, ma o ke kau ana la o na lima. Berita ame na Kauoha, xx. 60. Buke a Moramona, Moroni iii. 1.

E hai mai oe i na pauku.

"E hooliloia kela ame keia Lunakahiko, Kahuna, Kumu a Diakona, e like me na haawina ame na kahea ana o ke Akua iaia, a e hooliloia oia ma o ka mana la o ka Uhane Hemolele iloko o ka mea nana oia e hoolilo aku.

"O ke ano a ka poe haumana, ka poe i kapaia na Lunakahiko o ka Ekalesia, i hoolilo aku ai i na Kahuna a me na Kumu. Mahope iho o ka lakou pule ana i ka Makua ma ka inoa o Kristo, kau iho la lakou i ko lakou mau lima maluna o ia poe, a i aku la, Ma ka inoa o Iesu Kristo ke hoolilo aku nei au ia oe i Kahuna; (a ina paha he Kumu ia,) ke hoolilo aku nei au ia oe i Kumu, e hai aku i ka mihi a me ke kalaia'na o na hala ma o Iesu Kristo la, ma ka hoomau ana o ka manaoio ma kona inoa a hiki wale i ka hopena. Amene. A mamuli o ia ano lakou i hoolilo ai i na Kahuna a me na Kumu, e like me na haawina a me na hea ana o ke Akua i na kanaka; a hoolilo aku la lakou ia poe ma ka mana o ka Uhane Hemolele iloko o lakou."

24. N.—Ua hiki anei i kekahi kanaka ke lawe wale i ka Oihana Kahuna iaia iho?

H.—Aole hiki i kekahi kanaka ke loaa ka Oihana Kahuna ke hea ole ia oia e ke Akua ma o kekahi mea la nana ia oihana. Heb. v. 4. Berita ame na Kauoha, xlii. 11.

E hai mai oe i na pauku.

"Aole hoi e lawelawe kekahi i keia nani nona iho, aka, ua hookawaleia mai ia e ke Akua, me Aarona hoi la.

"Eia kekahi, ke i aku nei au ia oukou aole e haawiia i kekahi mea e hele aku e hai i ko'u Euanelio, a e kukulu i ko'u ekalesia, ke hoolilo ole ia oia e kekahi mea nona ka mana, a ua ike ia aku la hoi e ka Ekalesia ua loaa iaia ua mana la, a ua hoolilo pololei aku la ia oia e na poo o ka ekalesia."

25. N.—Mai hea i haawi mua ia mai ai ka Oihana Kahuna?

H.—Mai ka lani mai.

26. N.—Pehea ka rula nui no ka hoolilo ana?

H.—Ua hiki i kela ame keia luna ke hoolilo aku ia hai i kona oihana a i na oihana a pau malalo iho o kona oihana, aole nae i kekahi maluna ae?

27. N.—He rula nui anei ko kakou no ka lawelawe ana iloko o ka Oihana Kahuna?

H.—Ae. Ua hiki no i kela luna i keia luna ke lawelawe iloko o kona oihana iho a iloko hoi o na oihana apau malalo iho o kona oihana aole nae iloko o kekahi oihana maluna ae.

28. N.—Ua hoonohopapaia anei kela oihana keia oihana?

H.—Ae. Ua hoonoho papaia na luna apau i holo pono ai ka lakou mau hana iloko o ka Ekalesia.

29. N.—Owai na papaluna o ka Ekalesia?

H.—Ka Papa Pelesidena, ka Papa Umikumamalua, ka Papa Hookolokolo Kiekie, ka Papa Kanahiku, ka Papa Kahuna Kiekie, ka Papa Luna Kahiko, ka Papa Kahuna (Aarona), ka Papa Kumu ka Papa Diakona.

30. N.—Ehia luna iloko o kela ame keia papa luna?

H.—Ka Papa Pelesidena 3, Papa Umikumamalua 12, Papa Hookolokolo Kiekie 12, Papa Kanahiku 70, Papa Kahuna Kiekie, na Kahuna Kiekie apau iloko o kekahi apana o Ziona, (me ka nana ole i ko lakou nui)Papa Lunakahiko 96, Kahuna 48, Kumu 24, Diakona 12.

31. N.—Heaha la ka Papa Pelesidena?

H.—Ekolu luna, i kohoia ia lakou ka oihana Kahuna Kiekie ame ka oihana Aposatolo. Na lakou e kuhikuhi a e alakai i ka Ekalesia Holookoa. O keia papa ka pelesidena ame kona mau hookuka elua, a o ka hana a keia pelesidena oia no e noho pelesidena maluna o ka ekalesia apau, a he mea Nana, he mea Hoike, he mea Unuhi a he Kaula. Berita ame na Kauoha, cvii. 22, 91, 92.

E hai mai oe i na pauku.

"O ka Oihana Kahuna Melekisadeka ekolu Kahuna Kiekie e noho pelesidena, i kohoia e ka papa, hoonohoia a hoolilоia i keia oihana, a hapaiia e ka manao pono, manaoio ame ka pule o ka ekalesia, oia ka papa pelesidena o ka ekalesia. * * A eia kekahi, o ka hana a ka pelesidena o ka oihana o ka Oihana Kahuna Kiekie, e noho pelesidena maluna o ka ekalesia holookoa, a e like no ia me Mose, aia hoi, he naauao keia, oiaio, e lilo oia i mea Nana, i mea Hoike, i mea Unuhi, a i Kaula, iaia na Haawina apau a ke Akua e hoili ai maluna o ke poo o ka ekalesia."

32. N.—Owai ka Pelesidena mua o ka Ekalesia?

H.—O Iosepa Samita ke Kaula.

33. N.—Owai kona mau hoakuka?

H.—O Sidene Rigedona ame F. G. Uilama. Ua hookuuia nae ka hope, a hoonohoia iho la o Hailama Samita ma kona hakahaka, a mau ia ma ia oihana a hooliloia oia i pelesidena makua'lii, alaila ua hoonohoia o Uilama Kanawai (William Law) i hoakuka; haalele nae oia i ka Ekalesia.

34. N.—Owai ka Papa Pelesidena o ka ekalesia i keia manawa?

H.—O Ioane Tela (John Taylor) ka pelesidena, Geogi Q. Pukuniahi (Geo. Q. Cannon) ame Iosepa F. Samita (Jos. F. Smith) kona mau hoakuku.

35. N.—Owai ka Pelesidena Makua'lii?

H.—O Ioane Samita, ka makahiapo o Hailama Samita ka makua'lii.

36. N.—Heaha ka Papa Umikumamalua?

H.—Ua kohoia lakou i Papa Lunakaahele Pelesidena Kiekie, e kukulu i ka Ekalesia a e hooponopono i kana mau hana apau iloko o ka honua a puni, malalo iho o ke kuhikuhi ana o ka Papa Pelesidena o ka Ekalesia. Berita ame na Kauoha, cvli. 23, 33, 39.

E hai mai oe i na pauku.

"Ua kaheaia na hoakuka lunakaahele umikumamalua i mau Aposatolo he Umikumamalua, aia hoi, i mau hoike maoli o ka inoa o Kristo ma ka honua apau, a peia e like ole ai me na luna e ae o ka ekalesia ma na hana o ko lakou kaheaia'na. * * He papa pelesidena lunakaahele kiekie na umikumamalua e lawelawe ma ka inoa o ka Haku malalo iho o ke kuhikuhi ana o ka papa pelesidena o ka ekalesia, me ka pololei e like me ko ka

lani e kukulu i ka ekalesia, a e hoopololei i kana mau hana ma na lahuikanaka apau, i na Genetila mamua a o ka lua i na Iudaio. * * A na ka papa Umikumamalua e hoolilo i na lunahoomalu ma na lala nui apau o ka Ekalesia, me lakou i kuhikuhiia ia lakou ma ka hoike ana."

37. N.—Heaha ka Aha Hookolokolo Kiekie, a heaha kana mau hana?

H.—He Papa Kahuna Kiekie lakou he umikumamalua, a ua hookaawaleia'i lakou i aha hookolokolo e hooponopono i na hihia nui mawaena o ka Ekalesia. He Ahahookolokolo Kiekie ko kela ame keia apana aina o Ziona. Berita ame na Kauoha, cii. 2.

E hai mai oe i ka pauku.

"Ua kohoia ka papa hookolokolo kiekie ma ka hoike ana no ka hooponopono ana i na hihia nui ke kupu mai la lakou iloko o ka ekalesia a hiki ole ke hooponoponoia e ka ekalesia, aole hoi, e ka aha bihopa e like me ka pono i ka manao o na aoao elua."

38. N.—Pehea i kukuluia'i na Papa Kanahiku?

H.—Ua kukuluia lakou iloko o na papa he kanahiku lunakahiko pakahi, a ua kohoia ehiku mailoko ae o ke kanahiku e noho pelesidena. O na pelesidena ehiku o ka papa kanahiku mua o lakou na pelesidena nui maluna o na papa kanahiku apau. Berita ame na Kauoha, cvii. 93--96.

E hai mai oe i ka pauku.

"A ua like me ka hihio e hoike mai ana i ke ano o ke kanahiku, ehiku pelesidena ka lakou e noho pelesidena maluna o lakou i kohoia noloko mai o ka heluna o ke kanahiku, a e noho pelesidena ka hiku o na pelesidena maluna o ke ono i koe; a na keia mau pelesidena ehiku e koho i kanahiku hou aole o ke kanahiku mua ko lakou papa ponoi, a e noho pelesidena maluna iho o lakou, a i kanahiku hou hoi, a hiki i ka hiku kanahiku ina pela e pono ai no ka hana iloko o ka mahinaai."

39. N.—Owai na mea noho pelesidena maluna o ka Oihana Kahuna Aarona?

H.—O na Bihopa. Berita a me na Kauoha cvii. 15.

E hai mai oe i ka pauku.

"O na Bihopa no na pelesidena o keia Oihana Kahuna, a ia lakou na ki o ka mana oia mea."

40. N.—Nawai ponoi ke kuleana e loaa keia oihana?

H.—Aole kekahi mea koe wale no na mamo maoli a Aarona. Berita a me na Kauoha cvii. 16, 70, lxviii. 16-18.

E hai mai oe i na pauku.

"Aole kuleana io kekahi mea i keia oihana e paa i na ki o keia oihana kahuna ke ole ia i mamo ponoi na Aarona * * no ka mea hoi, ina aole ia i mamo ponoi na Aarona aole hiki iaia ke paa i na ki o keia oihana kahuna."

"Ina lakou i mau mamo ponoi na Aarona he kuleana ko lakou i ka oihana bihopa, ina lakou na hanau mua mawaena o na keiki a Aarona. No ka mea, i ka hanau mua ke kuleana e noho pelesidena maluna o keia oihana kahuna, a maluna hoi o na ki ame na kuleana o ia mea. Aole kuleana maoli ko kekahi kanaka i keia oihana e paa i na ki o keia oihana kahuna ke ole ia he mamo ponoi a he hanau mua na Aarona."

41. N.—Nawai e hoolilo i ka mamo ponoi a Aarona i ka oihana Bihopa?

H.—No ka Papa Pelesidena o ka Oihana Kahuna Melekisadeka. Berita a me na Kauoha lxviii. 20, 21.

E hai mai oe i ka pauku.

"A e kohoia hoi ka mamo ponoi a Aarona e keia papa pelesidena a e ikeia ua pono, a e hamoia a e hoolilo malalo iho o na lima o keia papa pelesidena, i ole, aole lakou i hoolilo pono ia e lawelawe iloko o ko lakou oihanakahuna, aka, ma o ka mea la i oleloia no ka lilo ana o ka oihanakahuna mai ka

makua i ke keiki, ua hiki ia lakou ke noi mai i ko lakou hamo ana ina ua hiki ia lakou ke hooia mai i ko lakou kuauhau, i ole, e loaa ia mea (kuauhau) ma ka hoike ana mai mai ka Haku mai malalo iho o na lima o ka papa pelesidena i olelo ia maluna."

42. N.—Ina aole loaaia kekahi mamo ponoi na Aarona nawai e lawelawe i ka oihana Bihopa?

H.—Na kekahi Kakuna Kiekie o ka Oihana Kahuna Melekisadeka; no ka mea, ua hiki iaia ke lawelawe ma na oihana apau malalo iho o kona oihana nolaila ua hiki iaia ke lawelawe ma ka oihana Bihopa, ke hookaawaleia ae oia e ka papa pelesidena o ka Oihana Kahuna Melekisadeka. Berita ame na Kauoha cvii. 17.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka, no ke kuleana o ke Kahuna Kiekie o ka Oihana Kahuna Melekisadeka e lawelawe ma na oihana uuku iho apau ua hiki iaia ke lawelawe ma ka oihana bihopa, i ka wa i loaa oleia kekahi mamo ponoi na Aarona, ina ua kaheaia hookaawaleia a hoolilоia oia e na lima o ka papa pelesidena o ka Oihana Kahuna Melekisadeka."

43. N.—Pehea ka like ole mawaena o ka mana o ka bihopa mai loko ae o ka oihana kahuna kiekie ame ka bihopa na Aarona ponoi?

H.—Ua hiki i ka mamo ponoi a Aarona ke lawelawe ma ka oihana bihopa me na hoakuka ole, koe wale no i ka wa i hookolokoloia'i ka pelesidena o ka Oihana Kahuna Kiekie o Melekisadeka; aka aole hiki i ke Kahuna Kiekie ke lawelawe ke ole me na hoakuka pu. Berita a me na Kauoha cvii. 71-73, 76.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aka nae, ua hiki ke hookaawaleia Kekahi Kahuna Kiekie mamuli o Melekisadeka no ka lawelawe ana ma na oihana o ke

kino, e loaa'na ka ike e pili ana ia mau mea ma ka uhane o ka oiaio. A he lunakanawai hoi ia ma Iseraela e lawelawe i na hana o ka Ekalesia, a e noho lunakanawai maluna o ka poe hana hewa e like me na hoike i waiho ia imua ona e like me ka na kanawai, a e kokuaia oia e kona mau hoakuka na mea ana i koho ai i ole e koho ana paha mawaena o na luna o ka ekalesia. O keia no na hana a ka bihopa ka mamo ponoi na Aarona, i hoolikoia i ka oihana kahuna kiekie mamuli o Melekisadeka. * * * * Aka, he kuleana maoli ka mamo ponoi a Aarona i ka oihana pelesidena maluna o keia oihana kahuna i na ki hoi o keia lawelawe ana, e hana pakahi i ka oihana bihopa me na hoakuka ole, koe wale ka wa e hookolokoloia'i kekahi pelesidena o ka Oihana Kahuna Kiekie mamuli o Melekisadeka."

44. N.—Owai ka mea e noho pelesidena nei maluna o ka oihana kahuna Aarona iloko o ka oihana kahuna Aarona iloko o ka ekalesia?

H.—O Edward Hunter no ka Bihopa Pelesidena iloko o ka Ekalesia.

MOKUNA XVIII.

KE KAU O KA HOOKO ANA I NA MEA APAU.

1. N.—Pehea la ke ano o ke kau iloko o ka hana a ke Akua?

H.—Ka wehe ana i na lani i kanaka, ka hoili ana i ka Oihana Kahuna Hemolele me kona mau mana apau maluna iho o lakou, ke kukulu ana i ka Ekalesia o Kristo maluna o ka honua no ka hoola ana i na mea apau e hoolohe i ka Euanelio.

2. N.—Ua nui anei na kau o keia ano mai ka wa o Adamu a hiki i neia wa?

H.—Ae, ua nui loa.

3. N.—E hai mai oe i kekahi o na kau nui?

H.—Ua weheia kekahi ma o Adamu la, a hoopomaikai oia i kona mau mamo me ka hai ana ia lakou i na mea apau e haule ana maluna iho o lakou a hiki i ka hanauna hope loa. O kekahi ma o Enoka la ka mea i lawe olaia me kona poe kanaka apau me ka ike ole i ka make. Ma o Noa la kekahi, ka mea i hoolaia me kona ohana iloko o ka halelana a pau na mea e ae i ka make. A o kekahi ma o ke kaikaina la o Iareda i ka wa i alakai ia'i oia me kona mau makamaka apau mai ka Hale Pakui a hiki ma Amerika. O kekahi ma o Abarehama la, a ua haawi ke Akua iaia ame kona ohana i ka aina o Kanaana, i aina hooilina mau loa no lakou. O kekahi ma o Iakoba la ka makua o na Ohana he Umikumamalua o Iseraela; o kekahi ma o Mose la ka mea i alakai i ka poe Iseraela mai ka aina o Aigupita a hiki i ka aina o Kanaana; o kekahi ma o Lehi la i ka wa i hele ai oia me kona ohana mai Ierusalema aku a hiki i Amerika; o kekahi ma o Iesu Kristo la i ka wa i kukulu ai oia i kona Ekalesia ma Ierusalema; a o kekahi ma o Iosepa Samita la ma keia mau la Hope nei.

4. N.—Owai la o keia mau kau ke kau nui?

H.—O ke Kau o ka Hooko ana i na Mea Apau i weheia ma o Iosepa Samita la.

5. N.—No ke aha la i kapaia'i keia ke Kau o ka Hooko ana i na Mea Apau?

H.—No ka mea, o ke kau hope keia a ke Akua i kanaka. Iloko o keia kau o ka hana a ke

Akua e hoike ia mai ka oiaio piha ame na mea apau e pono ai no ka hoola ana a no ka hookiekieia'na i na keiki a kanaka.

6. N.—Inahea la i hoomakaia'i keia kau?

H.—Ma ka makahiki 1820 ia Iosepa Samita i hele aku ai iloko a ka ululaau e pule i ke Akua; pule aku la ia i ka Haku e hoike mai iaia i ka hoomana oiaio; a ua weheia ae la ka lani iaia, a iho mai la elua mea nani loa o ka lani; a kuhikuhi kekahi i kekahi i ka i ana'e "O ka'u keiki punahele keia e hoolohe iaia."

7. N.—Owai keia mau mea elua?

H.—O ke Akua ka Makua a o Kana Keiki o Iesu Kristo.

8. N.—Pehea ke ano o na ao ana i loaa ia Iosepa Samita ia manawa?

H.—Ua aoia oia, ua hewa na hoomana apau ma ka honua a ua pololei ole ko lakou ao ana, a nolaila, aole oia e pono ke komo iloko o kekahi lakou.

9. N.—Ua loaa anei iaia kekahi mau hoike ana e ae mai ke Akua mai?

H.—Ae. Ma ka po o ka la 21 o Sep. M. H. 1823, iho mai la ka anela Moroni iaia. Ua pakolu kona hoike ana mai iaia iho ia Iosepa, a ao aku la oia iaia e hoiliia auanei kekahi hana nui maluna iho ona, a ua makemake ke Akua iaia e hana i kekahi hana, a e haiia kona inoa no ka pono a no ka hewa mawaena o na lahui kanaka apau. Olelo no hoi oia iaia no kekahi moolelo i kahakahaia maluna o na papa gula e hai mai ana i ka moolelo o na kamaaina kahiko o Amerika, ame ka lawelawe ana o ke Akua me lakou. A ua kanuia

keia moolelo iloko o ka honua ame na pohaku liilii elua i hoopaaia iloko o na poo elua o kekahi mea pio kala i kapaia'i ma ka wa kahiko ka Urima ame ka Tumima, a ma o ua mau mea la e hoike mai ke Akua i kona mau manao i kona poe kanaka.

10. N.—O keia wale no anei na hoike ana i haawiia ia Iosepa Samita?

H.—Aole. Ma ia la aku iaia e hana ana ma ka mahina ai, hele hou mai la ka anela iaia a kauoha mai la iaia e hoike aku i kona makuakane i na mea apau ana i lohe ai a i ike ai hoi ma ka po i hala.

11. N.—Hana anei o Iosepa e like me ke kauoha a ka anela iaia?

H.—Ae. A kauoha kona makua iaia e hana i na mea apau a ka anela i kauoha ai iaia, no ka mea, mai ke Akua mai ia. Nolaila hele aku la o Iosepa ma kahi i hunaia'i na papa gula a loaa no lakou iloko o kekahi pahu pohaku iloko o kekahi puu i kapaia'i e ka poe Nepai ka Puu o Kumora. Wehe ae la oia i ka pahu a ike iho la i na papa me ka Urima ame ke Tumima, ame ka pale umauma; a hoo oia i kona lima e lawe i ua mau mea nei, aka, hiki mai la ka anela ia manawa a papa aku la iaia me ka olelo ana aku iaia, Aole i hiki mai ka manawa, aia a hala na makahiki eha. Ua kauohaia oia e hele malaila i kela makahiki i keia makahiki ma ia la no, a e halawai ka anela me ia; a pela no o Iosepa i hana ai me ka loaa'na mai na ao ana mai ka anela mai i kela hele ana i keia hele ana.

12. N.—Ai a hala na makahiki eha pehea?

H.—Haawi iho la ka anela i na papa gula me ka pale umauma, ka Urima ame ka Tumima iaia, oia hoi ma ka la 22 o Sepakemaba, 1827, me ke ao ana iaia e malama pono ia mau mea. Me neia ka nui o na papa, 8 iniha ka loa a 7 ka laula, a ua emi ike ka manoanoa o ka papa hookahi malalo iho o ka manoanoa o ka tini, a ua hoopaaia lakou me na apo ekolu e komo ana ma kekahi aoao a e puka ana ma kela aoao. O ka manoanoa o na papa apau ua like me eono iniha; a ua kahakahaia na hua me ke akamai loa; a ua kakauia ma ka olelo Aigupita (Reformed Egyptian), aole i ikeia i ua olelo la ma ka honua i keia mànawa.

13. N.—Pehea ka hana a Iosepa Samita me na papa gula?

H.—Unuhi ae la oia i na olelo maluna iho o lakou ma ka mana o ke Akua ma o ka Urima ame ka Tumima la, malalo iho o ka hoomaau nuiia mai e na kanaka o kela hoomana keia hoomana, ua olelo lakou he kaula wahahee ia.

14. N.—Ua ike anei kekahi mau mea e ae i ua mau papa nei?

H.—Ae. Hoike mai la ka Haku ma o kekahi anela la i na papa i na hoike ekolu. A hoike ae la no hoi o Iosepa ia mau mea ma o ke kauoha la a ka Haku i na hoike e ae ewalu. Ua paiia ae la na mea i unuhi ia ma ka makahiki 1830, a ua kapaia, ka Buke a Moramona, a ua paiia no hoi me ia buke ka manao o na hoike he umikumamakahi.

E hai mai oe i ka olelo a na hoike.

KA HOIKEANA A NA MEA IKEMAKA EKOLU.

E ike na lahuikanaka, na ohana, na olelo, a me na kanaka ma kahi e hiki ai auanei keia buke, o makou nei, ma ka lokomaikai o ke Akua ka Makua, a me ko kakou Haku o Iesu Kristo, ua ike makou i na papa maluna iho olaila i kakauia'i keia mooolelo, he mooolelo ia o ko Nepai poe, a o ko Lamana poe no hoi, na hoahanau o lakou, a o ko Iareda poe hoi, ka poe i hele mai mai ua halepakui la, mai ka mea i oleloia; a ua ike no hoi makou ua unuhiia ia ma ka haawina a me ka mana o ke Akua, no ka mea, na kona leo i hai mai pela ia makou; nolaila, ua ike maoli makou me ka maopopo, he oiaio ua buke nei. A ke hoike aku nei no hoi makou, ua ike makou i na kaha maluna iho o na papa; a ua hoikeia mai la ia mau mea ia makou ma ka mana o ke Akua, aole ma ko ke kanaka. A ke hai aku nei makou me ka oiaio no, ua iho mai la kekahi anela o ke Akua mai ka lani mai, a ua lawe mai la oia a kau mai la imua o ko makou mau maka, a nana aku la makou a ike i na papa, a me ke kahakaha ana maluna iho olaila; a ua ike makou ma ka lokomaikai o ke Akua ka Makua, a me ko kakou Haku o Iesu Kristo, ko makou ike ana, a me ko makou hoike ana'ku i ka oiaio o keia mau mea; a he mea kupanaha ia i ko makou mau maka, aka hoi, na ka leo o ka Haku makou i kauoha mai e hoike aku no keia mea; nolaila, ke hoike aku nei makou no keia mau mea, i malamaia'i na kauoha a ke Akua. A ua ike no hoi makou ina e hoomau pono makou iloko o Kristo, e hoomaemae aku makou i ko makou mau aahu i ke koko o na kanaka a pau, a e loaa me ke kina ole imua o ka noho-hookolokolo o Kristo, a e noho pu mau loa auanei me ia ma na lani. A no ka Makua, a me ke Keiki, a me ka Uhane Hemolele ka hoonaniia, a o ke Akua hookahi no ia. Amene.

OLIVER COWDERY,
DAVID WHITMER,
MARTIN HARRIS.

A ME KA HOIKEANA A NA MEA IKEMAKA EWALU.

E ike na lahuikanaka, na olelo, a me na kanaka ma kahi e hiki ai auanei keia buke, ua hoike mai o Iosepa Samika, Opio,

ka mea nana keia buke i unuhi, ia makou i na papa, na mea i oleloia'i, a ua like me ke gula i ka nana aku; a o na aoao a pau a ua Samika nei i unuhi ai, ua haha makou me ko makou mau lima; a ua ike no hoi makou i na kaha maluna olaila, a i ka nana aku i ua mau mea nei a pau he hana ia o ka wa kahiko, a o ka hana akamai. A o keia ka makou e hoike aku nei me ka oiaio no, ua hoike mai ua Samika nei ia makou, no ka mea, ua ike makou a haha no hoi, a ike maoli me ka maopopo, ua loaa i ua Samika nei na papa a makou i olelo aku nei. A ke haawi aku nei makou i ko makou mau inoa i ko ke ao nei, e hoike aku i ko ke ao nei i na mea a makou i ike aku ai; a ua wahahee ole makou, ke hoike nei ke Akua no ka oiaio o ia mea.

CHRISTIAN WHITMER,
JACOB WHITMER,
PETER WHITMER, OPIO,
JOHN WHITMER,
HIRAM PAGE,
JOSEPH SMITH, MAKUA,
HYRUM SMITH,
SAMUEL H. SMITH.

15. N.—Ua unuhiia anei na kahakaha maluna o na papa apau?

H.—Aole. Ua silaia kekahi o na papa, aole makemake ke Akua e unuhiia ia manawa. Mahope o ka unuhiia ana o na papa i sila ole ia, ua hoihoiia na papa apau iloko o ka lima o ka anela.

16. N.—Ehia la Lahui Kanaka i haiia ma ka Buke a Maramona?

H.—Elua. Ka Poe Iareda i hele aku mai ka Hale Pakui aku, a elua poe i haalele ia Ierusalema 2400 makahiki i hala, oia hoi 600 makahiki mamua ae o ka hanau ana o Kristo. Ua kahakahaia ka moolelo o keia mau lahui kanaka maluna o keia mau papa a kanuia iloko o ka honua 1400 makahiki i hala. O na Inikini ma Amerika na mamo o ka poe i hele mai mai Ierusalema mai.

17. N.—Ua loaa anei ia Iosepa Samita ka mana e kukulu i ka Ekalesia o Kristo?

H.—Ae. Ma ka la 15 o Mei 1829, hele aku la laua me Oliva Kaudare iloko o ka ululaau e pule, a ia laua e pule ana iho iho la o Ioane Bapetite mai ka lani mai iloko o ka malamalama nui, ka mea hookahi i hele imua o Kristo. Kau iho la oia i kona mau lima maluna iho o ko laua mau poo a hoolilo ae la ia laua i ka Oihana Kahuna Aarona, a kauoha ae la ia laua e bapetizo aku a e hoolilo hou aku kekahi i kekahi. A pela laua i hana'i. Bapetizo iho la o Iosepa Samita ia Oliva Kaudare alaila bapetizo iho la o Oliva ia Iosepa. A hoolilo ae la o Iosepa ia Oliva a hoolilo o Oliva ia Iosepa.

18. N.—Loaa anei ia Iosepa Samita ka Oihana Kahuna Melekisadeka?

H.—Ae. Mahope iho o kona loaa ana ka Oihana Kahuna Aarona. Ua hooliloia oia i ka Oihana Kahuna Melekisadeka malalo iho o na lima o Petero, Iakoba ame Ioane na Aposatolo o Iesu Kristo ia lakou na ki o ua oihana la.

19. N.—Ma ka la hea, a ma kahi hea i kukulu ia'i ka Ekalesia o Iesu Kristo e Iosepa Samita?

H.—Ma ka la 6 o Aperila M. H. 1830. ma Fayette, Seneca County, New York, a eono wale no na lala ia manawa.

20. N.—Mahuahua koke anei ka Ekalesia?

H.—Ae. Ua nui ka poe i manaoio mai i ka Euanelio a komo iloko o ka Ekalesia, a ili iho la na haawina o ka Uhane maluna iho o na hoahanau. Ma ka makahiki 1831 houluulu lakou ma Geauga, Ohio, ama Jackson County, Missouri. Ma

ka la 3 o Aug. oia makahiki no, ua hoolaaia ka aina kahi e ku ai kekahi luakini. Ma ka makahiki 1833 ua hookukeia na hoahanau mai ia wahi aku e ko lakou mau enemi, a noho lakou ma na apana aina e kokoke ana.

21. N.—Pehea ka noho ana o na hoahanau ma kela wahi a ma Ohio no hoi?

H.—Ua hoomaau nui ia lakou, a ma ka M. H. 1838 ua hookukeia lakou mai Ohio aku, a ma ka Makahiki 1839 ua hookukeia lakou mai o Missouri aku. Noho iho la na hoahanau ma ke kapa o ka muliwai Mississippi, a kukulu lakou i kulanakauhale maikai i kapaia o Nauvoo.

22. N.—Ua kukulu anei na Hoahanau i kekahi mau luakini i ka Haku?

H.—Ae, ekolu—Hookahi ma Kirtland, Ohio i hoolaaia iloko o ka M. H. 1836, a ma ka hoolaaia ana o keia luakini ua hoike kupanaha ia mai la ka nani o ke Akua. Kekahi hoi ma Nauvoo i hoolaaia iloko o Mei M. H. 1846. A o kekahi ma, St. Geogi (St. George) i hoolaaia ma ka la 1 o Ian. 1877.

23. N.—Heaha ka mea kaumaha loa i hanaia i ka Ekalesia ma ka makahiki 1844.

H.—Ua pepehiia o Iosepa ame Hailama Samita a make iloko o kekahi halepaahao ma ka la 27 o Iune, e kekahi poe pepehi kanaka. Ua penaia ko lakou mau maka a eleele i ike oleia'i lakou. Aole nae i hoopaiia e ke kanawai.

24. N.—Ua hoopaiia anei o Iosepa Samita e ke kanawai i kekahi manawa?

H.—Aole loa, eia nae, he kanalima kona hoopiiia'na e kona mau enemi, aole nae i loaaia kekahi hewa iloko ona.

25. N.—Aia make o Iosepa Samita nawai la i alakai i ka Ekalesia.

H.—Na ka Papa Umikumamalua, O Barigahama Iana (Brigham Young) ko lakou peleside-na ia manawa.

26. N.—Ua hooili anei o Iosepa Samita, mamua o kona make ana, i na ki ame na mana apau o ka Oihana Kahuna Hemolele maluna o ka Papa Umikumamalua?

H.—Ae. Ua hooili oia i na ki apau e pono ai no ka hoola ana i na keiki a kanaka iloko o ke aupuni Celesatiela o ke Akua. Moolelo a Iosepa Samita.

E hai mai oe i ka pauku.

"Aole o kekahi ki aole hoi mana e hoiliia maluna o ka Ekalesia e alakai i na kanaka iloko o ka pukapa celesatiela i haawi ole au ia oukou ua hoike ia oukou a ua kamailio pu au ia oukou; ua hookuia ke aupuni iluna, aia ke kahua pololei ia oukou, ua hiki ia oukou ke hele a e kukulu i ke aupuni, a e hele iloko o ka pukapa celesatiela e lawe pu ana i ka oukou mau hua me oukou."

27. N.—Pehea ka loihi o ka noho ana o na Ekalesia ma Nauvoo?

H.—Ua noho iho la lakou malaila a hiki i ka makahiki 1846, alaila ua kipakuia lakou iloko o ka waonahele, a hele aku la lakou e imi i home hou. Ma ka la 24 o Iulai, 1847, hiki aku la na makamua o lakou ma ka awawa o Loko Paakai Nui. A ma ka la 6 o Aperila M. H. 1853 ua hoonohoia ka pohaku kumu kihi o kekahi luakini hou. Ma kela awawa a ma na awawa e ae ua hou-

luulu na hoahanau a noho hoi me ka maluhia ame ka pomaikai a hiki i keia manawa.

28. N.—Inahea i kohoia o Barigahama Iana i Pelesidena o ka Ekalesia o Iesu Kristo o ka Poe Hoano o ne La Hope nei?

H.—Ma ka la 24 o Dec. 1847.

29. N.—Ua hai nui ia anei ka Euanelio?

H.—Ae, ua haiia ma na aupuni nui o ka honua, a e hai kokeia ana no i na aupuni apau ame na aina apau ame na ohana ame na olelo ame na lahuikanaka, i mihi ai na mea apau e noho ana ma ka honua i pakele ai lakou i na hoopai a ke Akua e ninini koke ana maluna o ka poe hewa, i makaukau ai lakou e ku i ka wa e hoike ia mai ka Haku o Iesu Kristo maï ka lani mai iloko o ke ahi lapalapa e hoopai i ka poe hoolohe ole a e hoouku i ka poe hoolohe, a e noho moi me ka maluhia ame ka hemolele maluna o ka honua.

30. N.—E kau anei ka Haku i na hoopai nui maluna o ka poe hewa?

H.—Ae, o hoopai oia ia lakou me na kaua, na wi, na ahulau, ame na mai lele, a pau loa lakou i ka make.

31. N.—Pehea la e hana ai ka poe hemolele i ka wa e hoopaiia ana ka poe hewa?

H.—E houluulu ka poe apau i komo iloko o ka Euanelio ma ka aina o Amerika a e kukulu i ka Ierusalema Hou, ame na kulanakauhale e ae, ame na luakini hoi he nui i ka Haku, a e lilo lakou i poe kanaka hemolele, waiwai, ikaika loa, a e kapa ia lakou ka Ziona a ka Haku, a e hoike oia i kona ike ame kona mana ame kona nani maluna iho o

lakou a e lilo no ia he mea kamahao i na lahui kanaka.

32. N.—Mahea ka aina kahi e hoomakaia'i ka Ierusalema Hou?

H.—Ma Jackson County, Missouri, kahi i hoolaaia'i ka aina no ka luakini ma ka makahiki 1831; malaila hoi e kukuluia i ua luakini la.

33. N.—No ke kumu hea la e kukuluia ana keia mau luakini he nui loa?

H.—E kukuluia'na lakou i loaa'i i na hoahanau he wahi kupono e bapetizoia no ko lakou poe kupuna i make aku la me ka ike ole i ka Euanelio, a malaila, hoi, lakou e hana ai a e lawelawe ai i na mea apau e pono ai no ka hoola ana ia lakou iho ame ko lakou mau makamaka i make.

NA KUMU MANAOIO.

O KA EKALESIA O IESU KRISTO O KA POE HOANO O NA LA HOPE NEI.

---

1. Ke manaoio nei makou i ke Akua a i kana Keiki o Iesu Kristo a i ka Uhane Hemolele.

2. Ke manaoio nei makou e hoopaiia o kanaka no ko lakou mau hewa iho, aole no ka Adamu lawehala ana.

3. Ke manaoio nei makou ma o ka make ana la o Kristo e hoolaia'i na kanaka apau, ke malama lakou i na kanawai ame na olelo paa o ka Euanelio.

4. Ke manaoio nei makou o keia na Olelo Paa: Akahi, ka Manaoio iloko o ka Haku o Iesu Kristo; Alua, ka Mihi; Akolu, ka Bapetizo ana, oia hoi, ke kanuia ana iloko o ka wai no ke kalaia ana o na hala; Aha, ke kau ana o na lima no ka Haawina o ka Uhane Hemolele.

5. Ke manaoio nei makou, e kaheaia ke kanaka e ke Akua, e pono ai, ma ka wanana ame ke kau ana o na lima, ma o ka mea la i loaa ka mana, i hiki ai iaia ke hai i ka Euanelio a e lawelawe ma kana mau hana apau.

6. Ke manaoia nei makou iloko o na oihana i hoonohonohoia iloko o ka Ekalesia Kahiko, penei :

Na Luna olelo, na Kaula, na Kahu Ekalesia, na Kumu, na Kahuna, etc.

7. Ke manaoio nei makou iloko o ka haawina o na olelo e, ka wanana, na hoike ana, na hihio, ka hoola ana, ka hoomaopopo ana i na olelo e, etc.

8. Ke manaoio nei makou o ka Baibala ka olelo a ke Akua, oia hoi, na mea apau i unuhi pololeiia, ke manaoio nei makou, no hoi, o ka Buke a Moramona, ka olelo a ke Akua no ia.

9. Ke manaoio nei makou ma na mea apau a ke Akua i hoike mai ai, a ma na mea apau ana e hoike mai nei i keia wa, a ke manaoio nei makou, no hoi, ua nui wale na mea ano nui a hohonu ana e hoike mai ai, auanei, e pili ana i ke aupuni o ke Akua.

30. Ke manaoio nei makou iloko o ka houluulu maoli ana o ka Poe Iseraela, a i ka hoi hou ana mai o na Ohana he Umi; e kukuluia auanei o Ziona ma keia aina, (o Amerika) e noho alii maoli no o Iesu Kristo ma ka honua nei, a e hana hou ia ka honua me ka loaa'na kona nani Paradaisio.

11. Ke manaoio nei makou he kuleana maoli ko makou e hoomana aku i ke Akua Mana Loa e like me ke kuhikuhi ana o ko makou mau naau, a oia hoi ke kuleana o na poe kanaka e ae apau. * *

12. Ke manaoio nei makou he mea pono ke noho malalo iho o na Alii, na Pelesidena, na Luna Hoomalu, ame na Luna Kanawai me ka malama ana ame ka hooko ana i ke kanawai.

13. Ke manaoio nei makou he pono ke noho me ka pololei, me ka oiaio, me ka maemae, me ka lokomaikai, me ka moekolohe ole ame ka hana

maikai ana'ku *i na kanaka apau.* He oiaio, ke malama nei makou i ka olelo a Paulo. "Ua manaoio i na mea apau, ua manaolana i na mea apau." Ua hoomanawanui makou iloko o na mea he nui wale, a ke lana nei ko makou manao e hiki no ia makou ke hoomanawanui aku i na mea apau. Ke imi nei makou i ka pono maoli, ka maemae, ka oiaio, ame na mea apau i ku i ka pono.

IOSEPA SAMITA.
KE KAULA.

3 1197 00131 9133